

SISTEM de PARTIDE - XVI -

11 febr.'38 - 21 iun. 1939

Vezi fișierul următor

A.)20 februarie'38.Constituția Carol II

(M.O.nr.48 ,27 febr.'38 ;(*Enciclopedia României*,1938,vol. I ,pag 222 /1-6 /)

(Rev."*Parlamentul românesc*" , 28 febr.'38; "*Universul*" , 20 febr.'38))

[LD :la Arh.Istorie Naționale se păstrează **originalul acestui document**,cu semnăturile autografe

În Enciclopedie ,**textul Constituției din 1938 este intercalat** ,pe un alt fel de hârtie ,și cu numerotare de la 1-6 ,în studiul lui PPNegulescu (între pag. 200 - 200a)

[Atenție L.D: la această Constituție trudeau cei desemnați, într-o vreme când partidele se vânzoleau pentru anunțatele alegeri în martie '38 .

Prin Constituție,**lovitura de stat** intră în **legalitate " constituțională "**.

În ce privește **regimul politic** inaugurat prin ea, indiferent de explicațiile doctrinarilor și interpretările ulterioare , după părerea mea este **o originală ,românească,dictatură regală .**
Am notat în paranteze drepte și am colorat cu galben ,prevederile care mă îndrituesc să o calific astfel]

"Carol al II.lea,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională ,Rege al României ,

La toți de față și viitori, sănătate :

Poporul român dându-și învoirea ,Noi decretăm următoarea

CONSTITUȚIUNE

Titlul II

Despre datoriile și drepturile românilor

Capitolul I

Despre datoriile românilor

Art. 4.Patria =cel mai de seamă temei

Toți românii,fără deosebire de origine etnică și credință religioasă ,sunt datori :a socoti **patria drept cel mai de seamă temei** al rostului lor în viață ,**a se jertfi** pentru apărarea integrității ,independenței și demnității ei ;**a contribui prin munca lor** la înălțarea ei morală și propășirea ei economică;**a îndeplini cu credință sarcinile obștești** ce li se impun prin legi și a contribui de bună voie la împlinirea sarcinilor publice , fără de care ființa statului nu poate viețui

Art 5.Egalitatea cetățenilor, fără deosebire de origine etnică și credință religioasă

[LD :Art.10 din **vechea Constituție**]

Toți cetățenii români ,fără deosebire de origine etnică și credință religioasă , **sunt egali înaintea legii** ,datorându-i respect și supunere .

Art. 6.Interzicerea deosebirilor și luptei de clasă

Nu se admite în Statul Român nici o deosebire de clasă socială * .

Privilegiile în așezarea dărilor sunt oprite .Micșorările și măririle de impozite nu pot fi decât generale și statornicite prin legi .

Notă *La 27 iunie 1939, s-a votat , totuși, o lege prin care Regele putea acorda titluri de noblețe foștilor membri din familia Regală .Armand Călinescu, în Expunerea de motive la legea privind actele civile ale fam.regale ,explica că titlurile aveau un caracter " onorific "neștirbind cu nimic egalitatea în fața legii (*Vezi fișier Parlament* , DAD, MO 6, 27 iun.'39 ,p. 113)

Art 7.Interzicerea schimbării formei de guvernământ și împărțirii averilor

[LD : Aviz extremiștilor de "stânga", mai exact a comunismului]

Nu este îngăduit nici unui român a propovădui prin viu grai sau în scris ,schimbarea formei de guvernământ a Statului ,împărțirea sau distribuirea averii altora , scutirea de impozite sau **lupta de clasă** .

Art.8.Interdicții politice (propaganda,jurăminte ,)

[LD:Aviz G de F și PNC și cultelor minorităților naționale]

Este oprit preoților ,de orice rit sau credință religioasă ,a pune autoritatea lor spirituală în **slujba propagandei politice**,atât în locașurile destinate cultului și funcțiilor oficiale , cât și în afară de ele.**Propaganda politică** , în locașurile destinate cultului , ori cu prilejul manifestațiilor religioase, **nu este îngăduită nimănui** .**Orice asociațiune politică** pe temeieri ori pretexte religioase este oprită .În afară de persoanele ,de condițiunile și de formele prevăzute de legi ,**nimeni nu poate lua ori presta jurăminte de credință**

Capitolul II

Despre drepturile românilor

Art. 10 .Libertatea conștiinței, a muncii, învățământului,asocierii ,întrunirilor

[LD :aviz partidelor,asociațiilor,presei etc .]

Românii se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea muncii, de libertatea învățământului, de libertatea presei ,de libertatea întrunirilor, de libertatea de **asociație** și **de toate libertățile** din care decurg drepturi , **în condițiile stabilite prin legi** .

Art. 12.Libertățile individuale

Libertatea individuală este garantată .**Nimeni nu poate fi urmărit sau perchezitionat** , **decât în cazurile și după formele stabilite de lege** .

Nimeni nu poate fi deținut sau arestat decât în puterea unui mandat judecătoresc

motivată și comunicată în momentul arestării sau cel mai târziu în 24 de ore după arestare .

Art. 14.Inviolabilitatea domiciliului

Domiciliul este inviolabil .**Nici o vizitare a domiciliului nu se poate face decât de autoritățile competente și potrivit formelor stabilite prin lege** .

Art. 15.Pedeapsa cu moartea

Pedeapsa cu moartea se aplică în timp de război ,potrivit codului de justiție militară .

Consiliul de Miniștri va putea decide aplicarea **dispozițiilor** din aliniatul precedent și în timp de pace, pentru **atentate contra Suveranului,Membrilor Familiei Regale, Șefilor statelor străine,și demnitarilor Statului** , din motive în legătură cu exercițiul funcțiilor ce le sunt încredințate ,**precum și în cazurile de tâlhărie cu omor și asasinat politic** .

Despre libertățile cetățenești

-**Art.22.Libertatea presei, radio, film ș.a**

Constituția garantează fiecăruia ,**în limitele și condițiunile legii**,libertatea de a comunica și

publica ideile și opiniile sale, prin grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin orice alte mijloace.

-Art.23.Secretul corespondenței,convorbirilor telefonice ,întruniri,procesiuni ș.a

[LD :aviz legilor privind siguranța Statului, ordinii publice ,ș.a]

Secretul scrisorilor, telegramelor și convorbirilor telefonice **este inviolabil.**
Se exceptează cazurile în care **justiția este datoare să se informeze** conform legii.

Art. 24.Libertatea întrunirilor

Cetățenii români **au dreptul a se aduna pașnici și fără arme** pentru a trata tot felul de chestiuni ,conformându-se **legilor care regulează exercițiului acestui drept.**

Întrunirile , procesiunile și manifestațiile pe căile publice ori în aer liber,**sunt supuse legilor și orânduirilor polițienești .**

-Art.26 Dreptul la asociere

Cetățenii români au dreptul a se asocia ,conformându-se legilor .

Dreptul la liberă asociațiune **nu implică dreptul de a crea persoane juridice.**

Condițiunile în care se acordă personalitatea juridică ,**se stabilesc prin lege .**

-Art.27.Accesul la funcțiunile și demnitățile publice

[LD :atenție la noțiunea de "**cetățean român "** și "**român "** .

Art. **echivoc** (naționalist sau xenofob ?!)care a suscit **interpretări diferite]**

Numai cetățenii români sunt admisibili **în funcțiunile și demnitățile publice,civile și militare** ,
ținându-se seama de **caracterul majoritar și creator de Stat al Națiunii Române .**

Supușii străini nu pot ocupa atari funcțiuni ,decât în cazurile statornicite prin legi .

Străinii aflători pe pământul României **se bucură de protecțiunea dată de legi persoanelor și averilor în genere.**

Numai Românii și cetățenii naturalizați români **pot dobândi cu orice titlu și deține imobile rurale** în România .Străinii vor avea drept **numai la valoarea acestor imobile..**

-Art.28.Portul uniformelor, emblemelor ș.a

[LD :aviz partidelor , asociațiilor și gărzilor cu uniforme și embleme]

Decorațiunile străine se vor purta de Români ,**numai cu autorizarea Regelui** .Insignele, emblemele, medaliile, precum și uniformele de orice fel ,**nu pot fi create , nici atribuite , nici purtate ,fără legiuită încuviințare."**

Titlul III

Despre puterile statului

[LD:art. 29-33 , privind puterile în stat ,poartă pecetea improvizăției și provizotatului în care s-a "otcroiat" această Constituție,prin lovitura de stat din febr.'38.

În realitate ,timp de aprox.15 luni ,**aceste puteri se vor exercita de Rege**,prin **decrete-legi** ,în absența Parlamentului ,a legilor și regulamentelor de funcționare .

Parcurgând materia constituțională ,prinde contur **regimul politic intenționat și anticipat .]**

Art. 29.

Toate puterile statului emană de la Națiunea Română

Ele însă nu se pot exercita **decât prin delegațiune** și **numai după principiile și regulile așezate în Constituția de față .**

Art. 30.Regele este Capul Statului .

Art. 31.Puterea legislativă

Puterea legislativă **se exercită de Rege** ,prin **Reprezentațiunea Națională** care se împarte în

două Adunări : **Senatul și Adunarea Deputaților.**

Regele sancționează și promulgă legile. Înainte de a se da sancțiunea regală, **legea nu este valabilă** Regele poate refuza sancționarea .

Nicio lege nu poate fi supusă sancțiunii regale, decât după ce va fi discutată și votată de majoritatea ambelor Adunări.

Promulgarea legilor votate de ambele Adunări **se va face prin îngrijirea Ministerului de Justiție** care este și **păstrătorul Marelui Sigiului al Statului** .

Inițiativa legilor este dată Regelui [.....]

Art. 32. Puterea executivă

Puterea executivă este încredințată Regelui , care **o exercită prin guvernul său**, în modul stabilit prin Constituție.

Art. 33 Puterea judecătorească

Puterea judecătorească se exercită de organele ei . Hotărârile judecătorești se pronunță în virtutea legii . **Ele se execută în numele Regelui** .

Capitolul I

Art.34-44.Despre Rege

Art.45-47Prerogativele regale

Art. 45

Regele convoacă Adunările legiuitoare cel puțin o dată pe an , **deschizând sesiunea prin Mesaj** .Adunările prezintă răspunsul lor. **Regele pronunță închiderea sesiunii**.

El are dreptul de a dizolva ambele Adunări de odată sau numai una din ele. Actul de dizolvare trebuie să conțină convocarea alegătorilor și a noilor Adunări .

Regele poate amâna Adunările .[.....]

Art. 46

Regele revocă și numește pe miniștrii Săi

El are dreptul de a ierta sau micșora pedepsele în materii criminale, afară de cea ce se statorește în privința Miniștrilor

El nu poate suspenda cursul urmăririi sau judecării , **nici a interveni prin niciun mod în administrarea justiției** .

El poate, în timpul când Adunările Legiuitoare sunt dizolvate și în intervalul dintre sesiuni , **să facă în orice privință Decrete cu putere de lege**.

El este Capul oștirii .

El are dreptul de a încheia războiul și de a încheia pacea.

El conferă gradele militare în conformitate cu legea .

El conferă decorațiunile române.

El acreditează ambasadorii și miniștrii plenipotențiar

El are dreptul de a bate monedă , conform unei legi speciale .

El încheie cu Statele Străine, tratatele politice și militare .

Convențiunile necesare pentru comerț, navigațiune și alte asemenea de El încheiate .pentru a avea putere de lege în interior , **trebuie să fie însă supuse Adunărilor Legiuitoare** și aprobate de ele.

Capitolul II

Art.48-64.Despre Reprezentarea Națională (art. 48-64)

Art. 48

Membrii Ad.Legiuitoare **reprezintă Națiunea** și nu-și exercită mandatul **decât după depunerea legiuitului jurământ.**

Art. 49.

Fiecare Adunare determină prin regulamentul său modul după care se constituie și își exercită atribuțiunile .

-Art.61,62.Aleșii și alegătorii

Art. 61.

[LD:mai 2004 .Deputații- de la 30 de ani în sus ! Dintr-un condei, excluși din viața politică tinerii între 18-20 - 29 ani ! Dar dacă în cazul **votaților** acest prag de vârstă este inadmisibil pentru o țară în care timp de 20 de ani votul universal devenise un drept firesc, **nu știu dacă** pentru **aleși** ,cu excepții absolut rarissime ,era atât de neobișnuit.Gravă era doar **bariera aceasta** pusă între generații , și acceptarea de către generația matură (30-50 de ani)și vârstnică (60-70 de ani) a acestei segregări .

Adunarea Deputaților se compune din **Deputați aleși de cetățenii români** ,care au vârsta de **30 de ani împliniți**,și **practică efectiv o îndeletnicire** intrând în vreuna din următoarele trei categorii :

- 1.Agricultură și muncă manuală ;
- 2.Comerțul și industria ;
- 3.Ocupațiuni intelectuale ;

Alegerea se face cu **vot secret,obligatoriu**,exprimat prin **scrutin uninominal** pe circumscripțiuni care să asigure reprezentarea **felului de îndeletnicire a alegătorilor**

Legea electorală va fixa circumscripțiunile și va statnici după normele mai sus impuse , condițiunile create pentru a fi alegător ,pentru bărbați și femei, **incapacitățile, decăderile incompatibilitățile** , procedura votării și garantarea alegerilor precum și numărul deputaților .

Durata mandatului este de șase ani .Art.62.

Spre a fi **eligibil în Adunarea Deputaților** se cere :

- a)A fi cetățean român ;
- b)A avea **exercițiul drepturilor civile și politice** și **a practica efectiv îndeletnicirea respectivă a uneia din cele trei categorii** arătate în articolul precedent, ai căreia alegători urmază a-i reprezenta .
- c)A avea **vârsta de 30 de ani împliniți**;
- d.)A avea domiciliul în România .

Incapacitățile, decăderile temporale ori definitive și incompatibilitățile ,se vor stabili prin **legea electorală**

Secțiunea a II-a

Despre Senat

Art.63.Senatorii

Senatul se compune din **Senatori numiți de Rege** ,din **Senatori de drept** și din **Senatori aleși** ,cu vot obligatoriu, **secret, scrutin uninominal,de membrii corpurilor constituite în Stat** în numărul și condițiunile pentru alegătorii și eligibilii ,bărbați și femei ,ce se vor stabili prin **legea electorală** .Proporția Senatorilor **numiți** ,în raport cu cei **aleși** ,**este de jumătate** .

Titlul VI

Dispozițiuni generale

-Art.96.Interzicerea suspendării Constituției

[LD :meditez la pretenția stăpânilor privind "veșnicia" actelor lor.

Articol penibil ,transmițând un avertisment adversarilor .Un **articol de intimidare** sfidătoare a unui rege care a suprimat **Constituția** din '23,pe care jurase la urcarea pe Tron .

Un articol inutil ,pe care Ion Antonescu îl va încălca la abdicarea lui Carol,governând fără constituția integrală .

Cât despre comuniști ce-i de spus ?Jurând pe **readucerea Constituției din 1923** ,la 23 august '44 ,pentru ca ,după numai trei ani,**s-o abolească definitiv** .

Dar revoluția din dec.1989 ,care a abolit Constituția lui ceaușescu ?]

Constituția de față nu poate fi suspendată ,nici în total nici în parte .

Titlul VII

Revizuirea Constituției

Art. 97.

Constituția de față **nu poate fi revizuită în total sau în parte, decât din inițiativa regelui și cu consultarea prealabilă a Corpurilor Legiuitoare ,care urmează a indica și textele de revizuit.**Consultarea Adunărilor Legiuitoare se face prin **Mesaj regal** și se exprimă cu majoritate de două treimi ale Adunărilor întrunită într-una singură , sub președinția președintelui Senatului . **Rezultatul consultațiunii se aduce la cunoștința Regelui** de președinții celor două Adunări , însoțiți de o *Comisiune specială*.

Textele noi,**urmând a înlocui pe cele revizuite** ,se votează cu majoritate de două treimi , de fiecare Adunare în parte .

Titlul VIII

Dispozițiuni tranzitorii și finale

Art. 98.

-Abrogarea Constituției 1923

[LD : "legitimarea " loviturii de stat și a noului regim constituțional]:

Se abrogă ,din ziua promulgării prezentei Constituții ,**Constituția promulgată cu Decretul Regal nr. 1.360 din 28 martie 1923.**

Art. 99.

-Decret lege ptr noul regim electoral

-Abrogarea legii electorale (1926)

Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare ce urmează a fi înființate pe baza prezentei Constituții, un **Decret Regal cu putere de lege** ,în condițiile art.98 ,**va fixa condițiunile** cerute pentru a fi **alegător și ales**,în Cameră și Senat ,**circumscripțiunile** electorale, **numărul** Deputaților și Senatorilor,**normele** după care se face alegerea .

Acest decret **are un caracter Constituțional** și **nu se poate modifica decât** cu majoritate de două treimi

Art.100.

-Plebiscit ptr Constituție

[LD : în loc de constituentă ,dezbateri și adoptare,un plebiscit pe o Constituție necunoscută majorității populației]

Art. 100 .Prezenta Constituție,după ce va fi **edictată de Rege**, **va fi supusă Națiunii Române spre " bună știință și învoire ."**

Un decret -regal va fixa procedura care se va urma în acest scop .

După terminarea acestei operațiuni și a aducerii rezultatului ei la cunoștința Regelui de către Președintele Consiliului de Miniștri, Constituția de față va fi promulgată și intră în vigoare .

▣Semnatarii Constituției

[LD : la AIC, există originalul acestui document, cu semnăturile autografe
Scrisul din paranteze drepte îmi aparține]

Data în **București, la 20 februarie 1938, CAROL**

Președintele Consiliului de Miniștri, **Miron, Patriarhul României**

Arthur Văitoianu [general, ex-PNL]

Al. Vaida -Voevod [ex PNT, exFr. Românesc]

GG Mironescu [ex P Conserv., ex-FNT, ex prim ministru]

N. Iorga [ex-PND, ex primministru]

dr C. Angelescu [exPNL, ex-ministru, ex-primministru]

Gh. Tătărescu [ex PNL, ex-primministru]

Voicu Nițescu [exPNR, exPNT, exFR, exministru]

Gh. Ionescu -Sisești ("tehnician", ex-ministru]

dr. I. Costinescu (ex PNL, ex-ministru]

Victor Iamandi [exPNL, exministru]

M. Cancicov [exPNL, ex-ministru]

Armd. Călinescu [exPT, exPNT, ex-ministru]

g-ral I. Antonescu [general de divizie , ministru]

Constantin Angelescu (ex-PNT, exministru]

g-ral Paul Teodorescu (g-rl adj)

N. Petrescu -Comnen (diplomat, ministru Af. Străine)

C. Argetoianu [ex-PC, ex-PND, ex-PNT, ex-Uniunea Agrară]

Constituția Carol II , 20 febr.'38

B). A. Opinii ante'sau retro' dictatura regală :pro- și contra

Miron Cristea , ACCuza ; N. Iorga Al. Vaida ; CZCodreanu ; Al. Oteteleșanu ; Gh. Brătianu ;
Vict. Iamandi ; Gh. Tătărescu ; dr. Lupu ; M. Ralea ; Maniu ; ș.a.

[LD : 13 febr. 2004 . Fac eforturi deosebite pentru a defini cu cât mai mare obiectivitate
caracterul regimului instaurat de Carol II în febr.'38 .

Ca istoric ce am pătruns în " tainițele " gândirii și acțiunii politice a clasei dirigente românești, nu
pot trata chestiunea ca pe un episod accidental, ca pe un gest (lovitură) a unui monarh orgolios
și însetat de putere. Ar fi prea simplu, chiar simplist .

Din momentul când a pășit în incinta Parlamentului , fiind încoronat rege - în acel **8 iunie '30** ,
denumit impropriu " restaurație " , fiind , de fapt , **o veritabilă lovitură de stat** , prin care Carol
(care nu ajunsese să fie rege) l-a înlăturat de pe Tron pe fiul său, Mihai I - **din acel moment**
" ceva " s-a produs în mentalitatea , conduita, tendințele, metodele luptei politice pentru putere.

Accentul se pune pe electorat , nu ca legitimare a încrederii poporului (lucru urmărit în
democrația reală) , **ci ca semnal, presiune, atragere , șantaj la grația regală**

Unii politicieni de la începutul domniei, alții treptat , târziu sau nici o dată ;

Unii din convingeri **doctrinare sau patriotism** , alții din **oportunism sau calcule meschine** ;

Unii visându-se sfetnici ai Regelui , alții **dorindu-se dictatori** ;

Unii **cultivându-i bunăvoința** , alții **lucrând la înlăturarea sa** ;

Fiecare în parte și toți la un loc, au făcut posibilă **instaurarea regimului autoritar carlist**,
căruia îi putem spune , convențional, și altfel .

Ar fi bine , însă , să te întorci la episoadele domniei lui Carol și să anticipi momentul abdicării .

Ar fi bine să detectezi **cum "s-au racolat" , treptat "carliștii"** :

Iorga (la restaurație , apoi la aducerea la guvernare ...]

Al.Vaida-Voevod , din mai-iunie 1932 , la guvernul "de alegeri" , și , alături de el, Armand Călinescu .

Ar fi bine să detectezi **cum s-au "pierdut" dreptul carliștii** :

Gh.Brătianu (de prin 1931 , desamăgit că nu este răsplătit cu aducerea la guvern)

Octavian Goga (de prin 1932, când cu tot PNA-ul nou și ieșirea din PP , Carol nu l-a chemat ...

-La înlăturarea lui de la Tron (1927)

-La Restaurație (1930)

-La abdicare (1940)

Aici, doar câteva aduceri aminte , tratate anterior :]

a.)Iul. Maniu (PNT)

12.dec.'29

[LD:surprinde unde poate duce ideea fixă,critica fără nuanțe,comportamentul pasional și resentimentar față de adversari, mai ales față de liberali .Pe acest fond se va încăpățâna făcând un arc ,peste timp,ajungând aliat cu liberalii (Dinu Brătianu ș.a) **abia în 1938 !** În realitate, de la război încoace , în țara noastră , **a fost de fapt o dictatură, reprezentată și pusă în practică de guvernul partidului liberal."**

b.)M. Ralea (PNT) :

16 dec.'29

Corporatismul ?! = grupare de gazetari care consideră remediul pentru România, **statul corporativ.**

Șeicaru, care afișează atitudini antipolitice pe deasupra partidelor ;

Iorga ,partizan al ideii de organizare corporativă a Statului ;

Nae Ionescu, îmbrățișează direct doctrina lui **Charles Maurras** , care critică însăși ideea **democratică."** (16 dec.'29)

c)Al.Oetelișanu (PP-Averescu):

24 nov.'31

(Legislatura Iorga , ses.ord.,nov.'31/mart'32,DAD, MO 6, 24 nov.1931,p.65-66)

"**Cei care luptă împotriva partidelor politice** , la noi în țară și în toate țările **unde există o formă constituțională democratică** , fac un mare păcat față de țară , și dacă această luptă este conștientă , atunci **înseamnă că ei vor să pregătească dictatura .**

În ziua cand partidele politice ar fi scoase din viața publică , **în ziua în care poporul** ar fi lăsat singur să judece evenimentele , în ziua aceea ar începe să domnească anarhia , **simțindu-se nevoia să se vie cu un guvern de mână tare , adică să se ajungă la dictatură .**

-**V.Trifu** :Poporul are mult mai mult bun simț, decât partidele politice .

-**Oetelișanu** :Cu atari cuvinte vagi **duceți poporul în eroare "**

d) m.)(Vict. Iamandi (PNL-1)

25 nov.'31

[LD:2004:Revezi obligatoriu discursul la Mesaj ținut de el în legislatura Iorga în care el **a argumentat magistral:**

-incapacitatea "gouv.de specialiști" de a rezolva probl. țării ;

--cu ex.evocator al **prăbușirii Germaniei în 1918** ,pusă pe seama "**gouv.de funcționari**";

-cu **necesitatea guvernării prin partide politice** ;

-cu demonstrația privind "**fenomenele de involuție**" , dispărute la revoluția franceză

(breslele, corporațiile) ;

-cu definiții privind "**regimurile de dictatură "**

[LD:Cu atenție,cu rigoare , cu nuanțe, cu extrapolarea circumstanțială ce se impune , relevă ...**Ce?**

Metamorfozarea lui în "doctrinar " al regimului carlist ?

Evoluția lui de la "stânga" la "dreapta" ?

Nu ! Se schimbase situația țării în context internațional și intern

Este destul ?Nu !Cum se leapădă politicienii de credințele lor ?

e.)dr.N.Lupu (deputat PT)

3 dec.'31

(Legislatura Iorga,Ses.ord.'31/'32,DAD, MO 14,3 dec.'31, p.285)

[LD:revedi xerox.singurul care direct, fără metafore, fără aluzii ,se exprima direct **contra tendințelor dictatoriale ale lui Carol II** ,de pe poziții de "stânga" ,cu argumente constituționale , cu ton amenințător.Același Lupu despre care eu am serioase temeiuri să-l consider "colaboraționist", cu simpatii pro-sovietice , poate chiar spion ?!]

f.)CZCodreanu (G de F)

3 dec.'31

(Legislatura Iorga , Ses.ord '31/'32 , DAD, MO14, 3 dec.'31, p 304-306)

[LD:2004:recitește xeroxul și vezi soluțiile preconizate încă din 1931 de Corneliu Zelea Codreanu (înainte de venirea la putere a lui Hitler în Germanaia),în eventualitatea venirii la putere a Gărzii de Fier .Cum enunța el pe atunci :**programul de guvernare** ,tonul de intransigență **contra partidelor democratice** (fărădelegi, corupție, fraude), cu **soluțiile ce le va aplica** (sanționări, pedepsiri , răsturnare)

Poate demonstrez ce au luat în calcul un Carol, un Iorga, un Armand Călinescu ș.a.ș.a puși ,în febr '38,în fața unor noi alegeri (mart'38) , după rezultatele indicate de alegerile din nov.'37 : **G de F + PNC.**

[LD:oct.2007.Ascult (privesc) convorbirea Eugeniei Vodă cu ambasadorul Spaniei la București . Cu câtă seninătate , eleganță și nuanță , explică complicata istorie a Spaniei, **înainte și după războiul civil**, în timpul **dictaturii lui Franco** ("*regim monarhic fără rege*" , fără Constituție, conservând structura economică și socială ,lichidând anarhia și impunând neutralitatea țării) , cu **revenirea la regimul constituțional democratic** de azi ("*monarhie constituțională*")

Poate reușesc să demonstrez **diferențele dintre regimurile totalitare (comuniste, fasciste,naziste,franchiste) și un regim autoritarist regal.]**

g.)N.Iorga (premier, șef PND)

3 dec.1931

(Legislația Iorga,Ses.ordinară1931/1932 , DAD, MO14, 3 dec.'31, p.318-319)

[LD revedi xeroxul unde se susține teoria că :

-Regele din România **domnește efectiv** (cf.tradiției, cf.Constituției)

-Accepțiunea <*domnește dar nu guvernează*> ,**nu este a românilor ,nu este constituțională este a francezilor**

-El, Iorga, servește pe domnul său ,**care "domnește"** ,**care nu este o "păpușă ministerială" pe lângă o "iluzie monarhică"**

h.)ACCuza:

15 dec.'30

(Legislat.I PNȚ, ses.III-a, 1930/'31,DAD ,MO 20, 13 dec.'30)

[LD:deputat,șef LANC exemplu copios,discurs maraton în problema monarhică , în care citește **Memoriul** înaintat către MSR la 20 sept '30

După ce argumentase compromiterea guvernării prin partide, după ce a enumerat **formulele de guvernare** (de concentrare , de personalități, corporativ, de dictatură) care se vehiculau în acele momente de criză politică , **el considera că cel mai rău ar fi fost un "guvern de dictatură "** pentru că ar face ca **toată răspunderea guvernării să cadă în sarcina Regelui** , pentru că este **în contradicție cu Constituția și cu starea de spirit a timpului** .

Regele, fie că ar governa personal, fie că ar investi cu puteri depline un dictator să guverneze în numele său, **ar fi obiectul resentimentelor obștești**, în toate cazurile de nereușită .

Poporul -ațâțat de agitatori - **nu ar admite să se desființeze libertățile publice** ...
"Democrația" ar interveni , în lupta cu "reacțiunea" , și **am fi siliți să revenim la democrație**, cu **compromiterea principiului monarhic**.

[LD:speculează obiectivat aceste considerații , care , în mare parte, în toamna '40 , se vor răzbuna pe dictatura carlistă .]

30 aug.'32

(Legislatura II PNȚ, Ses.extraord.iul-oct '32, DAD, MO 19, 30aug.'32, p.497-507)

El flutură (sugerează) spre urechile lui Carol : **creșterea puterilor și atribuțiilor regale ; schimbarea Constituției din 1923;înlăturarea presiunii și dictaturii partidelor politice** .

i.)dr.N.Lupu (deputat PT)

3 dec.'31

(Legislatura I orga, Ses.ord.'31/'32, DAD, MO 14,3 dec.'31, p.285)

[LD:rezezi xerox.singurul care direct, fără metafore, fără aluzii ,se exprima direct **contra tendințelor dictatoriale ale lui Carol II** ,de pe poziții de "stânga" ,cu argumente constituționale , cu ton amenințător.Același Lupu despre care eu am serioase temeieri să-l consider "colaboraționist", cu simpatii pro-sovietice , poate chiar spion ?!]

j.)Gh.Tătărăscu (PNL-1)

2 august 1932

(Legislatura a II-a PNȚ, Ses.ord.iul-oct'32.,DAD, MO 3,2 august 1932, pag.28)

LD:rezezi explicația dată de Tătărăscu în polemica cu Vaida : că **voia "guvern de partid"** pentru a feri Coroană de...

Rezezi :se pare că **a dus tratative cu Vaida din inițiativă personală** ...

Rezezi:cum **Armand Călinescu aruncă o vorbă** cum că **în PNL "alcineva "** conduce, nu Duca !

LD: de când devine "carlist" Tătărăscu ?

k.)Armand Călinescu (PNȚ)

2 august'32

aluzii la oamenii Mărie Sale

l.) Al.Vaida Voevod (PNȚ)

2 sept.'32

(prim -ministru , concluzii la Mesaj) : marea demolare a PNL și IG Duca privind Carol II ; justa proporție dintre un lider de partid și Rege ; **uzurparea drepturilor monarhice de către PNL** ; partidele în competiția pentru **" grația regală "** și nu **" încrederea regală "** (2 sept.'32)

m.)IPSS Miron Cristea

17 apr.'33

(Legislatura PNT, Ses ordinară 1932/'33, 17 apr '33)

Biserica ar trebui -la fel ca armata , funcționarii și magistrații -să nu facă politică, să fie națională

n.)Gh.Brătianu(PNL.2):

24 febr.'34

(Legislatura PNL, Ses.ord.febr.-apr.'34 ,DAD, MO11, 24 febr.'34 , p.425-428)

Previțiunea lui în momentul când se discuta despre gravitatea dizolvării Gărzii de Fier , de către IG Duca , și apoi :Dizolvarea Gărzii de Fer este un precedent periculos ,putând fi aplicată la orice partid,în viitor ,**ducând la distrugerea regimului constituțional,parlamentar ,democratic**

C.) J.N.Micescu / București, 3 mai '38 / pag. 89-90 /

[LD: În opisul doc.scrie I.Gh.Micescu .Din conținut nu rezultă clar cine l-a întocmit ..

În acest mss, paginile sunt amestecate cu pagini din alte documente ,

- unele de-ale lui Armd.Călinescu, o biografie a lui Ion Antonescu - încât este greu de stabilit paternitatea .Preiau cu mari rezerve unele informații și interpretarea care se dă .

Coroborează cu explicațiile date de CZCodreanu la proces privind " informatorii " Convențional, **voi pune ca sursă JNM.]**

Doc.integral : fișier GdeF , - I - bis.

▣ **Consultație:Legea privind Spionajul în timp de pace (26 iun.'30)**

Sursă "binevoitoare" legiunii

▣ CZCodreanu, elev , student

▣ Studii - armată - politică națională, anticomunistă

▣ CZCodreanu în LANC ▣ " Legiunea Arhanghelului Mihail "

▣ **Garda de Fier** ▣ **Totul pentru Țară**

JNM / 1938, retro' 23

▣ **CZC în Liga Apărării Național Creștine**

JNM / 1938, retro' oct. 23

▣ **Complotul celor 7 ; ▣ Asasinarea lui Vernichescu**

JNM / 1938, retro' 24

▣ **Asasinarea prefectului Poliției , Manciu ; ▣ Procesul : Focșani , Tr.Severin**

JNM / 1938, retro' 27- '30

▣ **Legiunea Arhanghelului Mihail ; ▣ Organizare, acțiuni , atentate, procese**

JNM / 1938, retro' 31

▣ **Garda de Fier ; ▣ Guv.PNT : prima dizolvare**

JNM / 1938, retro'32

▣ **Gruparea Corneliu Codreanu ; ▣ Guv.Iorga -Argetoianu : a doua dizolvare**

JNM / 1938, retro'33

▣ **Garda de Fier ; ▣ Guv.IGDuca : a treia dizolvare .**

JNM / 1938, retro'33-'34

▣ Asasinarea lui Duca ; ▣ Procesul din 1934

JNM / 1938, retro'35 -'36

▣ "Defecțiunea" Stelescu : Cruciada românismului ; ▣ Asasinarea lui Stelescu

JNM / 1938, retro'35 -'36

▣ Totul pentru Tară

▣ Congr.studentesc Tg.Mureș : listele negre

JNM / 1938, retro '34 -'37

▣ "Rețeaua" legionară

JNM / 1938, retro '34 -'37

▣ Acte teroriste . Listele negre . ▣ Circularele lui Codreanu

JNM / 1938, retro ian'38

▣ Corpul " Moța și Marin"

JNM / 1938, retro nov.'37 - 10 febr.'38

▣ Manifestarea ca partid a mișcării legionare ; ▣ Anti- carlism, anti-camarilism

▣ Codreanu -Maniu : tactică defensivă comună ▣ A patra dizolvare

▣ Concluzie

JNM / 1938, retro ian'38

▣ Corpul " Moța și Marin"

La 13 ianuarie 1938, la un an după căderea pe front a lui Moța și Marin,

CZC a înființat prin " *Ordin de zi*" , **Corpul legionar Moța și Marin**,

compus din 10.033 legionari , împărțiți în 13 bandere a 771 iameni fiecare .

Uniforma: cea purtată de cei doi pe frontul spaniol.

Jurământul lor : să se lepede de orice legătură pământească , să primească moartea fără teamă

Fiecare banderă are un **Juriu de onoare și un acuzator legionar.**

JNM / 1938, retro nov.'37 - 10 febr.'38

▣ Manifestarea ca partid a mișcării legionare

▣ Anti- carlism, anti-camarilism

▣ Codreanu -Maniu : tactică defensivă comună

[LD : pe o cu totul cale de investigare și documentare , găsesc în această sinteză confirmarea unei concluzii la care am ajuns și eu .

Anume că, în această etapă , Codreanu adoptă o conduită partidistă , legalistă chiar , prin intrarea în jocul democratic constituțional .

Cât de sinceră a fost ea , cât de mult a atârnat trecutul , cât de în contratimp cu conduita camarilei a fost ea aceasta am încercat să relev la acest ultim capitol al mișcării legionare codreniste .]

" Prima și ultima manifestare ca partid politic propriu-zis a mișcării legionare , a fost în alegerile din 1937 . Rezultatele dovedesc creșterea ei vertiginoasă . "

Au ocupat atunci cu forța 71 de primării .

În ce privește pe MSR , Codreanu , la fel cu Maniu , încă din 1935 , a adoptat p.d.v.

că el este manevrat de " forțe oculte"

La congresul de la Tg.Mureș (1936) au apărut " cauza" prințului Nicolae , cerând întoarcerea lui în țară .

La 10 febr.'38 , la ultima întrevedere Codreanu-Maniu (în casa d-nei Zoe Sturdza , str.Crețulescu , nr. 8) , cei doi au examinat situația ,

considerând noul regim ca fiind dictatorial , îndreptat , în special, asupra celor doi, și de aceea au hotărât o tactică defensivă comună .

Au stabilit ca , în caz de pericol, **cele două gruări să se carteleze.**

CZCodreanu așteaptă (speră) ca **Regele Carol să plece din țară** după ce Mihai devine major.

În caz de dispariție a unuia (Codreanu sau Maniu) ,

partizanii celui dispărut să urmeze necondiționat pe celălalt .

CZC este foarte informat privind mișcările autorităților .

În ultimul **Consiliu de Miniștri** [martie '38] s-a hotărât **dezlegarea de jurămintele depuse față de partidele politice** , și **mulți legionari au răsuflat ușurați** .

Obligațiile asumate prin **jurământul legionar** :

Înarmarea personală , **participarea la marșuri** , **aducerea de aderenți** .

JNM / 1938

«Concluzie

Așa a evoluat o mișcare pornită de 5 studenți , acum 15 ani :

" s-a menținut și a crescut prin crime, teroare și amenințări ,

cât și prin toleranța celor cari **au putut s-o canalizeze ori s-o suprime** , **dar n-au făcut-o "**

[LD aici se termină cele **16 pagini de istoric** care , după părerea mea,

au stat **la baza rechezitoriului** pregătit pentru procesul lui CZCodreanu

și terminat cu 3 pagini intitulate **" Consultație "** , semnate de **JNMicescu**]

Istoricul Gărzii de Fier / mart.'38 / retro 1920- 1938

D.)Comisariatul General pentru Minoritari , 3 mai '38

Regulamentul de funcționare al CGM , / președ. Silviu Dragomir / **3 august '38**

P.Bănescu, *Le nouveau régime des minorités en Roumanie* , Bucarest , 1938

P.Bănescu,*L'encadrement politique des minorités...*, 1938

LD. Vezi pe larg fișier **Evrei și Antisemitism** :

▫ **Revizuirea cetățeniei evreilor**

LD. Vezi evoluțiile **partidelor minoritare** la fișierul **fiecărei minorități**:

▫ **Th.Holban**, *Sârbii din România*

▫ **CGM** , *Raport asupra minorității ucrainene*

▫ **CGM**, *Raport asupra minorității bulgare* ,

▫ **Fr.Fabritius**,*Statutul comunităților germanilor din România*

Guvern Miron Cristea - I -11 febr.'38 - 30 mart.'38

1.) Guvernul Patriarh Miron Cristea (I)11 febr. '38

[**LD : 13 febr. 2004** . Fac eforturi deosebite pentru a defini cu cât mai mare obiectivitate caracterul regimului instaurat de Carol II în febr.'38 . Ca istoric ce am pătruns în " tainițele" gândirii și acțiunii politice a clasei dirigente românești, nu pot trata chestiunea ca pe un episod accidental, ca pe un gest (lovitură) a unui monarh orgolios și însetat de putere.

Ar fi prea simplu, chiar simplist . Din momentul când a pășit în incinta Parlamentului ,

fiind **încoronat rege** - în acel 8 iunie '30 , denumit impropriu " restaurație" ,

fiind , de fapt , **o veritabilă lovitură de stat** , prin care Carol (care nu ajunsese să fie rege)

l-a înlăturat de pe Tron pe fiul său, Mihai I- din acel moment **" ceva" s-a produs**

în mentalitatea , conduita , tendințele, metodele **luptei politice pentru putere**.

Accentul se pune pe electorat , nu ca legitimare a încrederii poporului (lucru urmărit în

democrația reală) , ci ca **semnal, presiune, atragere , șantaj ...la grația regală** .

Unii politicieni de la începutul domniei, **alții** treptat , târziu sau nici o dată;

Unii din convingeri doctrinare sau patriotism , **alții** din oportunism sau calcule meschine ;

Unii visându-se sftetnici ai Regelui , **alții** dorindu-se dictatori ;

Unii cultivându-i bunăvoința , **alții** lucrând la înlăturarea lui ;

Fiecare în parte și toți la un loc, au făcut posibilă **instaurarea regimului autoritar carlist** .

[**LD : În realitate**, așa cum am spus în cartea mea "**România în vârtoarea anului 1939**", în manifestările publice și în presa aflată sub rigorile cenzurii, **observatorii politici** ai anilor 1938-1940 **nu apar prea clarificați cu privire la regimul politic** în care s-au înregimentat. Realitățile, aparențele, cascada legiferărilor, măsurile contradictorii, analogiile doctrinare cu regimurile politice din alte țări, denumirile date instituțiilor noi și schimbarea unora vechi, speculațiile propagandistice pro- și contra-dictaturii, au contribuit la crearea unei **atmosfere de confuzie și provizorat**, care va domina scena politică românească, până la abdicarea regelui Carol II, în sept.'40. Documentele din arhive și memorialistica apărută **înainte** (parțial cenzurată) și **după revoluția din 1989** (deseori fără comentarii critice avizate) dezvăluie **numeroasele fațete ale acestei atmosfere confuze**, iar **istoriografia românească postbelică (comunistă)** le-a sporit și mai mult. Regimul instaurat de Carol II în febr.'38, a fost denumit de unii "fascist", de alții "totalitar", de alții "dictatorial", de alții "carlist" (prin etichetarea onomastică a perioadei)

[**LD : câteva simple observații :**

/ Guvernul, are aspect de "**Uniune națională**", râvnit de Carol ;

/ **IPSP Miron Cristea**, este pentru " imagine " și " decor";

/ **Prim-ministru efectiv și de continuitate**, pe care îl dorise Carol, revine **Gh.Tătăărăscu** :

are, cu mici excepții, componența **guvernului de alegeri Tătăărăscu II** (nov.'37),

în care, pe lângă **iorghiști**, intră și câțiva proaspăt **converțiții național-țărăniști** ;

/ tare pe poziții, **Armand Călinescu**, devenit "**homo Rex**";

/ consimt să se alăture **Al.Averescu**, **C.Argetoianu**, **Vaida -Voevod**, **GGMironescu** ;

/ **caracterul de continuitate era asigurat** .

/ dintre **pierdanții** sau **opozanții semnificativi** :

Maniu, **Mihalache**, **Titulescu**, **Lupu** ; **Dinu Brătianu**, **Gh.Brătianu**, **Franasovici** ;

Gr.Iunian ; **O.Goga**, **ACCuza**, **Gh.Cuza** ; **CZCodreanu**

LD :și totuși, se schimbasesc ceva fundamental :

/ În spatele guvernului, în spatele fiecărui membru de Cabinet,

nu mai erau partidele susținătoare, ci doar frânturi individuale ;

/ **Guvernul nu mai era expresia Parlamentului**, deci a **voinței electorale**

/ **Guvernul nu era constituțional**

/ **Rolul Regelui Carol** era încă cel consacrat de **Constituția din 1923** .

/ **Lovitura de stat nu avea consacrare juridică : trebuia schimbată Constituția.**

Guvernul Miron Cristea .

Numele	Funcția	Ex. -funcție	Apart. politică
Patriarhul Miron Cristea	președ.Consil.		Biserica ortodoxă
Gh.Tătăărăscu	ministr.de Stat , ad.Externe	Premier	PNL [de fapt, prim-ministru]
Dr.C.Angelescu	"	"	PNL
Nic. Iorga	"	"	PND
mrșal Al.Averescu	"	"	P.P
Al.Vaida -Voevod	"	"	PNR, PNȚ, Fr.Rom.
Arthur Văitoianu	"	"	Militar , PNL-g
GGMironescu	"	"	P.C., PNR, PNȚ,
Iul.Maniu	refuz	"	PNȚ
O.Goga	refuz	"	PNC
Armand Călinescu	ministr.Interne	ministru Int	dizid. PNȚ
Mircea Cancicov	ministr.Finanțe	ministru Finanțe	PNL
	ad-interim Justiție		
Vict .Iamandi	ministr.Ed Națion.	mimistr. Ed.Naț	PNL
	ad .Culte și Arte		
G-ral Ion Antonescu	ministr.Apărare Națională	ministr.Apărare	-
	ad. Aer și Marină		
G-ral Paul Teodorescu	subsecr.Apărare Națională	ex-mareșal Curtea Regală	
Gh.Ionescu -Sisești	ministr. Agricultură, Domenii	Ministr.Agricult.	PND
	Cooperăție		
Const .Argetoianu	ministr. Industrie și Comerț	Ministr.Agricult.	P.Agrar
		PC, PNL, PP, PNȚ,	

Const .Angelescu	ministr. Lucrări Publ.	Ministru	PNȚ
Voicu Nițescu	ministr.Muncii	Ministr	PNȚ
dr.I.Costinescu	ministr.Sănătății	Ministru	PNL
<u>N.Petrescu -Comnen subsecretar Ministerul de Externe diplomat -</u>			
Guvernul Miron Cristea I / 11 febr.'38			

2.) Armand Călinescu (Interne) , Însemnări ... , 12- 14 febr. '38

/ cu Tătăreanu -despre rolul lui / audiență la Rege : măsurile /
 [LD : Telegrafice cum sunt, însemnările ministrului de Interne dezvăluie intenția de **a distruge radical întregul eșafodaj al administrației secretat de regimul partidist : prefecți militari ; primari magistrați ; ordine și disciplină .**

Pentru a zădărnici reacțiile periculoase: **anihilarea Gărzii de Fier.]**
Călinescu / audiență la Rex /14.febr. Doc.integral la fișier Guvern XVII

12. febr. : Întrevedere cu Tătăreanu : **rolul meu .**
Călinescu / audiență la Rex /14.febr.

▣ Administrația (p. 377- 379)

[LD : cu acest prilej expune și **principiile viitoarei legi administrative .**]

Completarea administrației .Tendințe de infiltrațiune politică .

Asaltarea prefecților cu intervențiuni . **Adoptarea unei soluții automate .**

Cum au fost puși ofițerii la Prefectură, să punem magistrați la Primărie.

Cel mai vechi gradat . Păstrăm această situație până la aplicarea unei **noi legi administrative .**

Împiedicăm astfel refacerea elementelor [partidelor politice]

Principiile legii administrative :

Împărțire : comună - plasă - județ - 10 guvernăminte .

La rurale , **primar și consiliu ales prin sufragiu universal ;**

La județ : prefect de carieră + consiliu de 15 (ales de consilierii comunali)

La plasă : **pretor de carieră** și funcționari ;

La guvernământ : **guvernator numit** ; tutela comunelor și județelor ,

organ de centralizare al serviciilor ministeriale + consiliul funcționarilor , pe departamente .

Călinescu / audiență la Rex /14.febr.

▣ Garda de Fier .

[LD : Scris negru pe alb. Represiunea legionarilor ca "**măsură preventivă "**

Dar justifică , oare , arestarea și internarea în închisori a unor oameni ca legitimare ?!

Semnalez **diferența de opinie dar și de caracter** , dintre cei doi politicieni - **Călinescu și**

Tătăreanu -diferență din care li s-a tras și deosebirea de tratament din partea Gărzii.

Oricum , evenimentele se vor înlănțui după cum se știe,

și această **vendetă va însângera în valuri** scena politică românească .

Iar interpretarea ?va fi de-a-pururi subiectivă și paralelă .]

" Problema mare rămâne Garda de Fier.

Eu rămân la convingerea că **arestarea și internarea a 100-150 conducători**

ar avea rezultat . Lipsește partidul de conducere , demoralizarea trupelor, ostatici .

Ei vor revoluții. De ce să nu preîntâmpinăm ?Apoi, **dacă** chiar în situația de astăzi , **procedăm**

cu mânuși, vom pierde și autoritatea și poziția.

Discuția cu Tătăreanu : **< Da, în principiu, dar trebuie pregătit și găsit pretextul . >**

Armd.Călinescu / 14 febr.'38

3.) CZCodreanu , Circulara 145 , 146 , 11 și 14 febr.'38

G-ral Sichitiu (șef M.St.M) : Istrate Micescu și Armand Călinescu vor să-l asasineze /

/ Să fie răzbunat ! // anularea Circularii 145 : g-ral Sichitiu neagă! /

CZC / 11 febr.'38

▣ **Circulara 145**

"Camarazi ,

Văzând reclamațiunea făcută Parchetul Militar și Civil ,
în care se arată că **dl Istrate Micescu** , în calitate de ministru de Externe ,
a chemat la sine pe dl Emilian, avocat și prefect de Neamț,
și în schimbul unor promisiuni materiale și morale,

i-a cerut ca să mă omoare , pentru " înalte rațiuni de stat " ,

declar că **cunosc și eu ceva** de care n-am făcut uz până azi.

Dl general Sichițiu , fost **șef al Marelui Satat Major**, m-a chemat acum două săptămâni
pentru a-mi comunica ceva grav. **D-sa mi-a spus :**

< *Domnule Codreanu , te-am chemat pentru a te avertiza.*

Într-o discuție pe care am avut-o cu dl Armand Călinescu despre dispariția d-tale,
că d-ta ai putea să dispari , și astfel Mișcarea Legionară ar dispărea și ea . >

"Domnul Emilian fiind chemat prin Ministerul de Interne și trimis apoi la dl Istrate Micescu,
cred că **dl Amand Călinescu nu este străin de îndemnurile d-lui Istrate Micescu.**

De altfel, cred cu tărie că **d-l Istrate Micescu și Armand Călinescu** , sunt expresia și în această
chestiune **a anumitor cercuri pe care voi le cunoașteți mai bine.**

Camarazi,

Rog să nu se interpreteze greșit această Circulară , **să nu se creadă că mi-e teamă de moarte.**

Șeful Legiunii râde de moarte și nu se păzește nici o dată de ea.

Fac această circulară pentru că vreau să fiu răzbunat .

Așa cum v-a spus și organizat Moța . *

Și nu dintr-o poftă personală de răzbunare ,

ci pentru că am convingerea că **veți face un mare bine nației românești.**

////////////////////////////////////

CZCodreanu / 14 febr.'38

▣ **Circulara 146**

[**LD : este foarte dubioasă această anulare .Din partea ambilor : Codreanu și Călinescu .**
Care pe care a crezut că păcălește ? Cui îi era frică ai tare ? Care din ei s-a jucat cu soarta ?
Când a mințit g-ral Sichițiu ? Faptele vor vorbi : răzbunarea prin asasinarea ambilor .]

▣ **Circulara 146 : anularea Circularii 145(p. 270)**

" **Se anulează Circulara no 145** din 11/ II / 938 ,
deoarece **d-l general Sichițiu mi-a trimis o scrisoare** prin care îmi spune

că n-a afirmat nici o dată cele scrise de mine în Circulara No 145 ,

că nu m-a chemat cu intenția de a comunica ceva grav,

ci numai cu **intenția de a mă cunoaște** , și că , probabil, este la mijloc o înțelegere eronată ,

că n-am înțeles bine sensul și nota adevărată a discuției avută .

" În același timp , **dsa mă asigură de bunele sentimente pe care**

d-l Armand Călinescu le are față de mine.

" Așa fiind lucrurile, **anulez Circulara 145,** și rog **să se anunțe urgent șefii de județe**
pentru a nu mai fi trimisă "

CZCodreanu / 11, 14 febr.'38

4.) **Poliția de siguranță .Corpul detectivilor / O.Goga - ordin către PNC /? febr.'38**

(Arh.ISISP, fond XV, dsr.nr. 451, vol. II , f. 292)

DI.Octavian Goga , a transmis prin **av. Vivianu** (dir. clubului PNC) :

toți membrii să stea liniștiți , să nu întreprindă nimic, să aștepte ,

să intre în luptă la semnalul legionarilor .

Goga crede că semnalul se va da pe 10 mai sau 8 iunie .

5.) **Poliția de Siguranță** , *Istoricul mișcării legionare* , mss , 1939-1941 , retro '

(Arh.ISISP, . Fond V, dosar 225 , f. 112 - 119 [*Mss*, f. 1-40 , cu foi lipsă]

lan.-febr. 1938 Doc.integral Fișier G de F - I-bis -

▣ **Intrarea în clandestinitate**

▣ **Doctrina : "omul nou "**

▣ **Principiile de educație legionară .**

▣ **Misticismul și creștinismul**

▣ **Răzbunarea legionară .**

▣ **Numai cultul morților și eroilor legionari**

▣ **Anticriticism**

▣ **Ascultare oarbă**

▣ **Spiritul nicadoric**

▣ **Morții conduc pe cei vii !**

▣ **Comunism, anarhism, nihilism** (p 17 [--lipsă --] 44)

▣ **Directivele Cominternului**

6.) **Subsecretariatul de Stat al Poliției, Siguranței și Jandarmeriei** , *Expunere* ,

[LD : prescurtat **PSJ -Opis**] 16 febr.'38 - 20 martie '39

/ **Represiunea : descinderi, arestări, manifeste , închisori , procese/**

(Arhiva ISISP, fond XV, d. 451. f. 98 și urm.)

Expunere cronologică a evenimentelor și faptelor mai importante din țară, în legătură cu **mișcarea legionară** , de la **16 februarie 1938** până la 20 martie 1939.

-**16 febr.'38** Descoperirea de **arme , muniții , manifeste și tipătituri legionare** la călugării de la **Mănăstirea Neamț**.

-**21.febr. '38** **Autodizolvarea** partidului "**Totul pentru Țară "**

-**6 mart. '38** **Primul manifest clandestin legionar**, tipărit la "**Casa Verde**" , semnat "**Un adevărat grup de legionari "** : despre autodizolvare

-**26 mart.'38** **Închiderea localurilor de comerț legionar.**

Scrisoarea lui CZCodreanu către Nicolae Iorga .

-**apr. '38** **Decoperiri de muniții , arme , la diverși legionari .**

-**18/ 19 apr.'38** **Descinderi și arestări de legionari în toată țara .**

Internarea lor la **Tismana și Dragomirna .**

Descindere și percheziție la Casa Verde.

Arestarea lui CZCodreanu

-**19 apr.'38** (**Bucur.**) **Condamnarea lui CZCodreanu la 6 luni închisoare** , pentru **ulttraj scris adus lui N.Iorga**

-**21.apr. '38** **Jurnalul Consiliului de Miniștri** prin care organizațiile

Legiunea Arhanghelului Mihail, Garda de Fier și partidul Totul pentruȚară sunt și rămân dizolvate .

-**14 mai ' 38** **Internații de la Tismana și Drgomirna sunt transferați la Miercurea Ciuc.**

-**17 mai .'38** Începe **procesul lui CZCodreanu** la **Tribunalul Militar , Corp II Armată .**

-**26 / 27 mai '38** **Condamnarea lui CZCodreanu la 10 ani muncă silnică și 6 ani interdicție.**

-**28 mai '38** (**Bucur.**) **Închiderea și sigilarea sediilor fostelor partide politice**

și trecerea avutului lor sub administrația Ministerului de Interne.

Calendar represiune / 16 februarie - 28 mai 1938

7.) **Constituția " Carol II "** , 20 febr.1938 ; promulgare , 27 febr.'38

Constituția României , 20 febr'38 ,promulgată la 27 febr.1938

(Enciclopedia României, vol. I) **Doc. integral : Constituție - II -**

[Atenție L.D: la această Constituție trudeau cei desemnați,
într-o vreme când partidele se vânzoleau pentru anunțatele alegeri din martie '38 .
Prin Constituția'38, **lovitura de stat** ... intră în **legalitate " constituțională "** .
În ce privește **regimul politic** inaugurat prin ea, indiferent de explicațiile doctrinarilor și
interpretările ulterioare , după părerea mea este **o originală , românească , dictatură regală**

Titlul II

Despre datoriile și drepturile românilor

Capitolul I

Despre datoriile românilor

Art. 4. Toți românii, fără deosebire de origine etnică și credință religioasă , sunt datori :
a socoti **patria drept cel mai de seamă temei** al rostului lor în viață , **a se jertfi** pentru apărarea
integrității , independenței și demnității ei ; **a contribui prin munca lor** la înălțarea ei morală și
propășirea ei economică ; **a îndeplini cu credință sarcinile obștești** ce li se impun prin legi și
a contribui de bună voie la împlinirea sarcinilor publice , fără de care ființa statului nu poate viețui

Art 5. Toți cetățenii români [-----] sunt **egali în fața legii** , [-----].

Art. 6 . Nu se admite în Statul Român nici o deosebire de clasă socială * .

Art 7 . [LD : Aviz PCR și G de F]

**Nu este îngăduit nici unui român a propovădui prin viu grai sau în scris ,
schimbarea formei de guvernământ a Statului ,
împărțirea sau distribuirea averii altora , scutirea de impozite sau lupta de clasă .**

[Aviz G de F și PNC ; cultelor minorităților naționale]

Art. 8 . Este oprit preoților , de orice rit sau credință religioasă ,

a pune autoritatea lor spirituală în slujba propagandei politice,
atât în locașurile destinate cultului și funcțiunilor oficiale , cât și în afară de ele.

**Propaganda politică , în locașurile destinate cultului , ori cu prilejul manifestațiilor religioase,
nu este îngăduită nimănui .**

Orice asociațiune politică pe temeiuri ori pretexte religioase este oprită .

În afară de persoanele , de condițiunile și de formele prevăzute de legi ,

[LD : Aviz explicit G de F]

Nimeni nu poate lua ori presta jurăminte de credință

Capitolul II

Despre drepturile românilor

[LD : aviz partidelor , asociațiilor , presei etc .]

Art. 10 . **Românii se bucură de libertatea conștiinței**, de libertatea **muncii**, de libertatea
învățământului, de libertatea **presei** , de libertatea **întrunirilor**, de libertatea de **asociație**
și de toate libertățile din care decurg drepturi , **în condițiile stabilite prin legi .**

[LD : aviz celor vizați !]

Art. 12. **Libertatea individuală este garantată . Nimeni nu poate fi urmărit sau
percheziționat , decât în cazurile și după formele stabilite de lege .**

[LD : aviz celor vizați !]

Art. 14. **Domiciliul este inviolabil . Nici o vizitare a domiciliului nu se poate face
decât de autoritățile competente și potrivit formelor stabilite prin lege .**

[LD : aviz atentatorilor , asasinilor politici]

Art. 15 . **Pedeapsa cu moartea se aplică în timp de război** , potrivit codului de justiție militară .

Consiliul de Miniștri va putea decide aplicarea dispozițiunilor [pedeapsa cu moartea]

din aliniatul precedent **și în timp de pace**, pentru **atentate contra Suveranului,**

Membrilor Familiei Regale, Șefilor statelor străine,

și **demnitarilor Statului** , din mobile în legătură cu **exercițiul funcțiunilor** ce le sunt
încredințate ,**precum și în cazurile de tălhărie cu omor și asasinat politic.**

[LD : aviz trădătorilor și delapidatorilor]

Art. 16. **Proprietatea de orice natură , precum și creanțele atât asupra particularilor cât și asupra
statului , sunt inviolabile și garantate ca atare . [-----]**

Nici o lege nu poate înființa pedeapsa confiscării averii ,

afară de înaltă trădare și delapidare de bani publici .

Art. 22. **Constituția garantează fiecăruia , în limitele și condițiunile legii,**

libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile sale, prin grai, prin scris,

prin imagini, prin sunete sau prin orice alte mijloace.

[LD : aviz Poliției de Siguranței!]

Art. 23. Secretul scrisorilor, telegramelor și convorbirilor telefonice este **inviolabil**.

Se exceptează cazurile în care **justiția este datoră să se informeze** conform legii.

Art. 24. Cetățenii români au dreptul a se aduna pașnici și fără arme [-----]

Întrunirile , procesiunile și manifestațiile pe căile publice ori în aer liber,

sunt supuse legilor și orânduirilor polițieneste . [-----]

Titlul III

Despre puterile statului

Art. 29. Toate puterile statului emană de la Națiune. [-----]

în condițiile stabilite de Constituția prezentă .

Art. 30. Regele este Capul Statului .

Art. 31. Puterea legislativă **se exercită de Rege** , prin Reprezentațiunea Națională care se împarte în două Adunări : Senatul și Adunarea Deputaților.

Regele sancționează și promulgă legile. [-----]

Regele poate refuza sancționarea . [-----]

Inițiativa legilor este dată Regelui . [-----]

Art. 32. Puterea executivă este **încredințată Regelui** , care **o exercită prin guvernul său**, în modul stabilit prin Constituție.

Art. 33 . Puterea judecătorească se exercită de organele ei .

Hotărârile judecătorești se pronunță în virtutrea legii .

Ele se execută în numele Regelui .

Secțiunea I

Despre Adunarea Deputaților

[LD : **dispariția votului universal** ; **dispariția partidelor** ; **ridicarea vârstei la aleși și alegători** ; **votul obligatoriu** ; **votul pe categorii de muncă (corporativ)** ; **bărbați și femei** ; **scutin uninominal** . **Vizate: partidele, tineretul, studenții** .]

Art. 61. Adunarea Deputaților se compune din **Deputați aleși** de cetățenii români , care au **vârsta de 30 de ani împliniți**, și **practică efectiv o îndeletnicire** intrând în vreuna din următoarele trei categorii :

1. Agricultură și muncă manuală ;

2. Comerțul și industria ;

3. Ocupațiuni intelectuale ;

Art. 62. Să se fi **eligibil în Adunarea Deputaților** se cere :

a) A fi cetățean român ;

b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice și **a practica efectiv îndeletnicirea respectivă a uneia din cele trei categorii** [-----]

c.) A avea **vârsta de 30 de ani împliniți** ;

d.) A avea domiciliul în România . [-----]

Capitolul III

Despre Guvern și Miniștri

Art. 65. Guvernul se compune din **Miniștri și Subsecretari de stat** .

Miniștrii **exercită puterea executivă în numele Regelui** ,

în condițiile stabilite de Constituție și **pe a lor răspundere** . [-----]

[LD : **legea sângelui** : **vizați neromânii etnici , nu necetățeni**]

Art. 67 . Nu poate fi ministru **decât cel care este român de cel puțin trei generații**

Se exceptează acei care au fost miniștri până acum . [-----]

Titlul VIII

Dispozițiuni tranzitorii și finale

[LD : "**legitimarea** " prin Constituție a **loviturii de stat**]

Se abrogă , din ziua promulgării prezentei Constituții ,

Constituția promulgată cu Decretul Regal nr. 1.360 din 28 martie 1923.

[LD : **guvernarea prin decrete -legi** , **devine constituțională**]

Până la convocarea Adunării Legiuitoare , **toate decretul au putere de lege** , **fără a mai fi nevoie de ratificarea lor.**

[LD : **abrogarea regimului electoral** (cf. Legii din 1926)

și rezolvarea ei printr-un decret -regal , cu putere de lege .]

Art. 99 . Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare [-----] **un Decret Regal cu putere de lege ,** [-----] **va fixa condițiunile** cerute pentru a fi **alegător și ales**, în Cameră și Senat , **circumscripțiile** electorale, **numărul** Deputaților și Senatorilor, **normele** după care se face alegerea .

[**LD : fără dezbateri , un plebiscit pe o Constituție necunoscută]**

Art. 100 . Prezenta Constituție, după ce va fi edictată de Rege, **va fi supusă Națiunii Române spre o bună știință și învoire .** Un **decret -regal va fixa procedura** care se va urma în acest scop . [-----] După aceasta , Constituția va fi promulgată și va intra în vigoare .

Dată în **București, la 20 februarie 1938, CAROL .**

Președintele Consiliului de Miniștri , **Patriarh Mion Cristea**

Arthur Văitoianu , Al.Vaida -Voevod , GGMironescu , N.Iorga , dr C.Angelescu ,

Gh.Tătărăscu , C.Argetoianu , Voicu Nițescu , Ionescu -Sisești,

Victor Iamandi , M.Cancicov , Armd.Călinescu , g-ral I. Antonescu

8.) Decretul regal nr. 901 / plebiscit pentru Constituție la 20 febr.'38 / 20 febr.'38

Raport 458 , privind plebiscitul pentru schimbarea Constituției :

Urmându-se procedura prevăzută prin plebiscit , Poporul Român , în ziua de **24 februarie**

1938, a dat învoirea sa noului așezământ pe care **Majestatea Voastră ,**

în nesfârșita Sa dragoste de Țară , l-a dat României în veci întregite .

Comisiunea instituită prin Înăl Decret Regal pentru totalizarea plebiscitului, depunându-ne procesul verbal ce a încheiat , din care reiese că

4. 297.581 de glasuri au fost pentru primirea Constituției

și numai 5. 483 au fost împotriva ,

În calitate de Președinte al Consiliului de Miniștri , în numele întregului guvern,

supun promulgării Majestății Voastre noua Constituțiune .

Plebiscitul /

9.) Proclamația M.S.Regelui , [Promulgarea Constituției] ,27febr.1938

(Rev."Parlamentul Românesc" , an IX, nr. 262-263, pag. 1)

[LD : **proclamația lui Carol , prin care a supus referendumului noua Constituției, este un text deliberat populist, în care românii erau asigurați că vor scăpa de toate relele .**

Reformele care urmau să schimbe mecanismele de guvernare , erau **enunțate vag și substituite cu sintagme echivoce : " salvarea patriei " , " temelii mai solide și mai drepte " , " întâietatea națiunii române " , " independența guvernului " , " dreapta reprezentare în Parlament " , " ferit de frământările politice " ș.a. ș.a.**

Carol II / 27 febr'38

" Un singur gând, **lubirea nesfârșită pentru poporul Meu ,** o singură dorință , **Binele României,**

Mă călăuzesc fără șovăială pe **calea ce am făgăduit-o Țării Mele.**

" **Salvarea Patriei** este pentru Mine **singura poruncă** care mă îndrumază în aceste vremuri îngrijorătoare de neliniște sufletească .

" Deci ,

Înfățișez astăzi Poporului Meu **Noua Constituție** menită să așeze

temelii mai solide și mai drepte Statului nostru

și să îndrumeze **viața obștească** pe **o cale mai sigură , mai liberă , mai sănătoasă .**

" Prin această Nouă Constituție,

se proclamă hotărât **întâietatea Națiunii Române** , [-----]

Proclamația Carol II / 27 mart.'38

10.) Alex. Vaida -Voevod, Memorii, vol III , Retrospectivă ,[1945] retro febr. ' 38

/ **Constituția Carol II- redactarea / Contribuția Regelui, Micescu ,Vaida, Iorga , ș.a. /**
/Articole antilegionare / **Pedeapsa capitală /Împușcarea sub escortă /**
/ **Întăietatea elementului românesc /Antecedenta românească a miniștrilor /**
/ **Guvernarea prin decrete -legi = știrbirea Parlamentului /**
/ **Concluzii :Antilegionară ;Antipartidistă /**

Alex. Vaida -Voevod, Memorii, vol III , Retrospectivă ,[1945] retro 20 febr. ' 38
/ **Constituția Carol II- redactarea / Contribuția Regelui, Micescu ,Vaida, Iorga , ș.a. /**
Al.Vaida Voevod / retro '38 (p. 199- 210)

▣ **Constituția Carol II Doc.integral : fișier Vaida II**

▣ **Articole antilegionare**

▣ **Pedeapsa capitală(art. 15)**

▣ **Împușcarea sub escortă**

▣ **Întăietatea elementului românesc (art . 27)**

▣ **Antecedenta românească a miniștrilor (art. 67)**

▣ **Guvernarea prin decrete -legi = știrbirea Parlamentului(art. 46)**

▣ **Atribuțiile și componența Senatului (art.63, 64)**

▣ **Concluzii Constituția Carol II**

Antilegionară

Antipartidistă

Îată cum a luat ființă Constituția din 27 febr.1938 . Cu ocazia plecării Reginei Maria la Meran, toți miniștrii erau adunați în salonul regal al gării Cotroceni .

Cu acea ocazie , **Regele** i-ar fi spus că **a lucrat cu Istrate Micescu la noua constituție**, și că Micescu va trece și pe la el ca să-i cunoască părerea.

De la aceasta a aflat că **Regele l-a chemat și i-a cerut să elaboreze Constituția** ;

că i-a acordat **doar câteva zile** pentru asta ;că a discutat articol de articol cu Regele.

Citind proiectul, **Vaida și-a dat seama** că **anteproiectul lui servise spre orientare noului proiect** , și că **prima formă** (ce-i fusese trimisă la Olpret) , **fusese făcută de Carol**.

Pe 19 sau 20 febr., au fost invitați cu toții în sala Tronului : **Miron Cristea, GGMironescu, C.Argetoianu, Iorga, Vaida, C.Angelescu, Călinescu** , g-ralii **Văitoianu și I.Antonescu** .

Regele le-a spus scopul - elaborarea Constituției , și a început analizarea ei titlu de titlu și articol de articol (100) .

Raportor la proiect a fost **Armd.Călinescu** . Secretar - lt.col. **Ernest Urdăreanu** .

În camera de alături, **Istrate Micescu** primea textele

și le **controla din p.d.v. juridic și stilistic**.

Vaida / 20 febr.'38

▣ **Guvernarea prin decrete -legi = știrbirea Parlamentului(art. 46)**

[**LD** : Uneori am impresia că , abia la redactarea Constituției , politicienii începeau să realizeze **lovitura** ce o dăduseră **sistemului democratic de guvernare** .

În orice caz , că parlamentarismul fusese serios lovit.]

" Aliniatul 6 din art. 46 a trecut , fără ca să fi observat cineva ce interpretare

putea să i se dea. **Nostra culpa et eo ipso mea maxima culpa** [**vina noastră , și , prin urmare , o mare vină a mea**] pentru că **ascundea guvernarea regală , prin decrete -legi** .

(în intervalul dintre sesiuni, **Regele era autorizat** să emită în orice privință **decrete cu putere de lege** , care urmau să fie supuse spre ratificare parlamentului)

" Avea regele ce avea contra < **prea multei vorbării parlamentare** >

Zădarnic căutam să-l conving că, **de aceea e Parlament, ca să se vorbească** .

Și grăunțele se aleg din pleava în care s-au copt .

Ca prezident al Camerei , am ispășit scăparea din vedere a art. 46,

referitoare la decrete -legi . Însă : **abuz pentru abus , admiteam** ba [chiar] încurajam

discutarea și criticarea acelor decrete -legi . Dispoziția nu era rea , în sine,

dar trebuia să fie admisă numai pentru anumite cazuri de forță majoră

.Altfel amenința să devină **un izvor nesecat de obișnuire a miniștilor să guverneze abuziv și arbitrar "**
Vaida / 20 febr.'38

▣ Concluzii Constituția Carol II

Discuțiile s-au terminat la ora 1, 30 noaptea , fiind dominate de rege .

Regele i- a invitat la bufet . Micescu lucra încă la redactare .

A doua zi au semnat cu toții , în trei exemplare , noua Constituție .

După aceea , a urmat votarea ei plebiscitară , la 24 febr.'38

"Asupra întregii ședințe **plana dezorientarea** în privința **problemelor constituționale** .

Eu însumi , care studiasem - când am elaborat anteproiectul pentru Rege -

toate constituțiile mie accesibile, ale diferitelor state (Franța, Spania, Portugalia,

Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia , Elveția) și ale noastre din 1866 și 1923,

mă simțeam cuprins de nesigurantă." [-----]

Antilegionară

" Totuși, **Constituția Carol II e mult superioară celor din 1866 și 1923.**

Ea făcea cu putință **să fie îndiguită și eliminată din viața publică organizația legionară** ,

prin mijloace și proceduri legale . **Trezirea la realitate a tineretului** - momentan hipnotizat

de misticismul atât de străin judecății sobre , critice, românești , nu ar fi întârziat .

O parte a **tinerilor și a bătrânilor cu " creer de copii "** [aluzie la ACCuza] era contaminată

de **sugestiile metodelor codreniste** : acestea interziceau lectura critică , științifică ,

supuneau la **citirea de acatist** , de adâncire a ideilor sf Antoniu de Radna [poate de Padua] ,

la **executarea ordinelor șefilor și ale " Căpitanului "** , fără a le examina dacă sunt logice .

Mai juca un mare rol și **aureola de martiri** a celor ce sufereau persecutări ,

în frunte cu Codreanu , fiind scoși din lege "[-----]

Antipartidistă

Vrând să se documenteze asupra **reacției din sânul poporului** , a plecat cu mașina ,

împreună cu M.Șerban și Hariton Moldovan [**adepti politici**] prin județul Cluj :

Apahida, Valasut , Borșa, Uifalău , Valea Almașului, Huiedin, Cluj...

Opreau și pe câmp. Vaida se " chitula" , să nu fie recunoscut , ceilalți doi vorbeau cu țărani . "

Ciudat , cu toții **își manifestau bucuria** iar opinia lor se poate rezuma astfel :

< **Bine că nu vor mai veni întruna domnii să ne tot făgăduiască .**

*Nu suntem noi așa de proști să nu știm că **nici un partid și nici un guvern** nu poate schimba*

*toate relele în bine. Apoi **nu e bine când sunt prea mulți stăpâni** .*

*Dacă ar fi **regele stăpân** , ar fi mai multă omenie . >*

"Orășenii, din toate clasele sociale și de toate naționalitățile erau bucuroși . [-----]

Ziua următoare **votarea a decurs** , la toate secțiile , în cea mai **calmă și veselă dispoziție**.

Nu s-a observat nici un " secret" . Și cei "**pentru**" și cei "**contra**" votau fără sfială .

Rezultatul pe țară : 4. **303.064 - pentru** ; **5.483 - contra** .

Din ultima categorie, anticarliști , frații **Emil și Simion Hațieganu** .

Constituția a fost promulgată de rege la **27 febr.'38**

Constituția / 20 - 24 -27 febr-'38

11.) **Iuliu Maniu *** , **C.I .C.Brătianu** , "**Memoriu**" adresat Regelui Carol II , febr.?mart.? 1938

[**Anexat de cei doi la un Memoriu** adresat lui **I.Antonescu** , la **21 sept.'40**]

(AIC, fond Președinția Consil. de Miniștri, dosar 61/1940, f. 2-3)

* **Notă** .--- După abdicarea lui **Carol** , Maniu a declarat că , în febr.'38,

când **regele apelase la toți prim-miniștri** pentru a forma un **guvern de uniune națională** ,

el fusese **singurul** care **refuzase această " problematică onoare "** ,

fiind urmat ca atitudine de **dr. Lupu, Aurel Dobrescu și Ghiță Popp.**

Tot atunci , preciza Maniu , **au fost eliminați din PNT : Călinescu** ,

Ralea, Ghelmegeanu, Andrei, Potârcă (Cf. AIC, fond PCM, dosar 80 / 1938, f.5)

[LD : Câteva observații se impun :

/ Inițial, în situația confuză din febr.'38, **Partidele politice nu au exprimat nici o rezistență activă contra noii Constituții ;**

/ Treptat , pe măsură ce noul regim și-a " implementat " reformele izvorâte din textul constituției, **partidele au constatat scoaterea definitivă a lor din mecanismul politic de guvernare ;**

/ Cât privește drepturile augmentate ale puterii executive , el va face uz din plin de ele, **decretele-legi** succedându-se de la o zi la alta .]

/ În cazul documentului anexat **Memoriului** transmis de cei doi **lui Antonescu** , el trebuia să-i **dovedească lui Antonescu** că cele două partide democratice **ceruseră lui Carol revenirea la Constituția din 1923** , ceea ce-i cereau și lui, după abdicarea lui Carol . Dar asta este deja o altă etapă istorică .

/ Mie mi se pare semnificativ faptul că , **abia în 1938** , Maniu găsea **Constituția din 1923 corespunzătoare , democratică** , și prezenta **un punct de vedere comun cu CîCBrătianu** . Dar , din 1923 până în'38 , nu contenise ci criticile și cu cerințele de modificare]

"Sire,

" **Majestatea Voastră** a crezut necesar -pentru un moment dat - **să schimbe așezămîntul constituțional** pe care se reazămă Statul nostru român.

A fost o încercare pentru care **nu ați întâmpinat nici o rezistență activă din partea partidelor politice."**

" Totuși, **s-a decretat și suprimarea partidelor de ordine, care au guvernat țara timp de mai mult de 70 de ani,** [...]

Această încercare **nu trebuie să constituie o stare permanentă, pentru că ea ar avea grave consecințe pentru Coroană și pentru Patria noastră."**

Maniu, Brătianu/ 1938

▣ **Anularea drepturilor și libertăților cetățenești**

"Întregirea României s-a făcut prin **alipirea unor provincii** , care trăiseră sub un regim **autocratic**, și populația lor , care avea revendicări pentru drepturile cetățenești, **a acceptat cu entuziasm să intre într-o țară de libertate și de participare la viața publică.**[...]

Deși , în noua Constituție se consfințesc principiile din vechea Constituție ca : libertatea de gândire, de asociație, de garanție a proprietății , de dreptate a judecăților, printr-o magistratură inamovibilă, pusă la adăpostul influenței guvernamentale, de administrație făcută de funcționari stabili, [...]

Decretele-legi permit azi nu numai interpretări care nu sînt în spiritul principiilor stabilite, dar chiar modificări și practici contrarii textelor constituționale.

Libertatea gîndirii, a presei, a asociațiilor,

este desființată printr-o cenzură , care nu mai permite ca opiniile să se poată exprima;

asociațiile politice au fost dizolvate prin suprimarea partidelor,

iar **suspendarea inamovibilității magistraturii** și

Decretul-lege care regulează soarta magistraților,

îi pune pe aceștia la discreția Ministerului Justiției.

Opinia publică din România este înăbușită și îngrijorată,

iar un **popor care a trăit și prosperat în libertate** [...] trăiește în întuneric și la fiecare moment se așteaptă la decretarea unor legi care îl asupresc, și-i ridică drepturile, pe care le-a cîștigat

printr-o **lungă luptă de emancipare.** **vezi fișier Carol și Sistemul de partid**

Maniu , Brătianu/ 1938

▣ **Ruperea legăturilor dintre Tron și națiune**

Astăzi , cînd există un **pericol real** , creat de **chestia Cehoslovacă**,

cînd se pune la ordinea zilei **revizuirea fruntariilor**,

și **drepturile la autodeterminarea minorităților**,

azi , cînd **contactul dintre rege , guvern, și țară** , ar trebui să fie mai strînsă ca oricînd,

starea sufletească în care este populația țării devine un adevărat pericol

atât pentru **Coroană**,cât și pentru **Patrie**.

Dacă ,la un moment dat,**M.V.a crezut necesar să suprimă garanțiile vechii Constituții,**
și să se izoleze de partidele politice,

azi,pentru **întărirea țării și Coroanei**,și pentru **prestigiul României în lume,**
pentru **rezistența ei la fruntariile țării,**

trebuie neapărat restabilită legătura slăbită între Tron și națiune,

și **trebuie creată între români o solidaritate și un avânt ,**

care **să permită României să învingă pericolele ce o amenință.**

Gîndul tuturor românilor,se îndreaptă în ceasul acesta către **M.V.**,

în convingerea că ea este pătrunsă de însemnătatea istorică a zilelor de azi,

de întreaga greutate a răspunderii lor și **că**

va reveni la vechile principii constituționale,pentru mântuirea țării."

ss **C.I Brătianu**

ss,**Iuliu Maniu**

președ.PNL

președ.PNȚ

12.) CZCodreanu / 22 febr.'38

«Scrisoare către Vaida.

Îi trimite lui scrisoarea,având în vedere rolul pe care l-a jucat în acest act.

/ "**Căci lovitura de Stat** pe care dvs ,reprezentanții vechei organizații ,

ați dat-o în noaptea de 10 februarie,este o mare ofensă adusă nației noastre

și o provocare la război adresată fiecărui român. [...]

Dvs.ați călcat legile țării,pentruca să aduceți **o nouă formă statului.**

Această nouă formă ridică ,însă,o serie de probleme."

1. "**Dispreț pentru poporul român.**"

Caracteristica noilor forme de stat,nu stă în forma statului,ci în contribuția națiunii la crearea ei.

Ca român,**el se simte ofensat** ,și se întrebă:

Ce au crezut despre nație ,"desconsiderând-o în halul acesta ?" ;

dictând o nouă constituție ,alcătuită în câteva nopți ?

Au crezut că **poporul român este "o turmă de animale" ?**

2. "**Legalitatea** ".

Dvs.care **ne-ați cântat nouă timp de 10 ani pe această strună "legalitatea"**[...]

Dvs. care **ne-ați aruncat în închisori** pentru cele mai mici abateri față de codul penal,

terminați acum la sfîrșitul acestui imn frumos,**prin a deveni cei mai mari infractori la legile**
fundamentale ale statului, călcând în picioare Constituția țării [...]

prin a săvîrși Dvs. delictul de care ne-ați acuzat și chinuit pe noi.[...]

Toate teoriile care ni s-au făcut nouă,tineretului,ani de-a rândul de generația Dvs,

pe tema unică a legalității[...]**se termină cu acest oribil exemplu.**[...]"

3."**Sperjurul**" .

Dvs. ați jurat pe aceste legi.[...]iar acum **ați călcat jurămîntul depus.**

Asupra întregii dvs. generații planază sperjurul. Trist exemplu,

îngrozitor exemplu pentru biserica ortodoxă care patronează un asemenea act,

și pentru neamul nostru.Ce grozăvie cuprind aceste două cuvinte :**Infractori și Sperjuri."**

4. "**Nulitatea operei Dvs.**"

"Întreaga operă a dvs de legislație este lovită de nulitate .

Tot ce este născut din sperjur și din călcare de lege este **condamnat peirii.**

Iar celor ce săvîrșesc asemenea acte ,**nu le ajută Dumnezeu niciodată.**

Un vot luat prin silnicie ,sub stare de asediu,cenzură,nesecret și verbal,

mai rău ca prin regimul bolșevic,

nu acoperă faptele dvs.,pentru care rămâneți răspunzători [...]" (p. 107-108)

13.) Raport al Siguranței : **Al.Vaida - Voevod - CZCodreanu** ,18 mart.'38,

/ **Intervenție pe lângă Rege : să se coboare pragul electoral la 23 de ani /**

/ Retro : Al.Vaida - " nașul " G de F ('33, 34-'35) /

Al.Vaida - Voevod / relațiile cu Maniu / " nașul " G de F / omul regelui /, 18 mart.'38,
(Arh.ISISP , fond V, dosar 227, Direcția generală a poliției, Secția I-a , 18 mart.'38)

Vaida , impresionat de o scrisoare primită de la CZCodreanu , sugerează regelui ideea modificării legii electorale (cu dreptul de vot la 30 de ani) , încât să se voteze de la 21 de ani .

Vaida pretinde că va fi chemat cât mai neîntârziat la guvern,Corneliu Codreanu !

[-----]

14).Legiunea în imagini , Albușele Traian Borobaru , , retro ' 38

Editura mișcării legionare, Madrid, 1977, p. 9)

"Octavian Goga este concediat și se constituie un nou guvern
sub președinția Patriarhului Miron, având la Interne pe Armand Călinescu și la Armată pe generalul Antonescu .

▫ **Constituția = instrument politic și juridic contra G de F**

" Vechea Constituție este abolită cu 99% , printr-un plebiscit
care se ține **sub teroare și cu votul pe față .**

Toate aceste măsuri erau îndreptate împotriva mișcării legionare și nu erau decât preludiul unei noi prigoane care se va deslănțui contra ei , mult mai feroce decât precedentele .

" Noua Constituție , impusă prin forță , servea ca instrument politic și juridic pentru a se pregăti arestarea Căpitanului , și apoi asasinarea lui și a întregii mișcări legionare .

▫ **Oculita : El .Lupescu , Iorga și Călinescu**

" Personagiile principale ale oculitei de la Palat , care dirijează din umbră acțiunea de nimicire a mișcării legionare erau Elena Lupescu , metresa Regelui, Armand Călinescu și profesorul Nicolae Iorga.

Acesta din urmă se însărcinase , bazându-se pe marea lui prestigiu de apostol al neamului, să convingă opinia publică de < Pericolul legionar>, și să justifice măsurile luate de regim contra mișcării , ca o acțiune curajoasă de <salvare a Statului > .

Zilnic apăreau în *Neamul Românesc* , gazeta profesorului Iorga , articole pline de venin , semnate chiar de profesor, în cari **Căpitanul era atăcat în modul cel mai infam "**
Constituția '38 = contra G de F !

15.) Armand Călinescu , Însemnări ... , 2 - 12 mart.'38

[LD :Călinescu este zi de zi în contact direct cu Regele, Tătărescu și Urdăreanu .
Îmi suplonește , astfel, lipsa de informație din jurnalele primilor doi]

15 febr. *Chestia Gărzii* ; 16 febr. *Seara* , la palat , cu Rex și Tătărescu

2. mart. *Audiență la MSRegele . I*

Armd.Călinescu -Rex / 2 mart.'38

▫ **II .Situția politică .**

1.Plebiscutul n-a reușit [LD : cred că a fost " a reușit !] , ca sub Cuza.

Am urmărit : marea participare și evitare de incidente . **S-a reușit .** De altfel, prevăzusem.

Cauze : momentul de a) dezordini b) oboseală c) prestigiul Regelui .

tehnica : a) despoliticianizare b) repeziciune c) instrucții precise

d) împiedicarea contra-propagandei prin două arestări de răsunet

2.Rezultat practic : întărirea prestigiului regelui demoralizare partide

3.Principii elementare tactice [-----]

a) Urmărirea adversarului . Codreanu : percheziții,demonetizare etc... [-----]

Regele îmi spune că avea de gând să schimbe Constituția la 8 iunie 1930 .

Dar e mai mulțumit acum.

- a) **Atenție la popor** . Elanul de astăzi se poate răci . [-----]
- b.) **Atenție la politicianizare** , cooperatie. Neutralizare .
Scoaterea politicianilor din aceste tranșee. Ca la administrație.
- c.) **Atenție la fraude și corupție** . [-----] Reclamă pe această chestie..
- d) **Stabilitate în guvern** . Trebuie frânate veleitățile de instaurare a unui regim cu timbru special.
Nu toți și-au însușit noul spirit subliniat de rege în discurs. [-----]

Armd.Călinescu -Urdăreanu - Rex / 3- 4 - 12 mart.'38

▣ **Atenție : Antonescu și Codreanu !**

Conversație cu **Urdăreanu** . **General Antonescu** și plecarea Rex [**vizită în Anglia**]
Sânt chemat la Rex în audiență . Pe chestia generalului Antonescu , e de acord cu părerea mea
[**îndepărtarea lui din guvern**] . Misiune în Franța .

Retrag după cerere pașaport Codreanu . [**pentru a nu putea părăsi țara**]

Armd.Călinescu / 6 mart.'38

▣ **Consiliul de miniștri : Ce se face cu partidele ?**

[**LD : Călinescu , Iorga și Vaida - cei mai porniți anti-partidiști. Din patriotism ?**
Dacă la Iorga , boala este veche ; dacă la Vaida , explicația frustrărilor lui este evidentă ;
ce-i mănase, oare , pe Călinescu și Tănăsescu în această cruciadă antipartidistă ?]

-MSR : Călinescu să raporteze asupra stării de spirit .

- Călinescu : Starea de spirit .

-**Iorga : Dizolvarea cuiburilor .Descinderea. Presa : controlul fondurilor .**

O gazetă de dimineața ieftină.

-MSR : Să se creeze un ziar al guvernului în 5 ediții , la București, Iași, Chișinău, Cluj, Timișoara
Să se facă un ziar "**România**" [-----]Nu avem propagandă . Direcția presei, radio,
turismul, cinema ,agenția Rador, Dimăncescu ...

- **Călinescu : Desființarea partidelor și crearea organizațiilor profesionale .**

-MSR : Un articol de lege pentru **controlul asociațiilor de partid** .

-**Vaida** : Se fac încercări de a acapara alte partide, oameni noi care nu făceau politică .

Câtă vreme funcționează partidele, nu se poate face nimic.

-GGMironescu : **Partidele au avut scăderi.**

Dar a le considera ca organizate de răufăcători, asta nu .

Altfel vor lucra la întuneric . Nu se pot dizolva Sistem de încalzarmare .

-**Iorga** : **Orice asociații care nu declară scopuri și metode**

în concordanță cu noua constituție, vor fi dizolvate .

-MSR : Călinescu să redacteze[-----]

Armd.Călinescu -Urdăreanu / 12 mart.'38

▣ **Anschluss-ul -Hitler - Codreanu**

Merg la Urd. Și-i spun că garda va ridica din nou capul după cele întâmplate în Austria .

Codreanu a trimis deja o telegramă lui Hitler . E momentul unei acțiuni decisive . [-----]

Urd. cheamă pe Rex la telefon și-i spune . Se amână pe a doua zi .

Armd. Călinescu - Rex - Tătărescu / 13 mart.'38

▣ **Urgentarea măsurilor anti-gardiste...**

Propuneri : 1. amânarea voiajului ; **2. lichidarea imediată a gardismului ,**
prin arestarea lui Codreanu și a tuturor frunțașilor ; [-----]

Regele m-a chemat întâi singur, apoi a chemat pe Tătărescu și audiența a continuat în comun.

Mi-a cerut să repet argumentarea. **Tătărescu s-a declarat de acord.** [**cu ce ?**]

Guvern -Garda / febr.-mart '38

16.) Armand Călinescu , *Însemnări* 23 mart, 28 mart.'38

[LD : Cu riscul de a mă concentra prea mult pe jurnalul lui Călinescu....

prefer să-l iau ca mărturie de referință .Este curios faptul că el nu notează în Jurnalul său ... aproape nici o dată , **păreră lui Tătărăscu !** Era doar **prim-ministru executiv !**]

Doc.integral : **fișier Guvern XVII**

Călinescu- Rex / 23 mart.'38

▣ **Guvernul " loviturii de stat" - și-a îndeplinit misiunea**

▣ **Guvernul viitor ? echipă de tineri .**

[LD :În adnotarea de față , el atinge un punct foarte greu de surprins și cuantificat : **conflictului dintre generații .**

Dincolo de deosebirile de vederi, de apartenența la partide, de vechi legături politice , (uneori de la " maestru " la "discipol " sau de la " naș" la "fin") , ș.a. ș.a

generația " de mijloc" - din toate partidele, vrea să scape de tutela celor "bătrâni " :

Dr.C.Angelescu / Nic. Iorga / mrșal Al.Averescu / Al.Vaida -Voevod/ Arthur

VăitoianuGMironescu / Mircea Cancicov / Const .Argetoianu/

Departate de a fi o simplă diferență biologică, această fractură ar fi avut avantajul aruncării la " coșul istoriei" **a vechilor blazoane , merite, cutume, frustrări, ranchiune, orgolii .**

Cum trebuia făcută, însă, pentru a nu jigni ? Inventând acel **Consiliu de Coroană** , instituție consultativă , onorifică, fără putere de guvernare .]

Guvernul a ajuns oarecum la un punct mort . A fost constituit într-un anume scop,

și acest scop a fost **Neavând omogenitate, nu poate trece la următorul obiectiv.**

" Nu se pot îndepărta , pur și simplu, **bătrânii . E o chestie de etică** și de necesitate publică

A face nemulțumiți din actorii loviturii de Stat , ar fi dăunător. "

Călinescu- Rex / 23 mart.'38

▣ **Racolare la guvernare a " tinerilor " din partide.**

[LD : dacă ar fi spus-o altcineva la adresa lui Călinescu , aș fi spus că este un proces de rea intenție ! Dar iată , cu sinceritate și cu o mare doză de cinism (sau luciditate ?) o mărturisește chiar autorul acestor sugestii .Cum să cataloghez această tactică ?]

" **Formula nouă** trebuie să fie : **o echipă de lucru** ale cărei dinamism și omogenitate să asigure precis, **oameni de aceeași vârstă, tineri .**

Recrutați din liberali, național-țărăniști și vaidiști .

Motivul : oamenii au mai multă rezonanță în opinia publică

(este foarte greu să se găsească **incolori politicește** capabili)

și apoi, într-o formă , **asigură adeziunea elementelor de partid la noul regim**

și **sporește turburarea în partide.** Mâine pot veni alții ! **Încurajare . "**

Călinescu- Rex / audiență / 23 mart.'38

▣ **Garda de Fier ? măsuri polițienești + procese**

[LD : un ministrul de Interne cu **mare zel polițist** : represiune deliberată, necruțătoare , la comandă , pe toate nivele ierarhice. Legionarii n-au exagerat când au vorbit de teroare .]

" **Acțiunea este în descreștere .** Curieri mai rari , întruniri de cuiburi idem, comerț legionar în lichidare . [-----] **Toată această situație a fost obținută exclusiv cu măsuri polițienești**

și cu **întreținerea unei atmosfere de presiune.**

"**Nu am fost ajutați de instanțele represive [justiția represivă]**

Tabloul proceselor nerezolvate . Asasinii [lui] Duca .

" **Continuă presiunea administrativă :**

a) urmărirea funcționarilor , b) șicanarea comercianților c) distrugerea publicațiilor .

" Pentru viitor , **trebuie să intre în joc mai serios , justiția .**

Călinescu- Rex/ audiență / 28 mart.'38

▣ **Pretextul pentru arestarea lui Codreanu : ultragiurea lui Iorga .**

[LD : nu poate fi , sub nici un chip, ignora caracterul de vendetă personală a lui Călinescu .

Întrebarea este : numai a lui ?

" Am arătat că **trebuie continuată supravegherea** și am schițat **presiunea ce voi face** .
Am adăugat că am lucrat singur .

Poliția, uneori, nu m-a secondat , justiția nu a activat , armata m-a sabotat .

[LD : vizați Cancicov (Justiție) g-ral Antonescu (Armată) și anturajul militar]

" **Unii membri din guvern** , de asemenea, **m-au contracarat și au întreținut legături cu Codreanu** [LD : vizați Vaida, Argetoianu , și mai cine ?]

Astfel, **apăream că duc o politică personală** , ceea ce este inadmisibil .

" Propun acum urmărirea lui Codreanu pe tema ultraquierii lui Iorga .

Eventual, **arestarea acelor ce s-ar solidariza** . "

Armand Călinescu / 23, 28 mart.'38

Guvern Miron Cristea - II -30 mart.1938 - 31 ian 1939

17.) Formarea unui **nou guvern** / **cu schimbări și numiri ulterioare** / 30 mart.'38

("Argus" ,nr.7491,1 apr.'38 ;" Universul" ,1 apr.'38)

[LD : câteva observații mai semnificative care confirmă planul relatat în jurnalul lui Călinescu :

[LD : câteva observații mai semnificative care confirmă planul relatat în jurnalul lui Călinescu

După constituție și plebiscit , **s-a creat noul guvern**

Odată cu formarea acestui guvern, s-au dat și **Decretele de dizolvare a partidelor** și grupărilor politice și s-a creat **Consiliul de Coroană**

La mai puțin de două luni de la "lovitura" din 10 febr. dispar din funcția de Secretari de Stat sau de la ministere " **bătrânii** " (foști premieri sau ministeriabili de partide) sau " indecizii" în chestiunea lichidării Gărzii : **Tătăreanu, dr. C.Angelescu, dr.Ion Costinescu ,Văitoianu ,Iorga, Averescu,Argetoianu ,GGMironescu ,g-ral I.Antonescu, vaidiștii C.Angelescu, Voicu Nițescu** Pe măsură ce se " recrutează" oameni "**tinere**" din fostele partide, ei sunt numiți la diverse ministere : **Gafencu, Ghelmegeanu, Ralea, Petre Andrei ,Mitiță Constantinescu , Eugen Titeanu.**

Documentarea integrală : **fișier Guvern XVII**

Guvernul Miron Cristea II

Numele	Funcția	Ex. -funcție	Apart. politică
Patr.Miron Cristea	Președ.Consil.	idem	-
Mihail Măgureanu	Subsecretar de Stat la Președinție	(înlocuște pe Gh.Tătăreanu ?)	
Nic.Petrescu -Comnen	Ministr.Externe	subsecretar (demisionează la 23 dec.'38)	
Grigore Gafencu	Ministr. Externe (înlocuște pe N.Comnen , 23 dec.'38)	ex-PNȚ
Eug.Titeanu	Subsecr. Presă și Informații	(din 14 iul.'38)	ex-PNL
Armand Călinescu	Ministr.Interne ,	ministr.Interne	ex-PNȚ
	ad.inter.Sănătate	(până la 4 apr. ; numit N.Marinescu)	
	ad.inter. Educație Națională	(până la 20 iunie; numit Petre Andrei)	
Mircea Cancicov	Ministr. Finanțe	ad.inter .Justiție	ex-PNL
Victor Iamandi	Ministr.Justiției	ministr .Ed.Naț .	ex-PNL
		ad.inter.Culte	
Episcop Nic.Colan	Ministr. Ed.Națională ; ad.int. Culte	(înlocuit de Armd.Călinescu)	
Dumitru V Țoni	Subsecr. Educație Națională		ex-PND
Preot Nae Popescu	Subsecr. Culte și Arte		
Petre Andrei	Ministr.Educ.Naționale	(înlocuște pe Armd.Călinescu)-ex PNȚ	
G-ral Gh.Argeșanu	Ministr Apărării Naționale	(înlocuște pe I.Antonescu ;demisionează ; înlocuit de N.Ciupercă , oct .'38)	

G-ral Paul Teodorescu Ministr. Aer , Marină (înlocuește pe I.Antonescu)
 G-ral Alex.Glatz Subsecretar de Stat Apărarea Națională
 G-ral Iosif Iacobici Ministr Înzestrării armatei (creat nou, 14 iul.'38)
 Gh.Ionescu -Sisești Ministr.Agriculturii , Domenii, Cooperație ex-PND
 Mitiță Constantinescu Ministr. Industr. , Comerț (înlocuește pe Argetoianu)ex-PNL
 (dir.BNR) , Minister. Economiei Naționale (la 7 apr.)
 Mihail Ghelmegeanu Ministr.Lucrări Publice, Comunic. Ex-PNȚ
 (înlocuește pe C.Angelescu)
Mihail Ralea Ministr Muncii și Asigurări (înlocuește pe dr.I.Costinescu) Ex.PNȚ
Gral medic N.Marinescu Ministr. Sănătății și Ocrotiri Sociale (de la
Gubern Miron Cristea II / 30 mart. - 31 ian.'39

▣ **Decret-lege nr. 1421 : înființarea Consiliului de Coroană , 30 mart '38**

(A.I C, fond Președ.Consil.de Min ., dosar 10 / 1938 , f. 1-9)
 Prin acest decret , a fost înființat **Consiliul de Coroană** , în virtutea căruia ,
 membrii Consiliului urmau să fie **numiți prin Decret -regal , desemnați de rege,**
 dintre **actualii și foștii demnitari ai Statului, Biseiricii, Oștirii, Curții Regale**
 și din **personalității de vază ale țării .**
 Consiliul urma să fie convocat **ori de câte ori regele considera util să-i ceară părerea ,**
 cu **titlul consultativ**, asupra **problemelor de stat** de importanță excepțională .
 Membrii Consiliului, **puteau primi însărcinări speciale, temporare,**
fixate din Înalță însărcinare .
 Membrii Consiliului , **purtau titlu de consilieri**, aveau **rang de miniștri de stat**
 și ocupau în toate **ceremoniile oficiale** locul , îndată **după președintele** Consiliului de Miniștri .
 Aveau **indemnizație de reprezentare** .
 ss , **Miron Cristea** (președ. Consil) ss **Victor Iamandi** (ministr.Justiției)

▣ **Decretul 1422 : numirea consilierilor (+ decrete ulterioare de numiri de consilieri)**

(A.I.C. , fond PCM, dosar10 / 1938 , f.10-37)
 Prin acest decret , **Carol a numit primii membri ai Consiliului de Coroană :**
 -**PPPS Miron Cristea** (președ. în exercițiu)
 -**mareșal Al .Averescu** (fostpreșed.)
 -**mareșal C Prezan**
 -**g-ral Arthur Văitoianu** (fost președ.)
 -**dr.Al.Vaida Voevod** (fost președ.)
 -**GGMironescu** (fost președ.)
 -**prof.N.Iorga** (fost președ.)
 -**dr.C.Angelescu** (fost președ.)
 -**Gh.Tătărăscu** (fost președ.)
 -**C.Argetoianu** (fost ministru)
 -**g-ral Ernst Ballif** (mare maestru al Curții Regale ; administrator al Domeniilor regale)
 ss **Carol** ss **Miron Cristea**

▣ **Decrete ulterioare de numiri / 1939-1940**

-**ACCuza** (nr. 2494 , 16 iun.'39 ; semnat Carol -Călinescu)
 -**Victor Iamandi** (nr. 4229, 23 nov.'39 ;semnat Carol - Argetoianu)
 -**Ion Mihalache** (nr . 1357 , 17 apr.'40 ; semnat Carol-Tătărăscu)
 -**Victor Antonescu** (nr. 1363 , 18 apr.'40 ; semnat Carol -Tătărăscu)
 -**Ion Mihalache își dă demisia** (nr. 2130 , 26 iun.'40 ; semnat Carol -Tătărăscu)
 -**IPSS , Patriarhul României , Nicodim Munteanu ;**
IPSS N.Bălan (mitr.ort. Ardeal) **IPSS Alex. Nicolescu** (mitr. greco-catolic al Blajului)
 (nr. 2814 / 20 aug.'40)

18.) Dizolvarea partidului "**Totul pentru Țară**" 18 apr.'38

("Argus", rev. "**Parlamentul Românesc**", 20-30 apr.'38)

[LD : Vezi din jurnalele lui **Carol II** și **Armand Călinescu** :

planul lui Călinescu de lichidare a Gărzii ;

organizarea campaniei de presă ;

observațiile lor despre justiție și **Rechizitoriul** întocmit chiar de Călinescu .

Cu mici modificări, lucrurile s-au desfășurat cf acestor planuri]

▣ **Dizolvarea partidului**

▣ **Dezvăluiri despre C.Z.Codreanu**

▣ **Sanctiuni pentru legionari**

▣ **Rechizitoriul procurorului contra lui CZCodreanu**

Frățiile de CruceCorpul Moța și Marin ... Prietenii legionarilor...Totul pentru Țară ...

▣ **Dubla organizare a Gărzii :**

1.Character electoral , ierarhii de partid 2. Caracter conspirativ , ierarhii militare

▣ **Dizolvarea partidului**

Reprimarea agitațiilor Gărzii de Fie *Importante măsuri ale guvernului*

Pe baza **Raportului** ministrului de Interne , **Armand Călinescu** ,

Partidul Garda de Fier, Totul pentru Țară, Arhanghelul Mihail , sunt și rămân dizolvate .

Ministerul Justiției va deschide **acțiune judiciară** .

Organizația : **teroristă, de spionaj, legături cu organizații extremiste străine .**

(Argus " , an XXVII , nr. 7510 , 20 apr.'38)

//

▣ **Sanctiuni pentru turburătorii ordinii**

" **Descoperirile făcute de Siguranța Generală a Statului**, în ajunul Paștelui, au dus la **numeroase arestări** printre **membrii frunți** ai fostei "**Gărzi de Fier**" , transformată ulterior în partid politic , sub denumirea "**Totul pentru Țară**"

" **Ministerul de Interne** , în baza **art. 39** din **legea Pentru Apărarea ordinii în Stat** ,

și **autorizat de Consiliul de Miniștri** , **a fixat domiciliul forțat** ,

la mănăstirile **Tismana, Dragomirna și Miercurea Ciuc** , pe termen de un an,

următoarelor persoane [cca 163] :

//

▣ **Rechizitoriul procurorului contra lui CZCodreanu**

Procurorul Tribunalului Militar a întocmit **Rechizitoriul** prin care trimite în judecată , pentru trădare , pe avocatul **CZCodreanu** , șeful Gărzii de Fier.

Rechizitoriul, foarte **documentat** examinează **gravele fapte** ,

în special **acțiunea secretă și mistică** , desfășurată **împotriva legilor țării**

și **rețeaua de informatori** pe care o organizează în cele mai importante instituții de apărare a Statului , **Siguranța Generală , Poliție și Marele Stat Major.** [-----]

Frățiile de Cruce

La fel ca la comuniști (" școlarul roșu") , CZCodreanu a organizat "Frățiile de cruce"

Corpul Moța și Marin ...

La 13 ian.'38 , a organizat Corpul legionar Moța-Marin, cu un efectiv de 10.000 de oameni .

Prietenii legionarilor...

La 6 ov.'37 , luase ființă organizația conspirativă " Prietenii legionarilor" .

Ei nu se cunoșteau între ei ; nu erau cunoscuți de legionarii de rând ;
Au nume și parole fictive ;
Urma ca cea dintâi adunare a lor să se facă în cazul " biruinței legionare" .

Totul pentru Țară ...

La 10 dec. '34 , la "Chemarea " defunctului g-ral Cantacuzino , s-a înființat partidul .
Actul de înființarea începea astfel : <Șeful meu politic , CZCodreanu , mi-a spus >

Dubla organizare a Gărzii

Garda de Fier a avut o dublă organizare politică :
/ Una , cu caracter electoral , cu ierarhii de partid ;
/Alta , camuflată , pe grade : membru, legionar, instructor, comandant ajutor, comandant,
senator în Legiune, comandantul Legiunii . ("Argus" , 8 mai '38)
Presa despre G de F / 18apr.- 8 mai '38

19.a) C.Z.Codreanu, Scrieri, documente .Antologie Sfințescu.

Editura Fundației Buna Vestire, 1993. Responsabil Duiiu Sfințescu.

Doc .integral : fișier G de F - XI

Codreanu / 22 febr.'38

▣ Dictatura regală.

Scrisoare către Vaida.

Enumeră argumentele pentru care instaurarea noului regim este **lovită de nuliță: disprețul față de poporul român; încălcarea legalității; sperjurul, prin încălcarea jurământului .Răspunderea în fața națiunii și istoriei, pentru lovitură de stat.** (106-108) **vezi obligatoriu : fișier Carol II**

////////////////////////////////////

Codreanu / 26 martie'38

▣ Închiderea comerțului legionar.

/ La 26 martie , ora 9, cele 2 restaurante legionare (Obor, liceul Lazăr) , au fost închise de autorități.
Cu 15 ani în urmă, cînd tineretul manifesta zgomotos împotriva "cuceririi iudaice" **politicienii spuneau :**
<Nu așa veți rezolva **problema evreească.** Apucați-vă de comerț. **Faceți comerț ca ei.**>
Acum , cînd au pornit, cînd au demonstrat că sunt în stare, înăbușesc aceste inițiative și speranțe.

"Ce epitete pot să vă dau ? Ce cuvinte din limba română vi s-ar potrivi ? [...]

Ne scoateți o crimă din ceea ce înșivă ne îndemnați să facem ?"

////////////////////////////////////

Codreanu / ? apr.38

▣ Scrisoarea către Nicolae Iorga (p.109-111)

[LD : **Atenție ! cuvintele ce au declanșat procesul!**]

"Niciodată, nici un cuvînt de rău pentru **profesorul Iorga.** Totdeauna cu respect și cu bunăcuviință.

De cîțva timp plouă cu articole de otrăvă peste noi:

< Între bliduri (adică restaurantele noastre)facem comploturi,

punem la cale revoluții îngrozitoare, și vrem să ucidem oameni.

Suflete de asasinii ,oameni cu revolverele în mînă și în buzunare.>

" Ei bine ,nu mai pot. Din marginile puterilor mele omenеști, eu care te-am respectat îți strig:

Еști un încorect, ești un necinstit sufletește." Datoria elementară a unui om corect este

să se informeze și la omul pe care îl judecă, nu numai la **agenții mincinoși**

ai Domnului Armand Călinescu (care lansaseră ieri pe piață

că 16 echipe ,sub conducerea lui Alexandru Cantacuzino

vor să-l omoare pe Dsa).

Eu nu mă pot bate cu Dta. N-am nici geniul, nici vîrsta ,nici condeiul ,

nici situația dtale. N-am nimic. Dta ai totul.

Dar din adîncul unui suflet lovit și nedreptățit îți strig și îți voi striga din adîncul gropii,

ești un necinstit sufletește ,care ți-ai bătut joc pe nedrept de sufletele noastre nevinovate."

"Voi care ne acuzați de violență, după ce ați întrebuițat contra noastră cele mai mari violențe, împingându-ne la disperare și păcat, voi căroră ,dacă cineva v-ar fi dat numai o palmă , ați fi reacționat la fel ca mine, voi necinstiților sufletește, vă vom dovedi acum , că nu vom reacționa în nici un fel la toate porcăriile voastre."
" Nu să ne închideți comerțul nostru, să ne înăbușiți avântul, ci să ne bateți la tălpi, să ne trimiteți în Insula Șerpilor, să ne ucideți cu pietre, să ne spînzurați cu picioarele în sus și să ni le bateți în cuie, să ne supuneți la cele mai mari umilinți.
Nu veți întâmpina nici Dvs, Dle Profesor Iorga[...] nu numai nici o violență, ci nici măcar o opunere .Dar de acum și până voi închide ochii, Domnule Iorga, și după aceea, te voi privi așa cum meriți. Corneliu Z. Codreanu "

////////////////////////////////////

▣ ARESTAREA, PROCESUL, ASASINAREA LUI CODREANU 17 apr.- 25 mai '38

[LD. 16 febr. 2004 . Citesc , recitesc , documentele .

Nu seamănă cu procesul din 1934 - când s-a dorit achitarea .

De data aceasta se vrea condamnarea cu orice preț.

Totul este învăluit în tenebre cu iz de roman polițist :teroare, abuzuri polițienești , înscenări , justiție regizată ,complicități vinovate, manipulări suspecte, rea -credință ,

de o parte și de alta . Judecată pripită . Martori arestați sau absenți . Avocați intimidați .

Informatori suspecti . Documente -dovezi strânse cu furca .

N-au decât amatorii de această specie de istorie " senzațională" să-și bată capul cu ele.

Și totuși, procesul lui Codreanu a fost un proces politic :

el a marcat sfârșitul unui ciclu din istoria Gărzii, și începutul altui ciclu ;

el va fi urmat de seria asasinatelor în lanț a celor implicați :

Codreanu + mulți alți legionari ; Armand Călinescu - alți mulți legionari ;

Iorga , Iamandi , Madgearu, ș.a. - alți legionari .

Chiar dacă s-ar șterge eticheta de " mișcare teroristă"

pusă pe seama Gărzii de Fier (de adversarii săi) ;

chiar dacă s-ar șterge eticheta de " poliție criminală" și " justiție represivă"

pusă pe seama Siguranței și Poliției (de adversarii lor) ;

chiar dacă s-ar accepta caracterul patriotic, eroic și de martiraj al mișcării legionare (pus în circulație de către susținătorii și admiratorii săi) ;

chiar dacă s-ar admite justetea măsurilor represive luate de guvernele perindate la cârma României(argumentate și susținute , în epocă și mai târziu, de exponenții politici ai acestora) ;

chiar dacă , chiar dacă un lucru se poate afirma fără greș :

pe lângă confruntarea PNT - PNL ; pe lângă confruntările regionaliste ,

pe lângă confruntările pro- și anti-Carol II ,

aceasta a fost o confruntare majoră , care a sfâșiat viața politică a României ;

a deviat multe din intențiile și direcțiile de democratizare ;

a fost acompaniată de asasinat politice odioase (și de o parte și de alta)

a determinat o atmosferă de tensiuni și confruntări cu aspect de război civil ;

a contribuit , în cea mai mare măsură , la distrugerea edificiului democratic,

și la instaurarea regimurilor auoritariste, totalitare .

Istoriile ce se scriu despre această confruntare , până în ziua de azi,

sunt istorii paralele, vorbind despre două Români .

Voi reuși eu să găsesc obiectiva și echilibrata judecată a acestui conflict ?

Aș putea fi eu "Solomonul" aceste judecăți ?

Sistemizarea, subtitlurile, colorările și semnele , îmi aparțin]

▣ ARESTAREA, PROCESUL, Închisorile lui Codreanu

Codreanu /

▣ Însemnări de la Jilava.

▣ Interogatoriu.

▣ Prepararea procesului de " trădare"

PROCESUL ziua a I-a / 23 mai '38

▣ Procesul CZCodreanu ; ▣ Codreanu ▣ Note de la proces

C.Z.Codreanu /

▣ Autoapărarea la proces

a). Fondurile bănești .

b.) Trădare ?! Documente secrete ?! Informatori ?!

Ordinul 586/ 1938 ,al g-ral Bengliu :

Scrisoarea adresată lui Hitler [1935]

Revoluție legionară ?!

PROCESUL ziua a II-a / 24 mai '38

CZCodreanu /

▣ Interogatoriul :

Frățiile de cruce ... Prietenii legionarilor ... *Corpul legionar Moța-Marin...*

Exerciții de tir ... G de F dizolvată*Totul pentru țară ...* Eliminarea lui Stelescu

Violența - ca armă politică ...*Recompensarea asasinilor ...Efectivul legionar ...*

▣ Martorii

Procesul / Note stenogramă / 24 mai.'38

▣ Martorii apărării

Iosif Frollo (înv.sau prof.; candid.pe lista Totul pentru Țară)

Gral.dr.C.Constantinescu;

col. Gh.Polihroniade (Totul pentru Țară)

prof.univ. Eugen Chirnoagă (*Totul pentru Țară*)

Protopop Ion Moța ; Prof.Traian Brăileanu (senator în Legiune)

M.Manoilescu (senator pe lista Totul pentru Țară)

Nichifor Crainic ; Gral Petrovicescu (acuzator în procesul asasinării lui Duca)

G- ral I.Antonescu ;Prof.univ.Emanoil Antonescu (apărător a lui Codreanu în procese) ;

Eug.Petit (consilier la Înalta Curte de Casație ; jud. , 1920, prefect de poliție la Iași

Gral.M.Racoviță ; Gral.Constandache (judecător la procesul din 1934

Gral Dona (judecător în procesul din '34);

Gral Comănescu (judecător în procesul din '34,membru PNȚ));

Alex.Hodoș (șef Cenzură în guv.Goga, '37-'38) ;**Prof.Sextil Pușcariu** ;

Prof. Gh.Pantazi (candidat pentru Senat , Totul pentru Țară) ,

Traian Herseni (din 1936, în mișcare)**Av.Dimitrie Popa** (legionar din 1929,șef de cuib)

Iuliu Maniu (PNȚ) Sever Dan (Fr.Rom.)

PROCESUL. Ziua a III-a / 25 mai '38

▣ Pledoariile .

Lizeta Gheorghiu

C.Hentzescu /:

▣ CZCodreanu - naționalist , patriot, nu rebel

▣ Procesul Codreanu = înscenare odioasă

▣ Cere :achitarea lui CZCodreanu !

Horia Cosmovici

▣ Listele " negre " " ?!

▣ "Organizații paramilitare" ?!

▣ Cultul morții, al mormintelor ?!

▣ Poezia și cântecul legionar

▣ Ultimul cuvânt al Căpitanului :

▣ Sentința :

▣ Închisorile lui Codreanu, după proces.

Procesul lui Codreanu / 23-25 mai '38

19.b) Constantin Papanace , Fără Căpitan. Conducerea în a doua prigoană ,

[Mss. Buchenwald , februarie 1943 ; Lămurire , Salo, dec. 1983 , 135 pag.]

Biblioteca Verde, nr 24, Editura "Armatolii" , Cetatea Eternă , 1984

Cuprinsul :

I. În preajma furtunii (ultima întâlnire cu Căpitanul) pag .5-14

II. Începe prigoana 15 -40

III. În Comandament 41-57

IV La conducerea Comandamentului 58 - 107

V Asasinarea Căpitanului 108- 135

Vezi pe larg fișier G de f XI , poziția 31 b

[LD , 15 - 19 iul' 2004. Prelucrez broșura. Mi-a dat-o Cicerone Ionițoiu (iunie)

cu care am stat o zi întreagă de vorbă despre dicționarul său, și am asistat apoi

la lansarea vol."M" , la sediul PNTJ . De atunci au trecut 6 săptămâni și nu am mai lucrat la

carte , plecând cu Val și Mircea , la Piatra Neamț , apoi primind pe Ion și Maria, veniți la

București .

M-am depărtat mult de problemele interbelicului, de problematica trilogiei mele,

ajutându-l pe Ion în tentativa lui de contactare a personalităților implicate în oglindirea

genocidului politic comunist : Domnița Ștefănescu , Lucia Hossu -Longin, Ticu

Dumitrescu ,redacția " Memoria " , Horia Patapievici și grupul de la CNSATși Cațavencu.

În casa noastră , se suprapun și se încrucișează discuțiile și interesul pe teme istorice - trecute -

prezente și viitoare -acoperind aproape un secol : **regimuri politice, partide, constituții ;**

țărăniști, liberali, legionari, comuniști ; politică externă, conjuncturi ;

regi, lideri, destine ; cultură , doctrine , inteligenție, filozofii...

Îmi încolțește gândul că **instituțiile politice, inclusiv partidele** , ca organisme colective ,

la fel ca și vițuitoarele **,se nasc, trăesc și mor, o dată cu cei ce le-au creat .**

PNL a dispărut o dată cu lichidarea Brătenilor PNTJ a dispărut o dată cu lichidarea lui

Maniu și Mihalache ... Garda de Fier , o dată cu asasinarea lui Codreanu .

Ar trebui să mă gândesc **dacă și în ce condiții** , ele pot reapare peste un interval de timp .

În această idee, oare **partidele care au apărut după 1989** ,au șansa , au legitimitatea,

au dreptul **să se considere continuatoarele partidelor dispărute ?**

////////////////////////////////////

[LD : 15 iul. 2004 . Îmi vine greu să plonjez în cercetarea acestei broșuri scrise de

macedoneanul -legionar Papanace , pe care , până acum, **nu l-am găsit decât în înșirui**

de nume , când a fost vorba de atentatele legionare și represuniile care le-au urmat .

Este firesc : după arestarea lui Codreanu , în Legiune se declanșează atât

lupta pentru putere în interior , cât și **deruta în alegerea căilor de salvare în fața**

represiunii : fidelii Căpitanului ; grupul Clime ; frustrați precum Horia Sima sau

Alecu Cantacuzino . După etichete de grup : codreniști ,climiști, simiști ,macedoneni ,

falangiști, teroriști, pro-carliști , pro-fasciști, pro-hitleriști , ex-tovarși de drum ...

Papanace are meritul de a dezvălui **momentul critic** când această formațiune,

a cărei **coeziune o menținuse cu autoritate CZ Codreanu , se sparge , se**

dispersează ,dispare , o dată cu creatorul . Pentru că , după opinia mea, "**moștenirea** " ce va

rămâne

, după dispariția lui Codreanu , va fi **doar numele, posteritatea imediată și ulterioară** .

Mărturiile lui ,îmi umplu niște goluri pe care le am în cunoașterea **ierarhiilor organizatorice**

și structura piramidală și conspirativă a Legiunii.

Informațiile lui trebuie să le iau cu mari rezerve, deoarece sunt scrise post-festum , după ce ,

peste țară , peste evenimente, peste destinul oamenilor , trecuse peste un deceniu .

Și nu numai de asta. Simt în scrisul lui **o selectare subiectivă, o ajustare , omisiuni**

și adausuri ulterioare subiective , despre evenimentele și personajele evocate .

Și de la el pot afla doar **frânturi , cioburi de adevăr ...** Dar mă ajută să înțeleg mai bine

, din interiorul lor , **tainele Mișcării și destinul legionar .]**

C.Papanace / febr,'43,retro 'mart.'38

▣ **Lovitura de Stat a lui Carol**

[-----]

" Era clar că **lovitura de stat** pentru **modificarea constituției** oferea **platforma legală** pentru începerea unei **prigoane de totală exterminare a Mișcării Legionare** . Ușurința cu care s-a realizat **coalitia tuturor oamenilor politici** , **angajarea Bisericii** , prin **Patriarhul Miron Cristea** , precum și **împingerea Regelui Carol direct pe scenă** , arăta că **forțele oculte naționale și internaționale** , **pregăteau lovitura decisivă** .

[-----]

" **Căpitanul m-a întrebat ce cred despre situația politică** . În esență i-am spus următoarele : (conversația a durat mai bine de două ore și mi-am notat-o . Nu știu însă dacă după atâtea percheziții , răvășiri și distrugerii , acest manuscris s-ar mai putea găsi) [-----]

Să fie pătura conducătoare românească , care este atât de preocupată de interesele ei , **atât de lașă și putredă , încât să se lase deposedată de beneficiile puterii** fără nici un fel de reacțiune ?

N-am crezut-o nici o dată , și cu atât mai mult n-o pot crede acum . [-----]

Pozițiile s-au demarcat prea adânc în această lume , ca ea să mai creadă în **maleabilitatea noastră** . Cum spuneam și altădată , **din cauza subestimării persoanei D-tale** , **ea n-a crezut în seriozitatea Mișcării** , ba a crezut chiar **că o va putea capta și manevra în diversiuni** .

După **procesul din 1934** , și în special după apariția cărții "**Pentru legionari**" , ea [**clasa conducătoare**] a început **să te aprecieze în adevărata valoare și să se teamă** , dacă nu toți politicienii , în întregime , în orice caz cei aserviți forțelor oculte , care îi manevrează . În același timp , **Regele și-a făcut și el manevrele lui** , pentru **anemierea organismelor politice** și **înlăturarea personalităților incomode** , pentru a-și consolida dictatura .

Astăzi această coalitie este gata să se năpustească asupra Mișcării Legionare .

Chiar și **Maniștii** , care nu fac parte din această coalitie , **insinuiază lucruri care pregătesc atmosfera într-un mod perfid** , pentru **măsurile represive ce se vor lua** . >"

C.Papanace / febr,'43,retro ' mart.'38

▣ **Liniile mișcării legionare : mistică și politică**

▣ **Alternativele : asasinatul, lovitura de stat, expectativa , plecarea peste graniță .**

< Ce ar fi de făcut ? Mișcarea se găsește la **o mare răspântie** .

Cele **două linii** ale ei , cea **mistică** și cea **politică** , care o secunda , începe de la această răspântie **să se bifurce** .

< Va trebui aleasă una din ele , căci **pe amândouă nu se mai poate merge acum** .

Și situația tragică este că amândouă reclamă desăvârșirea lor .

Asasinatul ?

< În trecut , s-a ieșit din aceste situații prin **gesturi disperate** .

Așa a fost cazul din **1933** , când a fost **dizolvată Mișcarea de către Duca** .

< **Acum acest lucru nu se mai poate repeta** , fiind că situația este cu totul alta .

< **Adversarii sunt mulți și coalizați** , și , așteptându-se o asemenea ieșire , sunt pregătiți să o preîntâmpine cu toate forțele .

Cred că de data aceasta **represiunea va fi sângeroasă și masivă** .

< **Afară de asta , Mișcarea se găsește în cu totul alt stadiu** pentru ca să fie nevoită să recurgă acum la **gesturi individuale** .

< Și apoi chiar în **1934** , **ca printr-o minune , Mișcarea a scăpat** de la o situație foarte primejdioasă . Atunci însă **nu putea face altfel** , căci , **dacă Mișcarea n-ar fi pedepsit pe asupritori** , ar fi fost , în faza în care se găsea , **depreciată și nimicită** .

< **Subevaluarea și anumite calcule de-ale Regelui** , după cum am mai spus , **ne-au salvat** . >

Lovitura de stat ?

< O altă **soluție ofensivă** , în care **inițiativa să fie din partea Mișcării Legionare** , și deci , prin aceasta , să poată ieși menținându-se pe cele două linii fundamentale ale sale , ar fi o **lovitură de Stat** . Cred însă că **momentul este trecut** .

< **Se putea face** acest pas disperat - știu , pe de altă parte , că aceasta nu intra în concepția legionară de luptă - în **decembrie 1937** , în timpul alegerilor , sau imediat după alegeri . Acum însă **adversarii sunt bine pregătiți** și pentru această eventualitate . Chiar svonorile care se lansează , prin care ți se atribuie intenția unei lovituri de stat , arată acest lucru .

< Din punct de vedere general și în perspectiva istoriei , cu situația sa geografică și cu vecinii care îl înconjoară , în special cu Rusia bolșevică la Răsărit ,

Statul Român nu poate suporta convulsiunile sângeroase ale unui război civil.

< **Spania** Peninsulară avea din acest punct de vedere o situație privilegiată și totuși ce hemoragie i-a creat războiul civil.

Chiar și **Grecia** avea o situație mai bună .

< **Și în România ar fi posibilă o lovitură de Stat , cu condiția însă ca ea să reușească 100% și să se termine în 24 de ore.**

Altfel este aventură iresponsabilă . Nu știu dacă politicienii , în frunte cu regele - dovedit în atâtea împrejurări grave , un aventurier iresponsabil - au vreun sentiment de răspundere .

[-----] **Mișcarea Legionară** însă , ca **purtătoare a destinului românesc** , cred că nu se poate pune pe punct de vedere similar ;

astfel , **soluția loviturii de Stat o consider cu totul inoportună .**

Expectativa !

< Până când **conjunctura externă nu se va schimba** , și potrivit liniei pe care v-ați fixat la 21 februarie 1938 , când ați dizolvat formal **partidul Totul pentru Țară** ,

rămâne atitudinea de expectativă și chiar de dare la fund ,

pentru ca adversarul , atât de înarmat și pregătit , să izbească în gol , iar toată coaliția politicianilor să rămână fără obiect .

Plecarea peste graniță !

< Totuși rămâne în permanență un **obiectiv precis și vizibil persoana D-tale** , Căpitane . Adversarul știe acum **că de persoana D-tale este legată indisolubil soarta Mișcării** .

[-----]< Și atunci , cred că problema se reduce la **alternativa de a rămâne aici** , înfruntând toate riscurile care vor surveni , **sau a trece peste graniță .>**

▣ **Soluția plecării peste graniță**

< Evident , **prima soluție ar părea că este pe linia legionară** , de a sta în mijlocul legionarilor în timpul furtunii . Cu asta , **s-ar pune capăt oricăror încercări de insinuare** , care au și început să se producă , de la anunțarea plecării în Italia . **Dar primejdia nu se evită** , oricât de hotărât ai fi D-ta de a nu da nici un prilej de provocare .

Nu se știe până unde pot merge ei cu provocările .

< **Ei au interes să angajeze cu orice preț bătălia** , și când zic ei , înțeleg mai mult

Regele și organele sale , Armand Călinescu și Istrate Micescu , precum și oculta ,

care stă în spatele lor . Tactica lovirii în gol le-a fost aplicată în timpul guvernării Goga -Cuza , și a dat rezultate minunate , dar **acum au posibilitatea de a merge mai departe** .

[-----]

< De aceea , eu **sunt pentru a doua soluție** și anume pentru **plecarea peste graniță** ,

pe care ți-ai fixat-o dintru început . Această soluție **are avantajul** că ai anunțat-o într-o formă naturală într-un moment când nu părea că erai constrâns și nici amenințat direct .

Ea a fost **primită cu bucurie de legionari** , știind că viața îți este în siguranță , Căpitane ,

fiind că toți simțim instinctiv că , **fără persoana D-tale , nu se poate concepe o adevărată biruință legionară** .

Și apoi , de 20 de ani , ai dat destule exemple că nu fugi de risc și că **nu ți-e teamă de moarte** , ca să mai fie nevoie de noi dovezi .

Esențial este ca D-ta să fii în siguranță și să poți desăvârși tiparele Mișcării , pentru că în faza actuală ea nu este încă plinită . [-----]

Este suficient **să poți scrie în liniște al II-lea volum din " Pentru Legionari "** ,

și prin aceasta ai dat o mare bătălie , atât pentru prezent cât și pentru viitor ,

pentru că vei oferi Mișcării Legionare **îndrumări de bază** ,

în special **pentru faza unei guvernări** .

< Apoi simpla **prezență a D-tale în străinătate** , poate fi un prilej de agitație prin **interviuri, declarații**, etc, și mai ales cu zvonurile care se vor naște din fantezia oamenilor. Sunt multe posibilități . Nu este exclus să poți **ține contactul cu Mișcarea și prin vreun radio clandestin.****C.Papanace - CZCodreanu / febr,'43,retro 'mart.'38**

▣ **Drama sufletească și destinul Căpitanului Căpitanului .**

Căpitanul l-a ascultat cu mare atenție în timpul expunerii .

Când a terminat , a spus cam îngândurat :

<Da, așa este. **Tâlharii s-au pus pe nimicirea Mișcării . Dar nu vor reuși .**

Mie, după ce am scris "**Pentru Legionari**" , nu-mi mai este teamă

că Mișcarea mai poate fi distrusă . Este acolo sămânța care ca să poată răsări mai mai tare și oricând, acum și mai târziu.Dar pentru o soluție să ne mai gândim.

Nici vorbă : chestiunea unui atentat sau a unei lovituri de Stat nu se poate pune.

Să ne mai gândim ! Este vorba **să găsim una care să ne dea posibilitățile de manevră și care să împace toate situațiile .**[-----] La un moment dat spune , parcă mai mult pentru sine :

< **Mă vor duce în Insula Șerpilor .Ei bine, tot ei vor veni să mă roage să vin de acolo spre a primi greaua răspundere și nu voi accepta .>**

[-----]

C.Papanace / febr,'43,retro' 38-'39

▣ **Începutul prigoanei .**

Conflictul cu Iorga ...

" De pe această înălțime morală , **atăcă pe cel mai turbat dintre ei, pe Nicolae Iorga.**

În scrisoarea trimisă acestuia ,cu privire la **felul cum a fost închis comerțul legionar,**

îi smulge întreaga mască a naționalismului fanfaron și , la insinuările sale de complot ,

îi răspunde că nu va reacționa, chiar dacă va fi să-l bată în cuie cu capul în jos ,

dar , de acolo, și chiar din mormânt , **îl va privi așa cum merită pe acest incorect sufletește .**

"Când am citit aceste rânduri, cele mai sfâșietoare care le-a scris el vreodată ,

am înțeles că **zarurile au fost aruncate** .O bătălie istorică s-a angajat pe două planuri esențial deosebite . **Pe planul material, erau tari politicienii.**

Pe plan moral, era invincibil Căpitanul .[-----]

Ofensiva lui Armd. Călinescu ...

În acest interval de timp, **guvernul**, tot sub paravanul Patriarhului Miron Cristea,

căpătase o formă mult mai omogenă , guvern la care **n-a mai participat**

Alexandru Vaida, GGMironescu, Tătăreanu , etc.

Aici , cuvânt hotărâtor avea "**figura satanică**" a lui **Armand Călinescu** ,

secundat de cealaltă "**figură diabolică**" a vieții publice românești , **Istrate Micescu** .

Era evident că **se intra în faza represivă de executare a programului împotriva Căpitanului și a Mișcării Legionare .**

Armand Călinescu a folosit **scrisoarea către Iorga** , spre a **sonda gradul de reacțiune**

legionară , cu gândul de a pune mâna pe Căpitan, și apoi pentru a paraliza orice reacțiune

legionară . Instrucțiunea s-a făcut cu toată grija, Căpitanul a fost chemat la Consiliul de Război , apoi lăsat liber...

Conjunctura internațională ...

Conjunctura internațională încă **nu era propice pentru o fază de guvernare legionară** ,

dar mergea în acest sens.Odată cu Anschluss-ul Austriei, prestigiul Germaniei începea

să crească vertiginos. **Legionarii , în închisoare, puteau aștepta** verificarea dreptății lor ;

până atunci, ei nu vor face dificultăți .

Oculța și Regele...

Acest raționament , nu ținea seama de "**ura oarbă a Oculței interne și internaționale**" ;

de fapata că instrumentul nimicirii era **un Rege "pervers și dement"** , "lipsit de simțul moral

și al onoarei" , un "**adevărat monstru , secundat de un estropiat ambițios .**"

C.Papanace / febr,'43,retro' 16 apr.-mai 38

▣ Arestarea lui Codreanu

Căpitanul dăduse ordin de liniște absolută și evitarea oricărei provocări .
Lozinca era aceea care ieșea din instinct : **< Dacă i se întâmplă ceva Căpitanului ,
ia foc România ! >** În noaptea de sâmbătă spre duminica Floriilor ,
s-a făcut **arestarea Căpitanului și a numeroși fruntași legionari** din întreaga țară .
Se făcuseră **lagăre de concentrare** și au fost **suspendate gazetele legionare** ,
în frunte cu ziarul "**Cuvântul**" și "**Buna Vestire** "
C.Papanace / febr,'43, retro ' 23- 26 mai '38

▣ Procesul și sentința

După ce peste 20 de zile l-au ținut pe Căpitan în condițiile cele mai groaznice, care au făcut o umbră din el, crezând că nu va avea puterea , nu numai să nu se poată concentra , dar nici să stea în picioare, s-a dispus **să se dea publicității desbaterile după stenogramă .**
Se așteptau la o apărare anemică a Căpitanului . " Satanică concepție! Dar forțele binelui sunt de nebiruit . Din ce surse adânci și-a tras Căpitanul puterile ? Din ce seninuri inspirația ?
Cuvântul lui când **calm**, când **furtunos**, a căzut ca **un ciocan de foc și a sfărâmat** cu desăvârșire **construcția perfidă a acuzării** .Și a doua zi, acest cuvânt de foc, l-a cunoscut întreaga țară . **Toate calomniile** difuzate săptămâni de-a rândul , **s-au prefăcut în scrum**, în dogoarea adevărului .Opinia publică , care n-a crezut nici o clipă în aceste calomnii, a pătruns adevărul. Procesul în fața ei era câștigat .
Guvernul s-a prins în propria capcană .

Degeaba a dat a doua zi dispoziții să nu se mai publice nici uncuvânt de-al apărării , sau din dispozițiile marilor personalități din viața noastră publică , care depuneau pentru Căpitan .
" Acest lucru însă nu conta față de pornirile asazine ale Regelui dement și ale estropiatului cu întreaga bandă de politicieni care îl secundau . "

La 26 mai 1938 , (joi noaptea) , **s-a dat sentința** .

Căpitanul a fost **condamnat la 10 ani muncă silnică , pentru trădare !**

[-----] **Cinci ofițeri ai armatei române** , această instituție cu tradițiile ei de onoare , pentru care toți trebuie să avem respect , își scrutează conștiința lor prostituată și-l găsesc "**vinovat**" **pe Căpitan de trădare** , așa cum le-a cerut Armand Călinescu !

C.Papanace / febr,'43,retro ' iun.'38

▣ Comandamentul subversiv legionar.

[LD : CZCodreanu i-a însărcinat pe **Radu Mironovici** și, după arestarea acestuia, pe **Ion Belgea** ,cu misiunea de a organiza un **Comandament** care **să conducă Mișcarea** .
Preiau caracterizările făcute de Papanace unor legionari care , după arestarea și condamnarea lui CZC , au preluat conducerea mișcării .] [-----]

/ **C.Papanace** a susținut următorul punct de vedere :

1. Comandamentul are sarcina de **a conduce Mișcarea în timpul de prigoană** , deci trebuie să înlăture orice sentimentalism perturbător ;
2. **Căpitanul se găsește în mâinile lor ; viața lui este esențială pentru mișcare ;** totul trebuie să conveargă spre asigurarea ei ;
3. Căpitanul a fixat **linia non-rezistenței** , pentru ca loviturile adversarului să dea în gol ; momentul nu prezenta o conjunctură politică externă favorabilă , și **s-a lăsat prins pentru a se retrage pe linia morală** ; nu are rost să se discute dacă a făcut bine sau nu .
Trebuie să meargă pe linia fixată de el : **darea la fund, răbdare și evitarea oricărei provocări** .Obiectivul mișcării : **câștigarea de timp** .
4. Legăturile cu provincia și cu legionarii din Capitală să se facă cu **multă discreție**, pentru a nu tulbura **linia tactică preconizată de Căpitan** , care este **darea la fund** .
5. Așa cum a spus Căpitanul, **nu se atacă Regele , cu toate că el este principalul vinovat** :
[-----]să se lase **toată răspunderea asupra lui Armand Călinescu** ;
să se spargă blocul politicianist , manevrând prin fisurile lui (Guță Tătărăscu este gelos pe puterea lui Armand Călinescu ; au apărut unele fisuri în camarilă ; vor urma alegeri parlamentare)
6. **Elementele legionare cu suprafață** , rămase nearestate , **să nu cadă**, ele reprezentând

siguranța Căpitanului ;

7." Pentru ca **darea noastră la fund ca organizație să nu fie interpretată ca o dispariție și a curentului legionar**, iar Căpitanul să fie considerat părăsit , va trebui întreținută cât mai mult **amenințarea că , dacă i se întâmplă ceva Căpitanului , urmează o reacțiune groaznică .**

În felul acesta **ei ne șantajează cu Căpitanul** , ca să păstrăm liniște, **noi îi amenințăm cu prăpădul** . pentru ca **ei să păstreze pe Căpitan în viață** .

Prin aceasta **câștigăm timp**, adică ceea ce urmărim deocamdată . "

8. În eventualitatea **inițierii unei represiuni** de către guvern, " să ne îngrijim să avem la dispoziție **câteva echipe de legionari buni și hotărâți** , care , deocamdată, **să stea total la fund "**

9. **Manipularea fondurilor** făcută cu multă economie, fiind că **prigoana va fi de lungă durată** .

10. " Evident, evenimentele și imponderabilul pot crea situații noi. Totuși, **din acest cadru** nu se poate ieși decât dacă Căpitanul consimte evadarea din mâinile lor

și noi i-o putem înlesni .La această operație va trebui **să ne gândim cu foarte mare discreție** , deși am convingerea că el, **Căpitanul** - mi se pare că s-a frământat mult pe această chestiune - **nu va consimți nici o dată la o evadare** .

Cred că **s-a așezat definitiv pe linia actuală ."**

C.Papanace / febr,'43,retro 'iun.-iul .'38

▣ **Guverul versus legionarii : jocul de-a șoarecele și pisica**

▣ **Arestarea lui Belgea**

▣ **Reflecții despre stilul conducerii legionare**

[-----]

" **Tendința noastră** trebuia să fie ,deci , de a judeca cât mai mult această tactică ; fiindcă , **dacă nu puteam evita primejdia, cel puțin o mai îndepărtam , și câștigam timp** , ceea ce reprezenta **singurul scop pozitiv pe care îl puteam urmări** în situația în care ne găseam.

Acest lucru, deși elementar, totuși **era greu de înțeles pentru marea majoritate a cadrelor legionare.**

Ba chair elemente din Comandament nu-l sesizau în întregime.

În primul rând **Horia Sima** , care era elementul de legătură al Comandamentului, deși **i s-a spus să mai rărească contactele** , pentru a nu face să cadă elemente bune, de care aveam absolută nevoie să rămână afară , el totuși, în fapt, **a continuat aceste legături , inutile în acel moment ."**

"Atunci mi-am dat seama că această neînțelegere este **o deficiență congenitală a Mișcării**, în evoluția în care se găsea.**Mișcarea a fost surprinsă de această prigoană , în plină creștere , aș putea spune în epoca pubertății, și avea toate caracteristicile acestei faze.**

"**Era un neajuns pe care Căpitanul îl observase** - știu lucrul acest din discuțiile avute cu el - și pe care **el se gândea să-l remedeze.**

Punând în prima fază a mișcării **accentul pe luptător**, acestuia **i s-au dezvoltat mai mult aptitudinile executive.** Orizontul era **unilateral** proiectat înainte și **nu avea perspective de orientare largă.** Dacă acest lucru **era minunat pentru unități mici** : garnizoană, plasă , județ , și chiar regiune, el **prezenta serioase neajunsuri** când era vorba de a se transpune pe planul **conducerii întregii Mișcări** , unde se pun **probleme de ordin tactic și strategic** de linii mari și care nu pot fi înțelese din primul moment .Acest fenomen se întâmpla chiar cu majoritatea elementelor care erau mereu lângă Căpitan .

"**Se vedea limpede că întreaga grijă de conducere o purta Căpitanul.**

Scutindu-l astfel de eforturi , implicit le **atrofia simțul unei largi și proprii " orientări"** .

Mai mult , **punerea la index a spiritului " criticist"** - cârcotaș , cum îi spunea Căpitanul - a făcut , printr-o neînțelegere de esență , **să se anuleze însăși spiritul critic al**

legionaruluiÎn faza în care a fost surprinsă Mișcarea de prigoană , **el, legionarul, se găsea în punctul cel mai critic** , și acest lucru se agrava cu atât mai mult cu cât **majoritatea cadrelor**

mai formate se găsea în închisoare.

" Sub justificarea unei atitudini " **dinamice și activiste** " , se va ascunde adesea ori un neastâmpăr de natură nervoasă sau o lipsă de perspectivă care va folosi dușmanilor Mișcării în realizarea planurilor urmărite de ei ." [-----]

C.Papanace / febr,'43,retro 'iul.'38

▫ **Atitudinea față de Rege**

▫ **Legiunea = rezervă a Regelui în perspectiva diplomatică.**

" În ceea ce privește persoana Regelui , am lărgit mai mult cadrul formulei date de Căpitan " de a nu-l ataca " .[-----] Tema care trebuia difuzată era :

< **Conducerea Legionară nu privește sentimental acțiunea Regelui .**

Se recunoaște că **România este angrenată într-un sistem de alianțe care nu pot fi schimbate decât la momentul oportun.** Până atunci, **Regele trebuie să dea** , la rigoare, aprehensiunilor aliaților actuali dovezi că ia măsuri chiar impresionante pentru a evita o altă orientare .

Acest lucru îl înțelege Conducerea Mișcării Legionare în frunte cu Căpitanul ; și ca rezervă a Regelui , legionarii înțeleg să aștepte în liniște , chiar și în închisori >

<Pericolul consta în faptul că unii politicieni nu înțelegeau această eventuală linie mare a Regelui , vrând să împiedice o viitoare conlucrare a Regelui cu tânăra generație .Deci necesitatea localizării răspunderii la anumiți politicieni, sau mai bine zis a lui Armand Călinescu , și justificarea într-o oarecare măsură a liniei regale prin cerințele de moment ale politicii externe. >

Acest p.d.v. a fost difuzat pentru contrabalansare , chiar dacă naștea nedumeriri că justificau " tocmai capul răutăților " [-----]

C.Papanace / febr,'43,retro ' sept. '38

▫ **Disensiuni și derută între legionari**

Întetirea represiunilor....

13 sept.'38, ziua de naștere a Căpitanului .

Cu această ocazie, Alecu Cantacuzino a lansat un **Manifest** , pe cât de tăios, pe atât de simțit . Astfel cei doi evadați au intrat " într-o acțiune sgomotoasă , rupând linia Căpitanului .Era o intrare prematură și cu multe riscuri . "

Papanace nu se întâlnise cu ei .Au ținut legătura prin lordache Nicoară și, după căderea acestuia, prin Horia Sima. Toamna adusese o atmosferă încărcată de nervozitate.

Papanace se înțelegea din ce în ce mai greu cu Sima.

< **Noi cei de afară nu putem lua asupra Mișcării păcatul de a fi provocat moartea Căpitanului , chiar dacă am ști precis că i se pregătește moartea ! >**

Horia Sima spunea : < **Dacă nu dăm o lovitură de răsturnare a regimului , în această toamnă , Mișcarea moare ! >**

[-----]

Horia Sima pregătea revoluția ...

Alecu Cantacuzino pregătea lovitura de Stat...

" Rămâneai încremenit de atâta lipsă de răspundere în acest joc de-a " revoluția " .

Aceste atitudini divergente și atât de primejdioase , pentru momentul de atunci , nu le putea clarifica decât tot cuvântul Căpitanului.

Vojen , Dumitrescu , înclinau spre lovitură ...

Chemați de Victor Vojen (conducătorul Corpului muncitoresc) acasă la el, Papanace ,

Sima și părintele Dumitrescu , au aflat sugestiile transmise de Micescu (poate de Rege !) , privind soarta Mișcării :

< **Legiunea trebuie să-l uite pe Codreanu și să se gândească să se apropie de Rege ,**

care este tânăr și care are calități de a conduce (?) Legiunea. >

" Soarta Căpitanului părea deci pecetluită ." **Horia Sima** a considerat că revoluția este inevitabilă ! ; părintele **Dumitrescu și Vojen** (cu pașaportul de plecare din țară în buzunar , **au găsit și ei necesară lovitura de stat !** .

Avocatul Cosmovici îl flata și încuraja pe **Horia Sima** ; **Doar el, Papanace , s-a opus .**
Au hotărât să aștepte desfășurarea evenimentelor (era în dramatică desfășurare criza sudetă), fiecare rămânând pe poziția sa . [-----]

C.Papanace / febr,'43,retro ' sept . '38

▣ **Legiunea - rezervă regală pentru viitor**

[LD : Este **soluția pe care Papanace** o susținuse de la început . De altfel, această soluție **va fi adoptată în viitor** , numai că din ea **va dispărea Codreanu** și beneficiar al ei **va fi Horia Sima !**]

Grupul Clime (18 condamnați din Jilava)- Memoriu de clemență către Rege :

" **În conjunctura externă** care se deschidea, **avea șanse de a se pune** , acum cu mai mult succes, **tema pe care ne-am pus-o la început** , și anume de a recunoaște necesitatea politică care justifică măsuri față de mișcarea legionară din partea Regelui și **de a pleda pentru necesitatea prezentă și viitoare ca să mențină rezerva legionară** , apropiindu-se cât mai mult de Mișcare .Un gest de înțelegere și de clemență , din proprie inițiativă , ce **l-ar apropia , în aceste momente , definitiv de Mișcarea Legionară și de Căpitan.**

[-----] În acest sens am întreprins o acțiune discretă .De la conducătorii legionari aduși la Jilava și pe urmă condamnați , ne-a venit un **Memoriu către Rege** și necesitatea de a se ajunge la o destindere .Era semnat de cei **18 conducători legionari** , în frunte cu **ing.Clime**. [-----] Se înaintase un exemplar oficial prin Grefa închisorii Jilava , dar nu se știa dacă **Armand Călinescu sau Camarila Palatului** (Urdăreanu) **nu l-ar fi oprit .**

"Prietenii " Legiunii anihilați...

" Trebuia găsit cineva care să-l prezinte Regelui și eventual să facă sugestii în sensul **necesității destinderii și a avantajelor** ce rezultă pentru el prin apropierea și captarea ce o poate face tineretului .**Asemenea oameni erau greu de găsit .**

Mai toți, în aceste momente grele , **stăteau retrași față de Mișcarea Legionară .**

" **Nici simpatizanții legionari cu suprafață** de la care Căpitanul , când i-a apropiat de Mișcare , aștepta servicii pentru împrejurările grele , când legionarii nu au posibilități de acțiune , **n-au putut fi utilizați .**

" Unii, ca **Nae Ionescu** , s-au apropiat atât de mult prin atitudinea lor frumoasă de Mișcarea Legionară , încât **au fost internați și puși în aceeași categorie cu legionarii .**
Ei nu și-au mai putut da aportul .

" Alții , de pildă **Mihail Manoilescu** , pentru a evita inerente riscuri , și pentru a atenua legăturile din trecut cu Mișcarea, **au evitat orice contact cu ea.** Poate chiar de multe ori au criticat atitudinea Căpitanului care " nu l-a ascultat " , pentru a se acoperi mai bine.

Concursul lui Mihail Manoilescu putea fi de mare folos, pentru **lămurirea cercurilor străine** și în special al celor **italiene** , cu care era în strânse legături , spre a obține influența lor **în favoarea Căpitanului** . În scopul de a vedea ce putem aștepta de la el în acest moment greu , am trimis pe **Viorel Trifa** să ia contact cu el și să ne aducă un răspuns.

Rezultatul a fost aceeași rezervă la care ne așteptam.

Averescu - un Hindenburg pentru regimul legionar ...

" Golul de politicieni în jurul Căpitanului era așa de mare încât nu-mi rămânea să folosesc decât **legăturile mele cu macedo-românii** .M-am adresat lui **Petre Papacostea** [**averescan**] .

[-----] Îmi aminteam că , împreună cu **lancu Caranica și cu el** am făcut , **în 1933**, să-l aducem pe **Mareșalul Averescu la Casa Verde** și să dezbaterem posibilitatea unui **contact cu Căpitanul** .

Pe lângă trăsătura de șah care se făcea prin aceasta în acel moment la Rege , legătura cu **Mareșalul Averescu** , care avea așa mare influență în armată , a fost de mare folos la **procesul Gărzii din 1934** , când Mareșalul a depus

ca martor. Aportul lui Papacostea a fost atunci discret , dar important . Păcat că **intrigăria din cercurile Lupeștii** a reușit să deruteze pe Mareșalul Averescu , făcând **să-și apropie pe trădătorul Stelescu** , fapt care a dus la **răcirea raporturilor noastre** cu el și chiar la **atacuri din partea lui** prin presă sau declarații publice.

" **Mareșalul Averescu** , prin prestigiul lui și cu vârsta înaintată , putea **să fie folosit ca un Hindenburg**- așa cum îi plăcea lui să i se spună - **în pregătirea regimului legionar.**

M-am fixat deci **să întreprind această acțiune la Palat , prin Petre Papacostea.** Știam că el a fost cândva **secretar al Reglului** , când acesta era prinț moștenitor , și se cunoștea bine cu **Gabriel Marinescu** . [---] Aveam încredere în el **ca macedo-român** , [---] în simțul de **solidaritate care ne leagă pe noi macedonenii** , care rezistă tuturor divergențelor , oricât de adânci ar fi ele. [-----] **I-am făcut clandestin o vizită acasă** . [-----] **I-am spus de la început că am însărcinarea de a conduce Mișcarea Legionară** în aceste împrejurări grele. [-----] **Trebuie împiedicat Regele ca să ajungă la o crimă prin asasinarea Căpitanului** . Dacă acest lucru s-ar întâmpla , atunci în mod inevitabil România va fi zguduită de **frământări interne foarte grave** , iar Regele va trebui să treacă mereu pe cadavrele tineretului , fiind că , după fanatismul care s-a creat , **mulți tineri din generația actuală nu-și găsesc nici un rost să supraviețuiască Căpitanului** .

Momentul este deci istoric . Încă nu este târziu . [-----] Dacă nu se face acest gest acum , când situația politică evoluează în sensul celor prevăzute de Căpitan , înseamnă că și cele din trecut au fost simple acțiuni de pornire personală . Cred că **s-ar putea ajunge la o rezolvare a crizei care bântuie România.** **Am convingerea că și Căpitanul ar accepta această soluție.** [-----] **Petre Papacostea** a sesizat imediat importanța chestiunii.

A recunoscut că pornirea Regelui contra legionarilor este încă foarte mare , fiindcă el **a fost convins că toată acțiunea lor era pentru răsturnarea lui** .

Totuși se poate încerca . **A citit Memoriul** semnat de fruntașii de la Jilava și l-a găsit că ține cont de psihologia Regelui . [-----] Despre rezultat a rămas să mă anunțe , stabilind un nou contact

C.Papanace / febr,'43,retro' oct.'38

▣ **Hotărârea lui Codreanu , transmisă prin soție**

[-----]

"Când s-a întors , **am întâlnit-o într-o mașină** condusă de un șofer legionar , în care era și **Nicoleta Nicolescu , Horia Sima și Ghiță Dragomir** .

Mi-a spus că **tactica rămâne aceeași pe care a fixat-o la început** .

L-a supărat jocul de-a revoluția și-a răspuns , în ceea ce-l privește pe Alecu care cere "deslegare pentru acțiune " : **< Nu numai că nu-l desleg, dar îl leg !! >**

" În ceea ce privește **problema unei evadări , nici n-a vrut să audă** .

A refuzat categoric o foarte bună ocazie oferită de un ofițer și a spus că **nimeni să nu se gândească la asemenea lucruri , căci el nu acceptă evadarea , sub nici o formă** .

În felul acesta **s-a lămurit și problema** care o frământa pe credincioasa Nicoleta .

În ceea ce privește **convorbirile de la Statul Major** , a spus că **sunt invenții** și că el **n-a fost iciodată la București** .

" **Grupul de comandă să facă tot posibilul să se înțeleagă** .

Papanace / febr,'43,retro ' oct.'38

▣ **"Diversiunea " Antonescu**

În discuțiile avute el a pus în discuție chestiunea unor diversiuni . Dintre ele, una de mari proporții , ar fi putut fi **implicarea numelui generalului Antonescu** .

Unul din frații Noveanu (profesor la Liceul român din Sofia)i-a transmis despre niște **convorbiri pe care le-a avut la Predeal** cu g-ralul Antonescu ,

acesta s-ar fi exprimat că **<dacă Codreanu i-ar fi dat lui conducerea Legiunii , nu se ajungea aici >**

S-a gândit să ia legătura cu generalul și să-i predea comanda Mișcării Legionare .

" **Această manevră era în sensul aceleia a Căpitanului cu Maniu** , când a spus că **< dacă ar fi să cad eu , să urmați pe omul de caracter , care este Maniu . >**

Prin aceasta **se avertiza Regele să nu se mai gândească la soluția exter.minării Căpitanului** , fiind că **forța legionară nu se va risipi** , ci **se va grupa și mai hotărâtă în jurul acelor care sunt adversarii lui** . [-----]

Întrebarea se punea **dacă Antonescu nu se putea înțelege cu Regele** și, o dată proclamat șef, **să nu fie el interesat de a scăpa de Căpitan !Trebuia deci întrebat Căpitanul** .

Cu toate aceste neajunsuri , **eu eram totuși ferm pentru antrenarea lui Antonescu la Șefia Mișcării , în lipsa Căpitanului** .

Această manevră a fost întâmpinată cu obiecțiuni , cumn că Antonescu era ambițios , și, o dată punând mâna pe Mișcare , mai ales dacă i se întâmpla ceva Căpitanului , nu va mai putea fi înlăturat .

Cu toate acestea, **Papanace voia să comunice Căpitanului acea propunere**

Anunțarea călătoriei Regelui în Anglia , a ridicat însă alte preocupări ...

[-----]

C.Papanace / febr,'43,retro' **13 - 28 nov.'38**

▣ **Turneul diplomatic al Regelui (Londra - Berlin)**

▣ **" Revoluția" lui Horia Sima din Ardeal**

[-----]

C.Papanace / febr,'43,retro ' **29/ 30 noiembrie '38**

▣ **Asasinarea Căpitanului .**

"Ziua de 29 noiembrie a trecut cu greu ,de înfrigurarea temerilor. [-----]

Imediat după prânz, auzim vocea găunoasă a crainicului de la radio , anunțând că peste puțin timp se va difuza un important **Comunicat al Corpului II de Armată** . Am tresărit ca mușcat de șarpe. Ce să fie ? ... S-a citit apoi Comunicatul Oficial , prin care **se anunța asasinarea Căpitanului , Nicadorilor și Decemvirilor** .Conținutul lui era :

" Am ascultat încremenit de groază , uluit . Am izbucnit în plâns.Alții au gemut înăbușit .

Ne venea să urlăm ; să ieșim în stradă , să tragem în oricine ne ieșea în cale .

În această țară , în care n-a putut trăi Căpitanul, nimeni nu mai merită să trăiască .

Catapeteasma Neamului Românesc se năruie. Destinul acestui neam vedem că este fulgerat și

rupt în țăndări . **Generația celor ce l-au cunoscut pe Căpitan rămâne dezaxată**

și fără rost de a mai trăi . Abisul parcă se deschidea să înghită Neamul Românesc.

Neam Românesc, Neam fără de noroc ! Și în momentul când noi **ne zvârcoleam de durere** ,

și ca noi , milioane de Români , **postul de radio românesc emitea** , după citirea comunicatului

, **reclame negustorești** : cântece cu Gioni și cu crema de ghetе Gladys [-----]

Mult timp după aceea, n-am mai deschis aparatul de radio ."

C.Papanace / febr,'43, retro **'30 nov.'38**

▣ **Mișcarea Legioară - prima mișcare autoritară decapitată**

[LD :foarte incitantă opinia lui Papanace privind faptul că **Garda a fost primul partid autoritar clădit pe principiul " șefului unic " care a fost decapitată !**

Era în toamna anului 1938 , când **Mussolini, Hitler, Franco** ... ajunseseră stăpâni în țările lor și când acțiunile își urmau drumul triumfal . Nu știu dacă să scot din asta vreun specific românesc.... având în vedere felul cum a fost lichidată și... ce a urmat .]

"Se intra într-o nouă fază . Acum , acțiunea intra și pe panta răzbnării .

Așa ceruse Căpitanul .Așa fusese cultivată opinia publică ...

[-----]

" Se deschidea o fază de tranziție foarte grea , poate cea mai grea dintre toate .

Din mișcările autoritare care se bazează pe principiul " Șefului Unic" ,

Mișcarea Legionară era prima care era decapitată în opoziție

și în plină prigoană , cu aproape toți fruntașii încarcerati .

Un astfel de caz este, prin însăși natura lucrurilor , greu de consecințe .
El atrage o gravă turburare de structură . "
C.Papanace / febr,'43, retro'dec.'38

▫ Deruta legionarilor

▫ Declarațiile de "spășire"

Desorientarea era mare , întrucât posibilitățile de contact cu legionarii erau aproape complet întrerupte. [-----]

C.Papanace / febr,'43, dec.'38 -ian.'39

▫ Noua tactică de luptă .

1. Lupta trebuia continuată

2. Un grup intransigent și care să nu facă nici un compromis ,
trebuie să poarte stegul Mișcării

3. Elementul răzbunării Căpitanului intra în considerare, nu numai ca o sete a unei pasiuni omenești , dar ca și un calcul politic , fiindcă din moment ce Căpitanul este mort , intră în vigoare , în mod automat , și testamentul său, prin care a cerut , în mod expres, să fie răzbunat .

4. Viața celor din închisori va precumpăni mult, dar nu în aceeași măsură ca atunci când era Căpitanul printre ei , pentru că ar însemna să nu se mai facă nimic. [-----]

5. Ca metodă de luptă : să simulăm că suntem derutați de diversiunea Siguranței și că trăește Căpitanul , pentru a le da iluzia potolirii revoltei legionare și, întorcându-le manevra , să fie izbiți asasinii Căpitanului .

6. Izbirea nu se poate face cu mase de legionari , ci prin echipe de sacrificiu , vizând deodată cei doi stâlpi ai tiraniei : Carol al II-lea și Armand Călinescu .
[-----]

C.Papanace . Fără Căpitan. [1943] , retro '38-'39

20.) Carol II , Însemnări zilnice , 18-23- 26 mai -'35

[LD : Foarte simplu ! De la Carol , nu avem documente sub semnătură !

Carol dă și semnează decrete -legi : edictează o Constituție; numește miniștrii ; înființează Consiliul de Coroană ; numește consilieri ; conduce ședințe de Consiliu
Miniștrii se perindă cu varii probleme : **Patriarhul, Călinescu, Comnen, Ghelmegeanu, Ralea**, ș.aș.a Carol guvernează , în sfârșit , dar nu răspunde !

Totul însă i se supune aprobării ...Printre aceste conferințe, marile lui pasiuni :

Duduia și vânătoarea . Îmi pare rău că trebuie să **folosesc culoarea bleu pentru zisele lui** , dar asta ca **să se deosebească de galbenul Gărzii** .]

Carol / 18 mai

/"Înalt Prea Primul" (cum îl numea Mihăiță) , pleacă în vizită în Polonia.

Trebuia hotărât interimatul : logic ar fi fost să-l dea lui Cancicov sau Călinescu , ca cei mai **"răsăriți între excelențe"** , dar au mai rămas **" gelozii de partid"** ,

așa că îl numește pe neutru Argeșanu .

/ Hotărâsc ca, la întoarcerea lui Miron , **să-l schimbe pe PSS Colan** de la Învățămint și Culte , cu Călinescu **" cel puțin cât trebuie făcut curățenie"** , pentru **"a stârpi răul până în temelii "** **Și scoala e " teribil de infectată "**

/ Spre seară, pleacă la Scroviștea , să-și încerce norocul la țapi .

/ Seara se întoarce , cu nădejdea de a o găsi pe Duduia la telefon, înainte de a pleca la **serata lui Max Auschnitt** ; una din puținele nopți când Duduia n-a dormit cu el

Carol / 19 mai

/ La 12, vine Călinescu , spre **a vorbi despre Gardă**. Găsește în rechizitoriu câteva inadvertențe,și **hotărâsc mutarea medicului de la Jilava**

(care făcea legătura lui Codreanu cu exteriorul)

Carol / 20 mai

/ Comnen îi dă raportul despre Geneva. România a câștigat prestigiu.: **" Chestiunea gardiștilor și hotărârea mea de a lua măsuri pentru întremarea țării, au făcut un excelent efect "**
/ Argetoianu , revenit de la Londra, îi raportează reacții similare .

Carol / luni , 23 mai

/ Dimineața, conferință cu Argeșanu, Călinescu, Comnen, Paul Teodorescu și Glatz.
Vești neliniștitoare din Cehoslovacia. Situația delicată a României , "din cauza Rusiei" .
/ **" Astăzi a început procesul lui Codreanu. Lucrurile merg normal , tribunalul energic "**

Carol / marți , 24 mai

/ Program obișnuit cu miniștrii Marinescu , Ralea, Comnen .
/ Primește pe Al.Lapedatu pentru candidaturile la Academie. Se amână candidaturile pentru anul următor , **" cei propuși fiind imposibili" :Crainic, Rebreanu, g- ral Antonescu "**
/ **" Procesul continuă ca și ieri . Codreanu duce o dârză și bine chibzuită luptă.**
/ **" În consiliul de miniștri de aseară , s-a hotărât punerea în aplicare , pe timp de un an, a art. din Constituție ce prevede pedeapsa cu moartea.**
Această deciziune s-a luat din cauza mulțimii de scrisori de amenințare ce s-au trimis persoanelor oficiale și marcante , în legătură cu procesul lui Codreanu .
Această măsură a fost luată în Consiliu de astăzi, sub președinția lui Argeșanu,
ca să nu puie fața bisericească a patriarhului într-o postură dificilă .
IPSS nu este contra măsurii , dar , fiind capul Bisericii, nu poate iscăli această măsură "

////////////////////////////////////
Călinescu / 23 mai '38

Serie de 40 de complici. Serie de 100 internați . Apoi tăcere în presă .
Rămâne chestia școlară și preoțească . Proces sau internare a câtorva doamne .

Carol / mierc.25 mai

/ **" Oareșcari îndoieli asupra atmosferei de la procesul Codreanu ; ei se apără destul de bine , deși neagă chiar evidența. Avocații lui, decenti.**
Actul de dare în judecată slab, făcut cu lacune și acușări uneori trase de păr . "

Carol / joi 26 mai

/ La prânz, Patriarhul , încântat de călătoria cu Polonia.
/ **" E foarte mulțumit de măsura cu pedeapsa cu moartea și, mai ales, cu felul cum s-a rezolvit , fără a-l pune pe el în joc. "**

30 mai /

▣ **Procesul Codreanu**

I. Câteva reflecții pe marginea procesului .

Ce a urmărit ? **Îndepărtarea lui Codreanu .**

Discreditarea lui.

Ce am făcut ? **O campanie de presă prealabilă , care a reușit .**

Libertate la proces , pentru a nu crea legende .

Când s-a observat tendința de schimbare a atmosferei , am introdus cenzura și am difuzat rechizitoriul .

Problema grea : **Nu mai aveam, personal, chestiunea în mână ;**

Era și adversarul care lucra .

Ce am constatat ? **Slăbiciunea pesonalului .** Inexistent, cu toate instrucțiunile .

A trebuit să fac eu , într-o noapte , rechizitoriul.

Prea mari aderențe. Toți martorii, ofițeri, profesori , depoziții favorabile...

Anumite cercuri , **să demoralizeze și să propage panica .**

Ce e de făcut ? **Problema nu e închisă.** Am obținut succesul tactic, dar pentru a schimba atmosfera, trebuie timp.

**Socotesc indispensabil 1 an sau 1 an jumătate,
pentru ca procesul psihologic să se resoarbă .**

Pe când recursul ? După 8 iunie

Armd.Călinescu / 30 mai'38

Atmosfera la partide

" Fenomene de reînviere a acțiunilor politice :

Maniu în Ardeal . Tătărașcu - organizare și versiuni [că] vine la putere .

Atmosferă . Cred că trebuie să se mențină sistemul . Necesitate de Stat .

Totuși va trebui umplut golul . " [-----]

" Noul contingent al armatei , mai apropiat de gardiști .

Ce fac cu " Libertatea " - Moța ?

Petre Andrei nemulțumit . Vaida vrea să sprijine pe Codreanu .

Iorga mi-a cerut eliberarea lui Edineț, Duminică și Ionescu

Armd.Călinescu / 30 mai '38

21.) Siguranța Generală , Corpul Detectivilor : ACCuza despre CZCodreanu :

" **asasin ordinar** " , 9 iun.'38

(Arh. ISISP, fond XV, dosar 451, f. 205)

ACCuza ar fi spus unui intim : <Am fost de aceeași părere cu Patriarhul

că **Corneliu Codreanu e un asasin ordinar** care a avut cel mai important rol

în **uciderea lui Duca și a lui Stelescu** , și de mult se cuvenea să i se aplice lui Codreanu

pedeapsa care **deabia acum i s-a dat** >

< **Sunt personal acuzat de unii că am încurajat pe Corneliu Codreanu spre asasinare pentru**

că l-am apărat la Curtea cu Juri din Turnu Severin , în procesul **asasinării lui Manciu** . Eu și

atunci , în pledoaria mea , **am făcut rezerve asupra asasinatului** ,

pledând pentru provocare , pentru că **Maniciu a provocat pe studenți** >

ACCuza / 9 iun.'38

22.) Poliția de siguranță Corpul detectivilor /Istrate Micescu - **președ PNC?! /11 iul.'38**

Notă.

În legătură cu **proclamarea d-lui Istrate Micescu ca șef al Partidului Național Creștin**,

cu cuvântările de la banchetul oferit , **Stan Ghițescu** a difuzat la prietenii politici

scrisoarea alăturată , care **lămurește lucrurile** :

< Iubite prieten,

Sunt zvonuri . Partidele politice sunt dizolvate .

La o masă , **Alex.Hodoș a făcut o asemenea propunere neserioasă , pripită .**

Când partidele vor lua ființă legală , veți ști la timp situația . Stan Ghițescu . >

23.) Moartea mareșalului Al.Averescu , 2 oct.'38

(" Timpul " , an II, nr. 510, 3 oct.'38)

(BCS, fond St.Georges, pachet XCVIII , ds. nr. 8 [Take Ionescu]) , f. 68)

[LD : mă gândeam că ... treptat , treptat , seniorii politicii românești de răspundere din timpul războiului ieșeau firesc din scenă , având încă parte de respect și glorie din partea națiunii :

regele Ferdinand ('27) , Regina Maria (iul '38) , Ionel Brătianu ('27) , Take Ionescu , Al.Marghiloman ,C.Stere ('36) , Ștefan Cicio Pop .

Va mai muri natural , chiar dacă ostracizat , Nicolae Titulescu ('40)

Cu asasinatele legionarilor din '39-'40 - **Călinescu , Iorga , Madgearu , Iamandi , Andrei ș.a..**

dar și a lui CZCodreanu ... clasa politică interbelică se rărește , se rărește ...

Mareșalul Averescu este dus la Mărășești , i se fac funeralii militare naționale.

Citez din **scrisoarea generalului Averescu** către deputatul Matei Cantacuzino și senatorul C.Argetoianu , în care le aducea la cunoștință inițiativa formării "**Ligii Poporului** " , **lași, 7 mart. 1918** ...]

lubiți amici,

Evenimentele care s-au desfășurat în țara noastră , de la începutul războiului european și până azi, au putut pune **sub ochii tuturor , în trista lor golițiune** , **relele** adânci de care suferă **clasa noastră diriguitoare** . [-----]

[LD : **aspru rechizitoriu la adresa guvernelor**]

De la **14 august 1916 încoace** , însă, am putut face , pe lângă această dureroasă constatare ,că **există o pătură sănătoasă : POPORUL**. [LD **caldă descriere a virtuților poporului român**]

[LD : **spune că el este bătrân, că ar trebui să se retragă din viața politică** , dar ...

după 40 de ani în serviciul armatei , cu energia ce o mai are ,

ar vrea să se dedice acestui popor și de aceea propune organizarea Ligii Poporului,

cu începere de la 1 aprilie 1918 .

Punctele cardinale ale Ligii :

1) **Intrarea în fapt în viața constituțională** prin aplicarea art. 31 din Constituție : **toate puterile statului emană de la națiune** , care nu le poate exercita decât **prin delegațiune** .

2.) **Stabilirea răspunderilor** , nenorocirilor care s-au deslănțuit în ultimii ani asupra țării ;

fie ca vinovații să tragă urmările , fie ca să tragă învățătură pentru viitor .

3.) **Reforme agrare , electorale și administrative** , pentru ca să se asigure **ordinea socială** în Stat , intrarea în realitate , **conform Constituției** .

Dacă Liga Poporului ar lua ființă , **după atingerea acestor trei puncte** ,

misiunea ei va fi terminată . ss general Al Averescu / 7 mart-'1918

24.) Acordul de la Munchen .Criza cehoslovacă , implicații pentru România ,

sept.-nov. - oct.'38

/ J.Paleologu/ N.Iorga / legionarii / comuniștii /

[LD : 11 mart. 2004 . La Madrid , "teroriștii" produc 4 explozii în trenurile madrilene ,soldate cu victime (inclusiv români).Oroare, frică, solidarități antiteroriste . Noaptea de 13 / 14 mart, eu am un lung chat cu Ion în care ne gratulăm reciproc pentru opiniile legate de fenomenul terorist.La fel ca între indivizi , între care determinarea(politică ,de avere, cultură , interese) naște diferența , se întâmplă și între popoarele mici și mari.

Nu știu cum să tratez chestiunea încât să nu pară a lamentare , dar nici nu pot ignora

această istorie paralelă , resimțită atât de diferit de la popor la popor .

Munchen' 38 , se adaugă și prefătează mișcările de pe tabla de șah europeană

care vor duce la declanșarea unui nou război mondial.

Nu am de gând să tratez episodul . Mă interesează doar reacția clasei politice românești,

reacția generațiilor : **ciocnirea de mentalități - predarea " ștafetei" -**

repoziționarea geopolitică]

Vocile lumii/ 1 oct.'38

-**Hitler** a numit pe Henlein în funcția de comisar al Reichului pentru regiunea sudetă ...

-**Trupele poloneze** încep ocuparea Taschen-ului : 240 locuitori ; 800 km.p.

-Marele Consiliu fascist , **Musolini** , fixează principiile politicii rasiste italiene.

-Calm și amărăciune la Praga ...

- **Papa** (castel Gondolfo) : acordul de la Munchen **a salvat pacea !**

- **Duff Cooper** (prim lord al amiralității) : demisionează din guvern , în semn de protest față de **concesia gravă** a Angliei , la Munchen , Chamberlain urma să dea explicații în parlament .

- **Imredy** (președ. Consil. maghiar) : la Munchen **s-a pus în marș noua reglementare**

a soartei naționalităților , și nici un ungar nu va fi satisfăcut

până când justiția nu va fi complet realizată .

////////////////////////////////////

J.Paleologu / 9 oct.'38

Comentând felul cum Chamberlain a fost judecat în Parlamentul englez "ca hoții de cai" , subliniind jocul " de basculă " al Angliei în cele două decenii (între Franța , Germania , Italia) ,

remarca faptul că și **opinia publică din țările occidentale** nu era imună la prostie și inconsecvență , fiind **la fel de versatilă ca însăși politica conducătorilor** .
(*România* , nr 130 , 9 oct .'38)

////////////////////////////////////
N.Iorga / Academia Română/13 oct.'38

Evocând anul 1848 ,care a scris pe multe steaguri **crezul libertăților și întregirilor naționale** , remarca faptul că **Bismark a fost adversar hotărît** al acestui crez . Când în sud-estul Europei popoarele și-au arătat hotărîrea de a trăi libere , **Bismark a tratat cu cel mai mare dispreț pretențiile acestor popoare " barbare"** , care nu ar fi avut nici dreptul de a trăi .

Hitler reînvia în Germania metodele lui Bismark . Numai că, dacă pe vremea lui Bismark și Napoleon , Europa avea un stăpân sau doi, **după Munchen avea patru stăpâni** .

Urma ca **statele mici , să fie supravegheate , chemate la ordine, aduse la hotărîri contrare intereselor lor** , și , de voie de nevoie, vor trebui să asculte de Berlin, Londra, Roma ,Paris.

(*România* , an I, nr. 137 , 16 oct.'38)

////////////////////////////////////

Alex.Cantacuzino / Scrisoare către legionari / 13 oct.'38

În toamna 1936, **CZCodreanu** a adresat un **Memoriu** regelui și tuturor oamenilor politici în care spunea : **< Nu există : Mica Înțelegere , nici Înțelegere Balcanică .**

Cine crede în acestea , dovedește că n-a înțeles nimic . Față-n față stau două lumi .

Sub presiunea lor , în clipa răzbiului, toate combinațiile diplomatice sev or năruie ca niște castele de carton. Aceste lumi sunt : statele revoluționare naționale care luptă pentru apărarea crucii, și bolșevismul cu anexele sale . [.....] >

La 30 nov.1937 , Căpitanul explica precizările sale : **< Eu sunt contra marilor democrații ale Occidentului, eu sunt contra Micei Înțelegeri, eu sunt contra Înțelegerii Balcanice ,**

și n-am nici un atașament pentru Societatea Națiunilor , în care nu cred.

Eu sunt pentru o politică externă a României alături de Roma și Berlin .

Alături de statele revoluțiilor naționale. În contra bolșevismului.

O spune un om care n-a călătorit și n-a cerșit nimic nici de la Roma și nici la Berlin.

În 48 de ore după biruința mișcării legionare , România va avea o alianță cu Roma și Berlin

Berlin , intrând astfel în linia misiunii sale istorice în lume :

apărarea Crucii , a culturei , și a civilizației creștine. > [-----]

CZCodreanu a plătit cu osândă care dezonorează în istorie : ceata netrebnică a cârmuitorilor noștri a plătit această **aprigă și profetică viziune** a țelurilor către care trebuia să ne îndreptăm .

Mișcarea legionară a hotărît să pună punct îndrăznelor d-lui Călinescu [-----]

(Arh. ISISP , Direcția Generală a Poliției ,fond V , dsr. 226 , f. 59- 60)

////////////////////////////////////

PCR / Manifest / oct-nov. '38

Blamând cunoscuta declarație de politică externă a Gărzii de Fier, lansată de Codreanu , atrăgea atenția asupra precedentelor Austriei și Cehoslovaciei :

" Roma și Berlinul au garantat înainte independența Austriei și Cehoslovaciei " ...

iar Henlein care afirmase cu câțiva ani în urmă că ținutul sudet va rămâne în cadrul Republicii Cehoslovace , acum să ajungă la rezultatul munchenez ----

(Arh. ISISP, cota XXII - 8 , nr. 993)

LD : După Munchen, atitudinea URSS a suferit o transformare profundă ,

și această schimbare s-a reflectat și în poziția Cominternului și a partidelor comuniste .

Ele au înăspriț tonul față de politica Angliei și Franței , considerând Munchenul ca o pregătire a hegemoniei Germaniei în Europa Centrală , bază care-i va permite să pregătească

un nou război mondial. În această perspectivă , obiectivul principal al mișcării comuniste internaționale nu mai era prevenirea războiului,

ci folosirea sa în favoarea Uniunii Sovietice .

////////////////////////////////////

Munchenul și România / oct. '38

25.) **Eugen Titeanu** (subsecretar de stat , Presă și propagandă) ,

A) **Consfătuire cu directorii (sau red.șefi) de ziare bucureștene** , 24 sept.'38

B) **Congresul presei de provincie**, Sibiu, 31 oct.'38

(AIC, fond Ministerul Propagandei Naționale (MPN), dosar 381, presa internă, f. 29
fond 28 / Studii și documente, f- 1-85)

(Timpul , an II, nr. 502, 25 sept.'38)

[LD :La București apăreau **49 de gazete : 30 cotidiene ; 17 săptămânale ; 2 trisăptămânale ; 287 reviste , buletine specializate**] **Vezi fișier Cultură , Presă VI**

Reprezentant	Ziarul	Director (sau propr.)
Cezar Petrescu	România	Cezar Petrescu
Mircea Grigorescu	Timpul, Argus	Grig.Gafencu
Romulus Dianu	Curentul	Pamf. Șeicaru
Romulus Seișanu	Universul	Stel.Popescu
Al.G.Săndulescu	Viitorul	Nic.Maxim
N.Georgescu	Neamul Românesc	Nic.Iorga
Sebastian Șerbescu	Semnalul	Ion Totu , ClOrășanu
I.Vulpescu	Seara	Eug.Titeanu ?
Emil Stăncescu	Porunca Vremii	dr.Ilie Rădulescu

ș.a., ș.a

////////////////////////////////////

Congresul presei de provincie, Sibiu, 31 oct.'38

Participă demnitari și presa minoritară .

Eugen Titeanu a rostit un discurs în care a subliniat **lealitatea presei minoritare** , care-și îndeplinește datoria în cadrul granielor , **spre mulțumirea oficialităților** .

Aceasta este o **dovadă că minoritățile se simt bine în România Mare** .

Și aceasta pentru că **România a arătat o mare bunăvoință și toleranță** .

România are rol de " creditor" nu de " debitor" în chestiunea minorităților ,

deoarece **românii de peste graniță nu se bucură de același tratament** .

Manifestația a fost o reușită **acțiune antirevizionistă** .

////////////////////////////////////

Diverse informații despre presă și ziariști

(AIC , fond MPN, dosar 367 / presa internă / , p. 1 -82)

[LD : **Dosarul cuprinde manșeta -decupată a ziarelor de provincie care apăreau prin martie '38 , cuprinzând anul, data, locul . Este foarte bun pentru enumerare , directori de zioare, problematica enunțată , difuzare geografică etc etc ...**

Eu am selectat doar câteva , pentru exemplificare]

Ziarul	Director	Localitatea	Observ.
Iașul	Mircea Bârsan	Iași	
România Nouă	Zaharia Boilă	Cluj	
<i>Cuvânt Moldovenesc</i>	I.Inculeț	Chișinău	
Vestul	C.Miu -Lerca ,	Timișoara	fondat de Sever Bocu

////////////////////////////////////

" La Roumanie " - condus de Cezar Petrescu , apare în mart.'39 ,

cu aceeași semnături ai ziarului în l.română: **J-Paleologu** (sit,. Internațională) ,

N.Roșu,Victor Eftimiu, Virgil Gheorghiu, DISuchianu ș.a.

////////////////////////////////////

" România literară " , apre începând cu 2 apr.'39 .Dir.Cezar Petrescu

În primul număr semnează , printre alții : Cezar Petrescu , Victor Ion Popa, Virgil Gheorghiu, N.Carandino , Martha Bibescu , I.Minulescu , Ionel Teodoreanu , Tudor Șoimaru , Eugen Jebeleanu .Apoi, devin colaboratori permanenți Mircea Eliade Eugen Jebeleanu Dimitrie Stelaru Alex Philippi (cu traduceri din Baudelaire , Rilke ș.a.)

////////////////////////////////////

Tot în martie '39 , va apare **" Muncă și voie bună "** , revistă culturală bilunară , editată de Ministerul Muncii .

Director : **Mihail Sadoveanu** Redactor : **Octav Livezeanu**

Programul revistei este prezentat de

M.D.Ralea (ministrul Muncii) , **O .Livezeanu** , **M.Sadoveanu** .

////////////////////////////////////

În 1939 , apare și **" Azi "** săptămânal politic , social , literar(1939-1940)

Directr Zaharia Stancu .Colaboratori permanenți : Teodorescu -Branîște , Livezeanu , Eftimiu, Victor Ilium, geo Gogza, Eug.Relgis, Ion Călugăru .
Din când în când, semnează :Mihnea Gheorghiu, Gh. Dinu , Silvian Iosifescu , Alex.Telex ș.a.

////////////////////////////////////

Porunca Vremii , , an VII .Ziar gogo-cuzist , pro-german , dir.Ilie Rădulescu , redactor principal -I.P.Prundeni

/ În sept '38 , părăsește ziarul Nichifor Crainic, ceea ce este resimțit ca o lovitură .

Prundeni scria : " Ziarul nostru e ascuns și puținii care-l mai caută , se pitesc de teama unor detectivi închipuiți .

Am fost o gazetă antisemită . Suntem o gazetă antisemită[.....]

Izolată în lașul său de totdeauna, ca o amintire de cremene a unei idei ,

ACCuza este în fiecare ceas o mustrare [-----]

Golul acesta care se naște în jurul nostru , nu ne sperie, dar ne oferă țintă ironiilor și atacurilor "

/La 8 oct .'38 , același Prundeni scria : " De o jumătate de an , singuri și aproape părăsiți de zecile de mii de adeviați care se îngrămădeau altădată , în jurul baricadei noastre de luptă , ne chinuim să ținem sus flacăra aceasta de intransigență a Poruncii . Nu mai avem, nu numai sprijinul miilor noastre de abonați și al întreprinderilor românești , dar nici zecile de mii de cititori cari sorbeau îndârjirea noastră de luptă .

A intrat parcă toată lumea în pământ și într-o măsură atât de penibilă , încât nu știm dacă această acțiunea , lipsită de orice rezonanță în sufletul românilor , mai are vreun sens "

/25 dec.'38 . Sub titlul "Voluntarii antisemitismului în ținută de campanie " , ziarul semnala " momente de sincopă " în lupta anti-iudaică ,

Porunca rămânând singurul ziar de luptă românească .

Ziarul publica **pozele colaboratorilor : Vasile Militaru (poet) , P.Tipărescu , N.Crevedia (poet) , Gh.Ciocan , Pan M.Vizirescu (gândirist) , IPPrundeni , Ion Muchie, N.Dumitrescu (secretar red.) , Mihăilescu Toscani , Șt.Angelescu , Adrian Dumitrescu , N.Popescu , ICAtanasiu ,și, bine înțeles dr.Ilie Rădulescu**

("Porunca Vremii " an VII , nr 1245 , 25 dec.'38)

/ În nov.1939, intră în redacție **Istrate Micescu**

////////////////////////////////////

" Libertatea " , rev. bilunară . Director IPGigurtu ; prim -redactor : George Strat (1932- 1940). Semnaseră în ea :Gigurtu, George Strat , Șt.Antim, CVABeldiman, Șerban Cioculescu , Dimitrie Drăghicescu , I.Lupaș, H.Sanielevici , Tudor Vianu

////////////////////////////////////

Țara Noastră (ex.PNC) Eug.Goga , Alx.Hodoș, IVSoricu, săptămânal, 38-'40

Dreptatea (ex-PNȚ) , M.Ralea (director) , 1934 -1940

Viitorul (Ex PNL) , dir Nic.Maxim săptămânal , 1907-1940

Lumea Nouă (ex-PSD) , din 27 martie '38 , redactor .C.Titel -Petrescu

alias dr. Stockman, Moș Ion Roată, Pacificus etc etc ... care , se pare , scria ziarul în întregime, singur.

Din 2 apr.'39 , director - C.Titel -Petrescu , ca ziar "muncitoresc" ,

proprietate a "Asociației ziariștilor din presa muncitorească " ,

cu redacție lărgită : Lotar Rădăceanu, I.Pas, Șt.Voitech, N.Deleanu

////////////////////////////////////

Informații despre presă / 1938 /1939

26.) Iuliu Maniu, Dinu Brătianu , **Memoriu** către Carol II , oct .'38

/ Necesitatea revenirii la **vechile principii constituționale** /

(AIC, fond PCM, dosar 61, f. 2-3)

[**LD : după Acordul de la Munchen . Pasajul este luat din cartea mea (p. 47-48)**

Oare Maniu și Brătianu chiar să fi crezut că Regele va reveni la vechiul regim ?!

Oare , în aceste condiții, boicotarea noilor structuri de către Maniu și Brătianu

să fi fost **cea mai potrivită formă de opoziție ?!**]

" **Astăzi**, când există **un pericol real** , creat de chestiunea cehoslovacă , când se pune la ordinea zilei **revizuirea fruntariilor și drepturilor de autodeterminare al minorităților**, azi, când **se impun o solidaritate a tuturor cetățenilor conștienți** , cărora li se cer sacrificii bănești , iar mâine și trupești , azi când **contactul dintre rege , guvern și țară** ar trebui să fie mai strâns ca oricând, **starea sufletească** în care este populația țării **devine un adevărat pericol** atât pentru Coroană , cât și pentru patria noastră . "

Dacă , la un moment dat , **regele** a considerat necesar **să suprimă vechea Constituție și să se izoleze de partidele politice** , în condițiile din toamna în curs, **România ar avea nevoie** " pentru rezistența ei la fruntariile ce o amenință "**să-și restabilească legăturile dintre Tron și națiune** , prin **revenirea la vechile principii constituționale** "

Maniu -Brătianu / oct.'38

27.) Partidele germane fuzionează , sub conducerea lui Fr.Fabricius , noiembrie 1938

Volksgemeinschaft (Comunitatea)

(A.I.C, fond Președinția Consil. de Min., dosar 143 / 1939, p. 4)

În **noiembrie 1938, la Timișoara**, s-a hotărât **fuziunea tuturor partidelor germane din România** într-o comunitate . **La 6 nov.**, a avut loc **adunarea șefilor de organizații germane din Banat** , adunare desfășurată **în spiritul împăcării celor două ramuri politice ale germanilor din România** , prin revenirea lui **Bonfert, Gust , Scheiner , Frauenhoffer** ș.a. , la **Volksgemeinschaft**

"*Banater Deutsche Zeitung* " din 8 noiembrie , relatând lucrările adunării , arăta că șeful organizației din Banat , **dr. Riess** , a arătat **cum s-a produs împăcarea, supunându-se cu toții lui Fritz Fabritius .**

Șeful țărânimii șfăbești , **Peter Anton** (președ. Federației Cooperativelor șvăbești) a vorbit despre **trezirea germanilor din Banat la sentimente naționale** , sub imboldul renașterii românești din 1918 , fiind , pentru aceasta , recunoscători românilor .

Gaspar Muth a făcut un istoric al **atitudinii germanilor față de unirea Ardealului la România**, amintind de adeziunea la punctele de la **Alba Iulia** .

Fuziunea partidelor Germane / nov.'38

28.) Al.Vaida Voevod , Memorii , retro ' 38

(Vol III , p. 177-178)

[LD :Vaida își mărturisește intențiile ca , prin mărturiile sale, fără a urmări desfășurarea lor cronologică ,să compună un **mozaic de fapte** care să recomună **atmosfera perioadei** . Sigur, sunt **Memorii** , nu **Jurnal** , scrise prin 1945 , când faptele își consumaseră consecințele.

Carol își încheiase domnia, deloc glorios ; mulți din " actorii" scenelor evocate

- **Carol , Codreanu ,Călinescu , Iorga , g-ral Antonescu**- fie nu mai erau în viață , fie își încheiaseseră "misiunile" : se consumase toată **istoria tragică a anilor '40-44**.

Dar tocmai de asta **le consider prețioase** , pentru că **Vaida** face parte dintre puținii oameni politici care **nu și-au schimbat spectaculos părerile :**

nu scuipă pe obrazul pe care l-a sărutat .

Și nici nu-și retrage simpatiile și adversitățile.

În orice caz , **caracterul lui rămâne integru** , chiar și atunci când contribuția lui la fapte poate apărea " negativă" . **Vaida este un prototip foarte diferit față de celălalt mare ardelean , Maniu** , și este destul de dificil de cântărit : **cum erau ardelenii ?**

care din ei a avut dreptate , într-un moment sau altul ?!

Din **Consiliile de Coroană** și **Consiliile de miniștri** , descrie scene " de gen" ,

în care surprinde , ca un fin psiholog ,**personaje, caractere, episoade.**

Doc.integral : **fișier Vaida II**

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Inevitabilitatea arestării lui CZCodreanu

Omorul comis contra lui IG Duca a pus capăt posibilității de a continua [față de legionari] încercările blânde ale persuasiunii practice și preconizate , la timpul său , și de mine.

Arestarea lui CZCodreanu , împreună cu subcăpitanii săi , nu se mai putea evita .

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Quasi acordul Călinescu -Codreanu

Armand Călinescu n-a fost nici crudel, nici " lichea a regelui" .

Din contră, era **unul dintre cei mai pregătiți și mai talentați membri ai generației tinere** . Era cu totul francofil ca orientare . Prin organele poliției și siguranței le **comunica legionarilor** că - în lipsa posibilităților legale , constituționale - pe viitor nu se vor mai tolera asasinat , **ci vor avea să ispășească ei personal, fără formalitățile juridice procedurale.**

Înaintea tuturor , **va răspunde cu capul CZCodreanu, Căpitanul** .

Acesta a declarat ca dizolvate organizațiile sale :

"Legiunea" , "Garda de Fier " și " Totul pentru Țară " .

S-a desolidarizat în public de orice acțiunea, dezavuând-o cu anticipație.

Despre această hotărâre a sa i-a încunostiințat pe toți foștii membri ai organizațiilor sale dizolvate .

Știam și eu toate aceste fapte direct de la Călinescu ,

când mă vizită **Constant la Olpret** . Era pe timpul **călătoriei în străinătate a Regelui Carol II** .

Constant stăruie ca să intervin spre a exopera eliberarea codreniștilor .

Amenința prin **aluzii** că ei nu vor mai putea înfrâna **revolta tot mai mare a legionarilor ;**

ei, cei liberi, nu pot suporta răspunderea.

În rest , **mi-a confirmat** tot ce am afirmat mai sus ,

în chestiunea cvasi-acordului dintre Călinescu și Codreanu .

I-am răspuns că **nu pot face nimic** .

Statul nu poate tolera o altă forță organizată , în afară de cea oficială .

Să dea Codreanu o declarație că pe viitor se va încadra în ordinea legală

și că nu va mai întreprinde organizarea nici unui grup paramilitar.

Constant mi-a răspuns că **nu poate să-mi urmeze sfatul** ,

neavând posibilitatea de a lua contact cu C.Zelea Codreanu , de altfel l-ar satisface .

I-am replicat că din conversația noastră s-a desprins limpede faptul- firesc - că contactul lor cu

Căpitanul este permanent . De altcum, **mă angajez că intervin** , mergând împreună la

București , spre a cere voie **să-l vedem și să putem vorbi** - în sensul celor discutate -

între patru , adică între șase ochi , **cu Codreanu** .

Nu am putut ajunge la o înțelegere , el evadând cu fel de fel de subterfugii .

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Atentatele legionare

Pe când regele se găsea în drum spre casă, scurt timp **după vizita lui Constant** la mine,

s-au întâmplat **diferitele atentate : grenade de mână aruncate** în teatrul din **Timișoara** în

timpul unei reprezentări evreești , de asemenea **exploziile în sinagoga din Cernăuți și Alba**

Iulia, petardele aruncate la Cluj contra uzinei electrice și a depozitului "Acvilei Române " .

Ciudată coincidență că aceste mașinațiuni erau comise tot numai în contra evreilor .

Și mai stranie e împrejurarea că acestea **coincideau cu vizita Regelui la Hitler** .

Represaliile au urmat instantaneu și au fost continuate și după sosirea Regelui în țară ,

căzând pradă Codreanu cu ai săi, și Călinescu .

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Întlnirea Hitler -Carol

Ulterior am aflat că **Hitler** a cerut **Regelui să fie cu clemență față de legionari** ,

care nu au altă vină decât că **țin la dânsul** (la Hitler) .

Fiind Regele încă pe drum, **s-au început atentatele cât și represiunile guvernului**, continuate apoi după sosirea Regelui acasă .

Mai târziu am aflat că din această cauză **Hitler a fost cuprins de furie contra lui Goring** care puse la cale **întâlnirea cu Carol** , la Salsburg (ori Berchtesgaden) .

L-ar fi repezit în termeni brutali pe Goring ,încât acesta n-a mai știut cum s-o tulsească pe ușă afară . Învinuirea consta în reproșul că **Goring e de vină că s-a încrezut în cuvântul unui om** (al Regelui) , care nu și l-a ținut , **în privința cruțării legionarilor** .

Se spunea că **Hitler a dispus să se retrimită** , la legația română din Berlin, **toate decorațiile noastre primite de germani** .

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Acțiunea lui Horia Sima ?!

În același timp , însă, **s-a zvonit** din partea legionară că **aripa stângă,**

sedusă de Horia Sima, zeloasă de a-l întrece pe C.Z.Codreanu în temeritate

și informat din sursă nemțească- fie cu, fie fără premeditare - **s-ar fi temut**

că în cazul unei **înțelegeri între Rege și Hitler** , acesta din urmă să nu le mai dea atenție legionarilor . Pentru aceea **s-ar fi grăbit să tulbure** , din primul moment , **relația lor** .

Firește că nu am putut verifica veracitatea acestor zvonuri .

În tot cazul , **a fost suspectă** , atât alegerea momentului , cât și faptul că atentatele s-au îndreptat contra evreilor și contra proprietăților acestora . .

[-----]

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Asasinarea lui Codreanu

Regele Carol II a continuat să încerce totul spre a salva neutralitatea României

Ca să poată paraliza presiunea germană din țară, l-a înlăturat pe principalii codreniști .

Natural, metodele " **ochi pentru ochi , dinte pentru dinte** " ,

numai constituționale nu erau .

[-----]

Al.Vaida Voevod / retro dec'.38

▣ Al.Vaida- președintele FRN

Regele întemiase " **Frontul Renașterii Naționale** " , pe lângă "Consiliul Regal " ,

fără a fi consultat pe cineva dintre oamenii cu experiență și cunoscători ai posibilităților oferite de stările reale , din toate colțurile țării .

Ca idee, a fost bună organizarea " Frontul Renașterii Naționale " .

Ca punere în practică , însă, în multe privințe , **a fost greșită și insuficientă** .

Zadarnic am încercat să rezist stăruințelor regale , încât, la sfârșit,

-spre a nu fi nedelicat - și **în speranța de a putea corecta** toată organizația ,

am fost silit moralicește să primesc prezedinția Frontului Renașterii .

Nu am izbutit însă să-mi realizez intențiile reformatoare .

Al.Vaida Voevod / retro '38

▣ Regele - Guvernul - consilierii regali

Guvernarea Cristea (I) , din care au făcut parte și consilierii regali , a fost , de fapt,o

guvernare Carol II și am fost bucuros că ,făcându-se o remaniere- **guvernul Cristea (II)** - mi-am redobândit libertatea .

Precum în **Consiliu de Coroană** , tot așa și în **Consiliile de Miniștri** ,

aveam o situație penibilă .Pe când în Consiliile de Coroană regele ne dădea numai cuvântul, iar dânsul **se abținea consecvent de a-și manifesta părerea,**

în schimb în Consiliile de Miniștri , **tăia scurt discuțiile fixând concluziile sau**

hotărârile.Intențiile regelui erau bune , însă, deseori, **străine de realitate** , ori, până la sfârșit, **inexecutabile**[**dă câteva exemple edificatoare**]

Al.Vaida Voevod / retro '38 -'39

▣ Nicolae Iorga

[LD : **Vaida lasă posterității "diagnosticele" lui privind oamenii politici contemporani lui . De această atenție beneficiază și Iorga , fie și ca replică ,peste timp , față de un om care nu l-a prea avut la inimă . Adaug , astfel, analizei mentalităților și moravurilor din epocă , prezentarea unui alt cuplu politic ... care a stat la temelia "vrajbei noastre "]**

Supărăciosul ...

Urma să fie discutat bugetul. Iorga (evident "montat" tendențios de cineva) , a cerut lui Iamandi bugetul Ministerului Culturii Naționale și , aruncând o privire fugară , a izbucnit în observații critice , malițioase , despre sumele prea mari . Iamandi s-a apărat , a devenit agresiv, provocator, semeț în voce , față de nenorocitul om al culturii . Cristea ședea liniștit lângă Iorga . Deodată , Iorga a sărit în picioare strigând : "**Cum se poate să se îngăduie să fiu insultat , mă duc la M. Sa , nu pot tolera purtarea D-sale**"

La început, s-au delectat de dialogul celor doi, cu o plăcere răutăcioasă , deoarece Iamandi nu era simpatizat de nimeni . Simpatiile s-au întors spre el , căci violența lui Iorga era prea timbrată de intenția insultei personale , cu totul nemotivată ...

Intrând Regele , Iorga s-a astâmpărat, dar a cerut să i se dea bugetului Ministerului spre a propune economii , pe un buget care era incomprimabil !

Ambițiosul

.... La sfârșitul unui Consiliu , după ce Regele l-a însărcinat pe Mironescu să studieze reformele de la Ministerul de Finanțe,

s-a întors către Vaida , cerându-i să ia contact cu minoritățile , pentru a aranja definitiv problemele lor .Iorga a intervenit :

- Dar mie nu-mi dă M. Ta nici o însărcinare ?

Regele , obișnuit cu metoda de a-l calma pe Iorga , i-a răspuns că el , cu bogata lui experiență , va avea să fie arbitru referatelor noastre .

Naivul

... Într-un Consiliu, Gafencu a prezentat un expozeu despre turneul său în capitalele europene, pe care toți îl aprobaseră .La sfârșit, Iorga , care șezuse la dreapta Regelui, i-a spus :

- Ar fi bine ca dl Gafencu să-l propună lui Hitler să se facă la Weimar un institut românesc de studii istorice .

Naivă încercare de îmbunare a lui Hitler , ne gândeam cu toții .

Regele și-a dat cu părerea , încercând să-l scoată din impas pe Gafencu .

Iorga însă nu a ceda și a continuat să stăruiască .Spre a pune capăt situației penibile , Vaida a intervenit propunând două institute de istorie : la Weimar și la Viena .

Făcând pe prostul - mărturisește Vaida - a izbutit să curme discuția

Orgoliosul ...

... [1939] Într-un Consiliu de Coroană , pe când Armand Călinescu era prim-ministru , înainte ca Gafencu să fie trimis ministru la Moscova, s-a discutat reluarea relațiilor cu Rusia.

În frunte cu Regele, toți erau mulțumiți că se făcea un prim-pas de normalizare .

Argetoianu a cerut cuvântul , susținând că reluarea raporturilor cu URSS trebuie să ne preocupe mai mult ca orice problemă de politică externă .

În acest context, a sugerat că ar trebui trimis la Moscova un bărbat de înalt prestigiu, de mare experiență, cunoscut în lumea întreagă , ca savant erudit . de aceea , ar trebui să-l roage pe dl prof Iorga să primească Legația din Moscova .

Regele nu a mișcat nici un singur mușchi al feței . În jurul mesei a trecut un freamăt de surprindere , ușor stăpânit . Iorga a ripostat prompt :

- " Nu, nu eu aș fi potrivit , ci Filip " (numind pe August Filip , cel mai intim om de casă a lui Argetoianu , ex ministru de stat în guv, Iorga - Argetoianu) .

La acest apropo , am putut, în fine, să dăm cu toții drumul râsului , greu reținut .

În acel moment între Iorga și Argetoianu relațiile erau întrerupte

Intransigentul ...

[mart. 1939] Când la ordinea de zi era chestiunea Rusiei Subcarpatice , donată de Hitler ungarilor (care voiau să ne atragă și pe noi în târg) , se discuta tratatul economic Wohltat . Regele i-a dat cuvântul lui Vaida , care însă l-a invitat mai întâi pe Iorga să-și spună părerea.

lorga a insistat pentru rezistență, pentru a nu se ceda presiunilor germane .

Vaida a exprimat un p.d.v. mai prudent, mai nuanțat : **decât sânge, mai bine să dăm petrol , ca să cruțăm armata ... (Același lorga a acceptat mai târziu atât ultimatum-ul sovietic , cât și ticăloșia arbitrajului de la Viena)**

La sfârșitul discuției , Vaida a spus :

- Rog pe MV să scuze că pentru moment - cu toată vârsta - m-am lăsat purtat de temperament. Iar d-lui prof.lorga țin să-i declar că nu am avut nimic personal în contra d-sale. Pentru mine, orice controverse am avea, lorga rămâne lorga .

Atunci lorga, dând cu pumnul în masă:

- Da, eu sunt lorga !

Atunci eu, scos din sărite prin tonul său :

-Da, sunteți lorga, iar eu sunt Vaida Voevod !

Au răs și consilierii regali și miniștrii , dar mai cu poftă au răs generalii ...

Așa ne-am dat în spectacol cei doi moșnegi , foști prim-miniștri !

Începând de atunci , nu am mai existat - din nou - pentru lorga .

Era supărat , își întorcea capul, ca să nu-mi primească salutul, pe care , natural, renunțasem să-l prădez de vânt .Situția era destul de caraghioasă .

Dispunea , de exemplu, să fie așezat în alt vagon decât mine, ca să nu ne întâlnim , când plecam cu trenul regal ori ministerial .Tot așa în Consiliile de Coroană .

Ranchiuosul ...

[aug. 1940] **Am însă consolarea că nu a plecat în lumea eternității neîmpăcat cu mine.**

După ultimul , tragicul **Consiliu de Coroană** , când și el a primit **sentința de la Belvedere** , am plecat noaptea târziu de la Palat . Ploua ca prin sită , iar în fața ieșirii dinspre Athenee Palace Hotel, portarul anunța mașinile diferiților domni ... Portarul a spus :

- Mașina d-lui Consilier lorga ! În penumbra ceții, lorga a lunecat sau a greșit treapta .M-am pomenit cu el răsturnându-se pe mine. L-am prins, oprindu-l să cadă . Și între noi s-a petrecut spontan următorul dialog :

-Mulțumesc !

-Totuși se ivesc momente când Vaida prinde bine . Ne împăcăm ?

-Ne împăcăm , dar îți pare rău de ce mi-ai spus atunci ?

-Îmi pare rău .

Mi-a atins mâna apoi nu ne-am mai văzut !

Al Vaida / Memorii, 1930-1940

29.) Unirea fără condiții a Basarabiei cu România / jubileul de 20 de ani / 27 nov.'38

Unirea Bucovinei cu România / jubileul de 20 de ani / 28 nov. '38

Unirea Transilvaniei cu România / jubileul de 20 de ani / 1 dec.'38

("**România**" , an I, nr. 181, 29 nov.'38 , p. 13)

[LD : atâta doar că mulți din " făuritorii " României Mari ... nu mai sunt printre vii :

Ferdinand și Regina Maria, IIC Brătianu și Al.Averescu , lancu Flondor și Gh.Băsești .

Cu 20 de ani în urmă, **prințul Carol** ... era în penitență la mănăstirea Horaița ,

după năstrușnica dezertare și căsătorie de la Odessa cu **Zizi Lambrino** ...

Acum, în 1938 , era regele absolut al României, având drept consoartă pe "**Duduia**"

Fără să mă las dominată de concepții " puritane" , totuși , totuși ... cum să vorbesc despre

Carol ca simbol al suveranității , independenței și integrității României ?!

Dintre participanții de marcă la actele unirii , **Halippa, Nistor și Maniu** - s-au pomenit ,

după 20 de ani , într-o **România în care sistemul democratic, pluralismul politic și partidele lor fuseseră ... dizolvate !**

Parlamentul , această instituție care avusese un rol atât de important în toate actele

României moderne - la 1859 , la 1866 , la 1877 , la 1914 , 1918 , 1923 -

și în **reforme democratice** care și-au pus mprenta pe construcția României Întregite

nu mai exista !Este de meditat asupra acestei realități . După 20 de ani ,

regimul democratic al României suferise un eșec . De ce ?]

127 nov. 1918 .Ședința **Sfatului Țării** la Chișinău.
Pan Halippa - președinte - a rostit o mare cuvântare în care a cerut unirea desăvârșită, unirea fără condiții , care a fost votată de Sfatul Țării .
Prin **Declarația** votată, Sfatul Țării a anulat condițiile prevăzute la 27 martie 1918, și a declarat **UNIREA fără condiții**.
/ **28 nov.1918** . **Congresul general al Bucovinei** a hotărât unirea cu România.
O delegație , în frunte cu **lancu Flondor**, după ce s-a prezentat la Iași , a însoțit atoritățile centrale la reînțoarcerea în București .
/ **1 dec.'1918** . În București și-a făcut intrarea solemnă în Capitală , **Regele Ferdinand** , încadrat de **regina Maria** și marșalul Berthelot .
/Printr-o fericită coincidență , în aceeași zi , **Adunarea Națională de la Alba Iulia** hotăra unirea cu Țara , **Maniu** atingând atunci culmea gloriei sale ...
////////////////////////////////////
În acel dec.1938 , aniversarea purta semnul unor îngrijorări profunde , determinate de presiunile revizioniste la adresa integrității sale teritoriale .
/ Parlamentul, inexistent, nu mai consacră o zi specială pentru marcarea lui 1 decembrie
/ **Nicolae Iorga** conferența la Teatrul Regina Maria din Oradea.
/ **Asociația Făuritorii României Mari**(FRM) , fondată în 1915 , compusă din veteranii de război,și voluntari , **cu secțiuni în marile orașe ale țării**(București, Iași, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Craiova, Brăila, Constanța, Timișoara, Galați ș.a)care avuseseră o activitate neîntreruptă , ceruse aprobare pentru ființarea pe mai departe .
Uniforma și emblema le-a fost interzisă (cf .noii Constituții)
////////////////////////////////////
Jubileele Unirii : 20 de ani / 1918 -1938

30.)Asasinarea lui CZCodreanu și a grupului de 18 legionari , 28 ; 29 / 30 nov.'38

/ **Atentatul împotriva rectorului Ștefănescu Goangă** / **Întoarcerea lui Carol** /
/ **Transferul legionarilor de la R.Sărat** / **Asasinarea grupului** /
(" *România* " , an I, nr. 184etc , 30nov. ; "*Timpul*" , an II, nr 570 etc, 30 nov.-3 dec.'38)
La 28 nov.'38 , în ziua când **Carol se întorcea în țară** din turneul diplomatic ,
la Cluj se produce **atentatul contra rectorului Universității , Ștefănescu -Goangă** ,
primul atentat de la introducerea noii Constituții , care **prevedea pedeapsa cu moartea pentru asemenea crime**. Cursurile universității din Cluj au fost suspendate .
Toată presa publică **Stirea** :
"Corneliu Codreanu împreună cu cei 13 asasini ai lui Duca și Stelescu au fost împușcați"
"Parchetul Militar al Corpului II Armată ne informează :
În noaptea de **29- 30 noiembrie** a.c. , s-a făcut un **transfer de condamnați** de la închisoarea **R.Sărat la București -Jilava** . În dreptul pădurii ce corespunde **km. 30** de pe șoseaua Ploești -București , pe la orele 5 , **automobilele au fost atăcate cu împușcături** de necunoscuți care au dispărut și , în acel moment , **trasferajii** , profitând de faptul că transportul se făcea în automobile Brek tip jandarmi deschise, și pe timp de noapte , cu o ceață deasă, **au sărit din mașini îndreptându-se cu vădită intenție de a dispărea în pădure** .
" **Jandarmii**, după somațiile legale, au făcut uz de armă.
Au fost împușcați :
1. **Corneliu Codreanu** , condamnat la 10 ani muncă silnică și 6 ani de interdicție .
2. **Constantinescu Nicolae** , 3. **Caranica Ion** , 4. **Belimace Doru** ,
autorii **asasinatului comis asupra lui IGDuca** , condamnați la muncă silnică pe viață .
5. **Carătănase Ion**, 6. **Bozântan Iosif** , 7. **Curcă Ștefan**, 8. **Pele Ioan** , 9. **State Gh.Ioan** ,
10. **Atanasiu Ion**, 11. **Bogdan Gavrilă** , 12 **Vlad Radu** , autorii **asasinatului comis asupra lui Mihail Stelescu** , condamnați la muncă silnică pe viață .
13. **Georgescu Ștefan** , 14. **Trandafir Ioan** , condamnați la 10 ani muncă silnică ,
pentru **asasinat asupra lui Stelescu** .
"Atât **Parchetul Militar** al Corpului II Armată , pe teritoriul căruia s-a întâmplat cazul, cât și **Parchetul Civil** , fiind înștiințate , au venit la fața locului și **au constatat în mod oficial moartea celor numiți** mai sus, de către medic, prin încheierea de **proces-verbal** .

A autorizat înmormântarea cadavrelor , rămânând mai departe în cercetarea cazului .
" Comandamentul Militar , după propunerea Paechetului , și pentru motive de ordine publică ,
a aprobat ca **în mormântarea să se facă la Subcentrul Militar Jilava** , fapt ce s-a executat în
dimineața zilei de 30 noiembrie a.c. , prin îngrijirea **Închisoarei Militare Jilava** ."

////////////////////////////////////
G-ral Ioan Bengliu - inspector general al Jandarmeriei , **30 nov.'38**
către **Ministerul de Interne** , cabinetul ministrului [**Armand Călinescu**] .
(Arh.ISISP, fond XV, dosarnr. 451 , f. 96 [**originalul cu semnătură**])

" Sunt informat că **între 26 noiembrie - 10 decembrie se încearcă atacarea penitenciarului**
Râmnicu Sărat , pentru a elibera pe legionarii internați .

Ca urmare , **am dat dispozițiuni să transfer 18 condamnați , cei mai fanatici ,**
în cap cu CZCodreanu , în alte penitenciare , cu aprobarea ministrului de Justiție
[**Victor Iamandi**] .

" Pe când convoiul de mașini se îndrepta spre București , **în prejma km 30 ,**
pe șoseaua **Ploești -București** , a fost atacat cu focuri de armă , oprindu-se brusc mașinile .

" **Atât transferații , cât și jandarmii , au sărit jos în partea opusă .**

Transferații au încercat să fugă . Au fost somați de ofițerii comandanți ai escortei ,
dar nu s-au oprit . S-a ordonat să se tragă foc și cu pușca mitralieră
ce era la dispoziția escortei .

" **14 transferați au fost împușcați mortal ; 4 au scăpat** și încă nu au fost găsiți
până acum. În busculadă **au fost răniți și 3 angajați .**

Suntem în căutarea și prinderea atacatorilor .

Inspector g-ral al Jandarmeriei , **G-ral de Divizie, Ioan Bengliu**

////////////////////////////////////
G-ral Ioan Bengliu - inspector general al Jandarmeriei ,
ordin telefonic nr. 1443 / 30 XI , ora 8

Către **Legiunile de jandarmi : Ilfov, Prahova, Ialomița, Dâmbovița, Vlașca , Buzău .**

" **Cercetați cu toată insistența și căutați să dovedii indivizii care în zorii zilei de azi au**
atâcat , în dreptul km 30-31 , escorta ce transporta transferații de la Râmnicu Sărat , spre
București -Giurgiu,G-ral de Divizie, Ioan Bengliu

////////////////////////////////////
Asasinarea lui CZCodreanu / 29/ 30 nov.'38

31.) Decret -lege : Frontul Renașterii Naționale , 15 dec.'38

(AIC, fond Casa Regală, Carol II, dosar 34, f. 32 ;
" România" , " Semnalul" , " Timpul " "Universul" , "Argus" ș.a. 17- 19 dec.'38)

[LD : 26 mart.2004. preiau din cartea mea o caracterizare a **FRN** pentru că o consider
judicioasă , minus accentul oportunist pus pe așa- zisa clar viziune a partidelor muncitorești ,
mai ales PCR .Nu știu dacă și unde să-mi fac " mea culpa " pentru această supralicitare .

Ce știu este că , nu am comis falsuri în documente , deoarece , realmente , în această perioadă
în propaganda și acțiunea dusă pentru " frontul popular" , conform indicațiilor Kominternului ,
ele au avut o "linie patriotică" . (p. 91-95) .

Frontul Renașterii Naționale a fost tratat în epocă și în istoriografia postbelică
ca o **ficțiune politică reacționară , totalitară , neviabilă și dăunătoare .**

În comparație cu regimul parlamentar pluripartidist democratic anterior, a fost firesc
să fie astfel considerat . Pentru **circumstanțele anilor 1938-1940 ,**

latura națională a noii formațiuni trebuie totuși mai adânc sondată .

FRN a luat ființă . La el au aderat mulți lideri politici din fostele partide și numeroși cetățeni .
Numai în primele luni, **peste 3 milioane.Cine și de ce a aderat la FRN ?**

Unii au aderat la Front , urându-l pe Carol și regimul instituit de el , din dorința de a putea
acționa înăuntri'u, conform convingerilor vechi ;

Alții , fără să accepte ca definitivă dispariția pluripartidismului democrat ,
văzând în Front o înjghebare trecătoare ;

Alții , alăturându-se unor aparenți adversari (înregimentați în alete partide) , cu care, în fond,
împărțeau crezuri politice asemănătoare ;

Alții , din motive politicianiste, ariviste , conjuncturiste , fiind singura posibilitate legală de a participa la guvernare și funcțiuni ;
Destul de mulți , timorați și intimidați de condiționarea păstrării slujbelor ;
Majoritatea cetățenilor au intrat în FRN sub impulsul îngrijorărilor determinate de încordata situație internațională .
Au aderat la FRN și, după 20 de ani de lupte și adversități politice , au ajuns să fie împreună , **în guvern , în FRN, în Parlament și alte organisme politice , administrative și culturale** .
Se poate , deci spune că **regele Carol , cu al său FRN, a recuperat întreaga clasă politică din cei 22 de ani de la unire .]**

▣ **Decretul -lege de creare a FRN**

[LD : atenție la faptul că nu numai că nu erau excluși vechii politicieni , dar chiar se condiționa crearea unui nucleu FRN prin prezența unor foști miniștri sau subsecretari de stat .
Ceea ce vreau să subliniez este dorința unei anume continuități]

În urma **Raportului** președintelui Consiliului de Miniștri, a miniștrilor de Justiție și de Interne, a **Jurnalului** Consiliului de Miniștri, a **Avizului** Consiliul Legislativ, la 15 dec.'38 , a fost promulgat următorul **decret -lege** :

" 1. Se înființează , pe ziua promulgării legii de față , ca **unică organizație politică de Stat , Frontul Renașterii Naționale** .

2. Această **organizație politică** are de scop **mobilizarea conștiinței naționale** în vederea întreprinderii unei **acțiuni solidare și unitare românești** de **apărare și propășire a Patriei** și de **consolidare a Statului** .

3. **Autorizarea** de funcționare a Frontului Renașterii Naționale **se acordă de ministrul Justiției** , la **cererea scrisă** a unui număr de **25 de persoane** , dintre care **cel puțin 20 trebuie să aibă calitatea de actuali sau foști miniștri sau subsecretari de Stat** .

4. **Consilierii regali** sânt **membri de drept** ai Frontului Renașterii Naționale"

Celelalte articole stipulau :

/ **dreptul tuturor românilor** care au împlinit **21 de ani** - cu excepția militarilor activi și ordinului judecătoresc - **de a se înscrie în FRN** ;

/ **dreptul exclusiv al FRN** de **a fixa și depune candidaturile** pentru alegerile parlamentare , administrative și profesionale ;

/ **interzicerea oricăror alte activități politice** , faptă considerată clandestină și pasibilă de degradare civică pe termen de 2-5 ani ;

Legea purta semnătura lui **Carol II, Miron Cristea, Victor Iamandi și Armand Călinescu** .
FRN / 15 dec.'38

////////////////////////////////////

▣ **Primul nucleu FRN**

La 17 dec.'38, s-a constituit **primul nucleu al FRN** ,sub **președinția lui C.Rădulescu -Motru** .Reunea **personalități din toate fostele partide politice , din toate provinciile, din diverse categorii socio-profesionale** .

Cererea de autorizare , întrunind condițiile art. 3 din lege, purtând 50 de semnături , a fost primită și **aprobată imediat de Victor Iamandi** .

"Culoarea politică " a fondatorilor unicului partid admis, este **greu de surprins** dacă se are în vedere apartenența lor la vechile partide , într-o formulă caracterizantă .
Pentru că petiția reunea :

/ **naționali-liberalii** (diniștiși georgiști) **dr.C.Angelescu , M.Cancicov, Mitiță Constantinescu , Victor Iamandi , Victor Slăvescu , D.Alimănișteanu , CCGiurăscu ...**

/ **național -țărăniștii** :**Armd.Călinescu , Gr.Gafencu , Petre Andrei, M.Ralea , M.Ghelmegeanu;**

/ **național -democrații iorghیști** : **Gh.Ionescu -Sisești , Anibal Teodorescu , Vasilescu -Karpen, VDȚoni**

/ **național- creștinii cuziști și goghiști** : **Stan Ghițescu , N.Miclescu , AlexHodoș ,**

Ion Petrovici ,
/ **social-democrații** : Al.Grigorovici , Eft.Gherman, I,Flueraș ...
/ **agrarieni și marii industriași** : C.Garoflid, I.Gigurtu , I.Bujoiu
/ **frontiștii vadiști** : Gr.Periețeanu, Sebast.Bornemisa, VVTilea
/ **generali de rezervă** : R.Samsonovici, Gh.Rusescu , NORujinschi ,
I.Sichitiu , N.Marinescu
/ **Scriitori, oameni de știință și cultură** : C.Rădulescu -Motru , Dimitrie Gusti,
Lucian Blaga Iuliu Hațieganu , V.Vâlcovici ș.a. ș.a
De asemenea, conform decretului -lege , erau **considerați fondatori ai FRN** ,
consilierii regali: IPPS Miron Cristea, mareșalul C.Prezan ;
g-ralii Arthur Văitoianu și Ernest Baliff ;
foștii premieri **GGMironescu** , **N.Iorga** , **Gh.Tătărăscu** , **C.Argetoianu** .
Pe lângă fondatori , s-au anunțat în prima zi de înscriere **peste 5.000 de cereri** .
Ziarele publicau **lungi liste** , reproduceau textele aderării , furnizau informații .
Acțiunea a durat și în lunile următoare .
////////////////////////////////////

▣ Adeziuni la FRN

Au aderat din prima zi :
/ **Național-liberali** de marcă : I.Inculeț , Al.Lapedatu , I.Nistor ;
/ Membrii grupării "**Părerii libere**" și tinerii din **gruparea H**:
Aurel Benteoiu, H.Aznavorian , Eug.Titeanu ;
/ Liderul **dizidenței liberal -democratice** : Jean Th.Florescu ;
/ Toată **gruparea georgistă** , în frunte cu **CCGiurăscu** ;
/ **Național-țărăniștii** : **Ernest Ene, Virgil Potârcă , Casius Maniu** (fratele lui Iuliu)
Demostene Botez (după ce a demisionat din redacția " Dreptății")
Dem I.Dobrescu
/ **Argetoianiștii** : I.Pangal, Al.Radian ...
/ **Iorghiştii** : D.Pompeiu ...
/ Numeroși **scriitori și oameni de cultură** : Mihail Sadoveanu, PPNegulescu ,
Traian Brăileanu , Caius Brediceanu , Gr.Antipa ; George Oprescu ,
Ion Marin Sadoeanu
/ **Tot clerul , uniunile profesorilor secundari , organizațiile ziaristilor,**
funcționari din ministere ,
/ **Mari industriași , proprietari , bancheri etc** : **CIBăicoianu , N.Mocirniță ,**
I.Mitileneu , Alex.Radian, Radu Portocală , C.Brăesku, Al.S.Penescu , IVStyrcea,
C.Flondor,
Anton Bibescu , CIBăicoianu ,
/ **Legionari spășiți : 318 din lagărul de la Vaslui** , cu declarații de loialitate și supunere
față de legile țării , printre care **Nae Ionescu, Șt.Palagha , Ioan Dobre, V.Petrașcu,**
Alex.Vergati (lagărul Vaslui) ; **Ilie Gârneață , Dimitrie Găzdaru , M.Georgescu ,**
Octav Cerchez ș.a.
////////////////////////////////////

Al.Vaida Voevod / retro dec'.38

▣ Al.Vaida- președintele FRN

Regele întemiasc "**Frontul Renașterii Naționale**" , pe lângă "Consiliul Regal" ,
fără a fi consultat pe cineva dintre oamenii cu experiență și cunoscători ai posibilităților
oferite de stările reale , din toate colțurile țării .
Ca idee, a fost bună organizarea " Frontul Renașterii Naționale " .
Ca punere în practică , însă , în multe privințe , **a fost greșită și insuficientă** .
Zadarnic am încercat să rezist stăruințelor regale , încât , la sfârșit,
-spre a nu fi nedelicat - și în **speranța de a putea corecta** toată organizația ,
am fost silit moralicește să primesc prezedinția Frontului Renașterii .

Nu am izbutit însă să-mi realizez intențiile reformatoare .
(Cf. **Al.Vaida Voevod** , **Memorii** , III, / [1945] ,retro'38)
Vaida / FRN / dec.'38

////////////////////////////////////

32.)

33.) Declarații de supunere a legionarilor , 1- 5 - 9 ș.a. dec.'38

/ **Nae Ionescu , Radu Meitani , Victor Medrea** de la "**Cuvântul**" /

/ col **Șt.Zăvoianu , Voicu Popescu** / grup de preoți /ș.a /

("**Timpul**" , "**România**" , "**Universul**" ș.a.)

[LD : nu știu ce semnificație să dau acelor declarații de desolidarizare , având în vedere faptele ce s-au comis când legiuea - esrte adevărat sub comanda lui Horia Sima - a ajuns la putere .

De asemenea , înșiși legionarii s-au dezis mai târziu de aceste declarații.

Dar ,ca fenomen care poate semnifica ori oportunismul ori frica ,ele trebuie consemnate]

Începând cu 1 dec.'38 , în presă apar noi desolidarizări ale foștilor legionari față de acțiunea periculoasă țării dusă de Gărzda de Fier.

/ **Declarație** scrisă și semnată de **34 de preoți și numeroși comandanți** ai fostei mișcări , în frunte cu **prof. Nae Ionescu** .

Mostră de declarație: "**Subsemnații**, internați în **spitalul militar " Regina Maria" din Brașov**, declarăm că aderăm în totul , Apelului semnat de **prienii noștri aflați în lagărul din Vaslui** , publicat în ziarul "**Universul**" din 1 decembrie a.c. ss col. **Ștefan Zăvoianu , Voicu Popescu , Victor Medrea** (fost redactr la "**Cuvântul**") , **Radu Meitani** "("**România**" , 11 dec.'38)

34.) Traian Cotigă și grup , Memoriu către MSR , 23 dec.'38

/ **cerere de grațiere / punerea la dispoziția Suveranului / integrare în FRN /**

(Arh.ISISP, fond V, dosar 227 , f. 20 -25)

[LD : sunt tentată să dau crezare acestor tentative .Asupra sincerității, mă îndoesc.

Ceea ce este însă **semnificativ** în acest document este **asa zisa caracterizare a regimului instaurat de MSR - fără partide, fără Parlament, cu un partid totalitar - ceea ce , în fond , doreau și legionarii .**

De asemenea că **MSR nu-i convenea la legionari decât ... antisemitismul lor !]**

Direcția Generală a Poliției

Arhiva Siguranței 23 dec.'38

Din inițiativa **deținutului Traian Cotigă** ,un grup restrâns de **foști conducători legionari**, internați la **R.Sărat** , au înaintat un Memoriu MSR , **cerându-i grațierea**.

Textul a fost semnat de : **Tr.Cotigă, Virgil Ionescu , Nicolae Totu, M. Polihroniade, Dobre Bănică , dr.Craja .**

Tr.Cotigă **nu a spus celorlalți** condamnați despre inițiativa lui .

El a spus unui informator al nostru , despre trecutul lui :

acum 2 ani , a expus MSRegelui o expunere despre mișcarea legionară .[-----]

El (Cotigă) a spus colegilor săi că **asasinatete și războiul civil**

pot duce la dezmembrarea țării.

Regele i-ar fi spus că este de acord cu programul legionar ,

în afară de problema evreească .

Cotigă ar fi spus acum : **< Mișcarea legionară n-a vrut parlament , n-a vrut partide politice , decât un partid totalitar și asta s-a făcut . >**

El ar fi spus că **programul legionar este adoptat la noua situație** , și că , **dacă MSR manifestă încredere față de el, să-l grațieze și el se obligă :**

1.) **Să se pună la dispoziția suveranului** , cu grupul grațiat .

2.) **Să convingă pe legionari că moartea lui CZCodreanu nu trebuie răzbutată .**

3) Integrare activă în FRN și Serviciul Social.

Pentru început , Tr.Cotigă contează pe : **dr.Craja, dr. Banea, ing.Ionică , av.Polihroniade , N.Totu.**

El mai declară că , **dacă nu se dorește colaborarea lui, atunci dă în scris să-și vadă doar de familie și de profesie .**

////////////////////////////////////

În ziua de 1 ian.'39 , **Tr. Cotigă** a primit la închisoarea din R.Sărat **vizita soției .**

Este nedumerit că **nu i s-a răspuns la Memoriu** , cerând soției să facă demersuri .

Roagă să fie publicat în ziare și **Memoriul dr. Barnea** , pentru a se vedea atitudinea lor .
Tr.Cotigă / 23 dec.'38

35.) Gr.Gafencu (noul ministru de externe), declarații , 23 dec. '38

[LD : aducerea sa la Externe , legată de **suprimarea Gărzii de Fier ?** Doar în parte .

În realitate , situația **României după Munchen** s- a complicat .,încât se poate vorbi de **prima breșă serioasă în sistemul de alianțe** în care evoluase România după 1919, dacă nu de **încheierea unui ciclu diplomatic**, în orice caz de **simptomele** care au secondat sfârșitul aceluia ciclu. **Liniile de demarcație** ale acestei schimbări , pe plan intern și extern , nu coincid calendaristic , dar **se interferează cauzal .**

Instaurarea **regimului totalitar carlist** (10 febr.'38) ; lichidarea sistemului democratic pluralist (noua **Constituție**) ; reprimarea Gărzii de Fier prin **asasinarea lui Codreanu** (29/ 30 nov.); străduțiile pentru prevenirea tendințelor centrifugale minoritare , legate de agresivitățile revizioniste (Anschluss, Munchen) ; dorința de găsire a unei soluții în **dramatica problemă everească** ;crearea **Frontului Renașterii Naționale** (16 dec.'38) ș.a. , ș.a **sunt verigi** (episoade) din această **mare schimbare la față a României .**

Fiecare în parte și toate la un loc, au reprezentat **eșecurile parțiale ale consolidării democrației în România Mare .]**

În explicațiile pe care i le-a dat lui Stelzer în legătură cu **asasinarea lui Codreanu** , **Gafencu** i-a mărturisit că **grupul PNT** din care făcea parte **nu a aparținut de " facțiunea guvernamentală "** [LD :aluzie la Maniu -Mihalache] **care se pregătea să răstoarne guvernul ,**

ci declarase că **se pune la dispoziția pentru a ajuta să salveze țara .**

(Cf. **Les archives secrets de la Wilhelmstrasse** , p. 411)

////////////////////////////////////

În lucrarea sa memorialistic -diplomatică , de altfel, el a afirmat că aducerea sa la departamentul afacerilor străine (23 dec.'38) a fost legată de **suprimarea mișcării gardiste** și de **necesitatea întăririi politicii externe** consacrată în exclusivitate intereselor țării .

(Cf. **Préliminaires de la guerre a l'est . De l'accord de Moscou** (21 aout 1939) **aux ostilités en Russe** (22 juin 1941) , Egloff, Paris, 1944 .

////////////////////////////////////

Gr.Gafencu / 23 dec.'38

36.) Rapoartele miniștrilor Guvernului Miron Cristea , pe anul 1938 :

(Arh.I.C , fond Președinția Consiliului de Miniștri , dosar nr. 93 / 1938)

(AIC, fond Ministerul Propagandei Naționale , dosar nr. 392 , fila 18-25 -31)

IPSS Miron Cristea ; Mitiță Constantinescu (Economie Națională) ,

Victor Iamandi (Justiție) **Gh.Ionescu -Sisești** (agricultură)

M.Ghelmegeanu (Lucrări publice) , **Mircea Cancicov** (Finanțe) ,

N.Gh.Ciupercă și Paul Teodorescu (Apărare Națională - Aer și Marină) ,

Iosif Iacobici (Înzestrarea Armatei) , **N.Colan** (Culte și Arte) ,

N.Marinescu (Sănătate și Asistență Socială) , **Petre Andrei** (Educație Națională)

[LD : este de subliniat faptul că , prin schimbarea regimului politic din 1938 ,

România , cu excepția reformelor politice , nu suferă schimbări în structura economică , socială , militară , culturală . În aceste domenii ,se constată o continuitate , încât performanțele

în diverse domenii , reprezintă acumularea progresului în cei 20 de ani de la întregirea țării.
Fac această precizare, pentru a se înțelege acea faimă a anului 1938 -ca an de vârf al dezvoltării
României întregite , ca rezultat al guvernării partidelor , nu a noului regim !]

[LD : În Proclamație către popor , din febr.'38 Carol anunțase:

" ... am alcătuit , sub președinția patriarhului României ,
un guvern de oameni de răspundere cari, mânați de cel mai desăvârșit patriotism,
descătușați fiind de activitatea de partid,
vor avea tot răgazul să-și închine toate gândurile și toată munca numai binelui obștesc
.Acest guvern va despoliticianiza viața administrativă și gospodărească a Statului
, va alcătui schimbările constituționale care să corespundă nevoilor mari ale țării
(Cf. Cuvântările regelui Carol II , AIC, fond Casa Regală , dosar 34 / 1938 , fila 2)

Venise rândul rapoartelor .Ce se făcuse într-un an ?]

IPSS Miron Cristea / 31 dec.'38

▣ Raportul guvernului

Este raportul primului an al noului regim , al noului guvern .

Autoritatea categorică a Coroanei , era singurul leac pentru o muncă constructivă .

Constituția și legislația nouă au urmărit :

/ legea administrativă- descentralizarea și competențele **rezidenților din cele 10 Ținuturi** ;

/ legea învățământului - cu accent pe școlile practice, profesionale, tehnice;

/ legile privind ordinea publică - consolidarea ordinii și siguranței ;

/ legislația muncii - insuflarea încrederii muncitorilor , satisfacerea nevoilor lor în caz de boală ,
și bătrânețe , 8 ore de muncă , construirea de locuințe , îmbunătățirea Asigurărilor Sociale ,
Organizarea activității cultural -artistice

" Astfel pacea socială s-a sălășluit printre ei și curentele extremiste nu mai au teren
de-a prinde și a-i induce pe căi greșite "

/ legea judecătorească -

/ Regulamentul privind **Comisariatul General pentru Minorități** -
asigurându-le autonomie în biserică , cultură , economie .

Tineretul .

Prin "Straja Țării" și "Serviciul Social" a fost atras spre colaborare , muncă și înflorirea țării.

Mitiță Constantinescu / (p. 45- 73)

▣ **Economia Națională**

Importanța regimului constituțional din 1938 .

Victor Iamandi

▣ **Justiția**

[LD : mare mândrie pentru Victor Iamandi să fie groparul legislației care a reglementat
regimul democratic din România !]

/ Constituția din 27 febr. 1938 .

În spiritul ei, **între 1 martie - 23 dec.'38, 60 de legi și regulamente :**

/ dizolvarea tuturor asociațiilor , grupărilor , partidelor politice ;

/ controlul mijloacelor de existență ale publicațiilor periodice ;

/ apărarea ordinii de stat ;

/ Crearea FRN (16 dec.'38)

Petre Andrei /p. 120- 125)

▣ **Educație Națională**

[LD : iată și pe democratul național -țărănist răfuindu-se cu mare zel cu "despoliticianizarea "
învățământului , nu pe criteriile profesionale , ci antipartidiste !]

În ultimele 6 luni, O serie de măsuri de îmbunătățire

pentru învățământul public de toate gradele ;

Despoliticianizarea școlii românești ... prin **schimbarea directorilor și inspectorilor numiți de fostele partide politice**, fiind **numiți cei ce n-au făcut politică** .

Revizuirea pedepselor extrașcolare din trecut ;

Organizarea corectă a numirilor , transferurilor și înaintărilor în grad la învățători ;

/ Programa școlară de la 36 de ore , la 27 ;

/ **Joi - ziua Străjeriei**

/ **Comprimarea învățământului teoretic și dezvoltarea celui profesional și tehnic:**

Învățământul superior

/ **Legea de raționalizare a învățământului universitar** (nov.'38) ,

/ Reorganizarea Ministerului Educației Naționale / Organizarea vieții interioare în școli și universități

////////////////////////////////////

Rapoartele ministerelor / 1938

37.) Regulamentul FRN, 3 ianuarie ' 39

Noi adeziuni la FRN , dec-'38 - ian.'39

(AIC, fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar 80; presa)

Expozeul lui Gafencu, cuvântările de Anul Nou , opiniile din presă , publicarea Regulamentului FRN(3 ian.'39) având enunțat ca principal deziderat întărirea și apărarea țării, a fost urmată de noi adeziuni la FRN .

/ Membrii marcanți ai Societății Scriitorilor români , în frunte cu președ. **N.Condiescu** :

Camil Petrescu ,Liviu Rebreanu, Tudor Vianu, Vasile Voiculescu , Ion Pillat , Ionel Teodoreanu , Dan Botta Mihail Sorbu , Mircea Eliade * , Vladimir Streinu , Petre Dulfu, Neagu Rădulescu , Șerban Cioculescu , M.Drumeș , N.Crevedia ș.aș.a

/ De la Seviiciul Social (**Dimitrie Gusti**) și de la Fundații (dir. **AlRosetti**) :

HHStahl, Emanoil Bucuța, Alex.Galopenția, V.I.Popa, Traian Herseni ș.a.

/ De la **Filarmonică** : numeroși muzicieni , în frunte cu **George Georgescu** ;

/ De la **teatru "Cărăbuș"** , actorii , în frunte cu **C .Tănase** ...

/ **foști național -țărăniști** : **I.Răducanu , I.Lugosianu, V.Beldie, Voicu Nițescu ,**

I.Sauciuc -Săveanu , V.Jinga , Ion Suciuc, Aurel Vlad ,

/ **foști național-liberali** : **Victor Antonescu și R.Franasovici** ;

/ **foști deputați , foști prefecți,primari**, industriași , funcționari , avocați :

dr.Laurian Gabor (ex primar Cluj) , prof.univ.Onisifor Ghibu, Const Radovici (ex prefect)

Iosif Pușcașiu (ex pref. Someș) , Ion Cossian (ex pref. de Severin) ,

/ diplomați cu vechi servicii : Elena Văcărescu ș.a.

/ Uniunea foștilor voluntari români

38.) Încadrarea minorităților în FRN , 3 ian.'39 - oct.'39

(AIC,fond casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 ; ziarele timpului)

(**P.Banescu** , **L'encadrement politique des minorités ethniques de Roumanie**, 1939)

[**LD : am tratat pe larg chestiunea în cartea mea (p. 116-123) plasând-o în context internațional al momentului .Mai ales problema minorității germane , maghiare și bulgare , aparținând unor state cu vădite politici revizioniste. Pentru că au avut și ele ponderea lor în schimbarea regimului politic românesc . De data aceasta urmăresc doar încadrarea partidelor minoritare în structurile nou create .]**

Adeziunea minorităților în FRN a fost urmărită și comentată pe plan internațional.

La postul de **radio Londra** , istoricul **Arnold Toynbee** conferenția despre

aceste reglementări , dând amănunte despre situația specială din România.

Explica , astfel , că ,de-a lungul hotarelor românești,se afla o populație românească compactă,

dar , în centrul țării exista **o enclavă minoritară** (fosta graniță răsăriteană a imperiului

austro-ungar) Evoca felul cum s-a făcut reforma agrară în România , subliniind sacrificiul

acceptat de marii proprietari români , în opoziție cu latifundiarii maghiari care s-au opus

expropriării . **Conchidea : " România trebuia să fie lăsată în pace , pentru că ea va ști să rezolve singură problemele minorităților , cum a făcut-o deja dovada , în trecut "**
Prin **Constituția** din febr.'38 , **partidele minoritare au fost considerate dizolvate** ,
la fel ca cele românești .

La 1 mai '38 , s-a creat **Comisariatul General pentru Minorități** .

La 3 mai '38 , s-a publicat **Decretul** de organizare al CGM .

La 15 dec.'38 , s-a creat **Frontul Renașterii Naționale** .

La 3 ian.'39 , a fost publicat **Regulamentul FRN** .

Art. 6 prevedea : **" Minoritățile etnice înscrise în FRN își pot valorifica în secțiuni proprii drepturile ce le sunt asigurate prin legile în vigoare "**

Astfel au intrat în FRN : ungurii , germanii , bulgarii , ucrainenii

////////////////////////////////////

- **10 ian.'39 - germanii (conducător - Fritz Fabritius) .**

O consfătuirea la care a participat **Armand Călinescu , Silviu Dragomir , Hans Hedrich**
(împuternicit de Fabritius) , la care comunitatea germană s-a încadrat în FRN pe profesioniști .

Au ținut să-și exprime **adeziunea individuală** : **Rudolf Brandsch** (fost subsecretar de stat
și deputat) **H.Otto Roth**(ex-președ. al P. German) **Fritz Konerth** (fost deputat)

Într-un **Raport** al Serviciului secret de informație al M.St.M. , înaintat regelui Carol

la 30 ian.'39 , pornind de la antecedentele create de expansiunea hitleristă în Austria

și Cehoslovacia - având ca pretext și sprijin origina lor germanică -era întocmit

un tablou detaliat al organizării **Comunității germane** din România cu **sediul la Sibiu** :

organizații politice ,muncitorești , de tineret , de femei , de cultură , de propagandă , de ajutorare

.După intrarea în FRN , după o perioadă în care au trecut printr-o "criză de orientare " ,

sașii , șfabi , zipserii hitleriști , se considerau , sub raport politic și ideologic ,

ca **făcând parte din unitatea germană național-socialistă a Reich-ului** .

Din această atitudine , **lealitatea manifestată de ei față de statul român până în 1933**

a suferit un regres .De aceea , chestiunii minorității germane trebuia să i se dea

o importanță și grijă deosebită .

////////////////////////////////////

////////////////////////////////////

-**15 ian.'39 . Întrunire FRN , ținutul Timiș** (Banat, Arad, Hunedoara)

Au participat peste 6.000 de șvabi . Au rostit cuvântări : **Eftimie Gherman** (delegat de la

centru) , **Vasile Lăzărescu** (episcopul ortodox al Caransebeșului) , **Ion Bălan** (episcop

greco-cataolic al Lugosului) , **Augustin Pacha** (episcop romano-catolic al Timișoarei) ,

dr Ion Suciuc , **Aurel Vlad** (foști miniștri și membri PNT) , **Iosif Riess** (președ. șvabilor din

Banat)

////////////////////////////////////

-**17 ian. - ungurii (conducător - Nicolae Banffy)**

La 14 ian.'39 , Armand Călinescu și Silviu Dragomir au primit o delegație a naționalității

maghiare , formată din **N.Banffy , dr. P. Szasz , G.Bethlen și Elemer Gyarfás** .

În urma tratatelor duse,s-a perfectat încadrarea maghiarilor în FRN.

Pe baza legii FRN și a Decretului din 4 august '38 , s-a perfectat un **Acord** prin care

maghiarii s-au încadrat corporativ în FRN . Organizațiile profesionale ale maghiarilor

trebuiau să se încadreze în organiz. profesionale prevăzute în legi .

Maghiarii puteau constitui organizații proprii pentru scopuri culturale, economice și sociale

***Notă.-**

/La **25 ianuarie** , **episcopii celor trei confesiuni maghiare** din Transilvania

- reformatul **I.Vasarhelya** , unitarianul **Bela Varga** ; romano-catolicul **Aron Marton** -

au transmis o **circulară** clericilor subordonați ,

îndrumându-i **să -și îndemne enoriașii spre FRN**

/ **Societatea Agrară Ardeleană** - președ. **Pal Szasz**- , care grupa **80 %** din totalul

populației maghiare , a trecut în aceeași organizare .

("**Universul**" , 27 ian.'39 ;"**Timpul**" , 29 ian.'39)

////////////////////////////////////

- **10 febr. - bulgarii . conducători : Menciuc Nicolof , Țancof, Toporof**

- 5 oct - ucrainenii : **VI. Zaloziecky, G.Alexievici , I.Gavriliuc.**

Textul de aderare a fost identic . Prin autorizații speciale , le-a fost recunoscut **dreptul de a se organiza în FRN , în organizații proprii.**

[**LD : în lucrarea lui , Bănescu** **dă citate din opiniile privind această problemă :**

- **Silviu Dragomir**, cuvântare , Arad , toamna 1939

- **Szas și Teleki** , **cuvântări în parlament** ;

- **Argetoianu** , **ș.a.** despre activitatea lui **Silviu Dragomir ...]**

Minoritățile în FRN / 1938/ '39

39.) Armand Călinescu , cuvântare radio , 11 ian.'38

/ **rostul Frontului Renașterii Naționale/**

(rev." Parlamentul Românesc " , an X , nr. 285, 15 ian.'39)

Călinescu a fost considerat omul cel mai indicat să lămurească rosturile FRN .

El a explicat " **baza populară** " a " **regimului totalitar** " , **prin respectarea unei tradiții specifice românilor** : în fața primejdiilor , țara a recurs totdeauna la **făurirea unității politice** .

" **Reluăm** - a declarat el la radio în ziua de 11 ianuarie 1939 - **tradiția uniunii naționale**" .

El nu considera Frontul ca un partid politic , ci ca o mișcare , reprezentând " **marile interese colective ale națiunii** " .

Armand Călinescu / 11 ian.'39

40.) Decret -lege : Serviciul Social, Dimitrie Gusti ,18 ian.'39

("**Timpul** " , din 11 și 29 ian.'39)

Legea a intrat în vigoare la 18 ian.'39 , fostul **Institut Social**

fiind asimilat noii creațiuni intrate în FRN. Director : **Dimitri Gusti** .

Colaboratori activi : **Virgil Madgearu, Ion Răducanu , Gorge Strat** ș.a.

Prin lege , **Căminele Culturale** de la sate și orașe deveneau **organe de excuție** ale **Serviciului Social**.

În virtutea legii, **7.000 de tineri cărturari** urmau să muncească la **ridicarea satelor** .

Serviciul Social / 18 ian.'38

41.) Decret -lege : Directoratul și Consiliul Superior al FRN , 20 ian.'39

(" România " , nr. 232, 22 ian.'39)

[**LD : 27 martie 2004. Din cartea mea, la pag. 122-123 , din care am luat ad-literam .**

Poate fac și alte comentarii .Deocamdată constat că se integrează perfect în demonstrația mea]

Prin acest decret , **au fost numiți** membrii **Directoratului** și ai **Consiliului Superior Național**, pe o durată de 2 ani (ian-'39- ian '41) .

Inovație sui-generis de sorginte **corporatistă** ,

împărțea reprezentanții în **3 categorii profesionale** :

agricultură și muncă manuală ; comerț și industrie ; ocupații intelectuale .

Directoratul era compus din **30 de membri** , câte **10 din fiecare categorie profesională** .

Consiliul Superior Național era compus din **150 de membri** ,

câte **50 din fiecare categorie profesională** .

Necesitatea unei clarificări obliga pe contemporani să parcurgă **listele acestui hibrid** ,

pentru a afla cine din mai **vechea gardă partidistă** trecuse de partea noului regim,

sau rămăsese în opoziție. După nume , ei erau **din toate fostele partide** :

Armand Călinescu , Gr.Gafencu, Petre Andrei, M.Ghelmegeanu , M.Ralea, I.Răducanu , Ernest Ene, C. Angelescu , Voicu Nițescu și alți foști național-țărăniști ;

Victor Iamandi , Mircea Cancicov, Grigore Duca, Mitiță Constantinescu ,

D.Alimănișteanu , Victor Slăvescu ,H.Aznavorian, Aurelian Benteoiu, Eugen Titeanu,

CCGiurescu (Tătărăscu și Franasovici nu figurau , fiind folosiți ca diplomați) ;

N.Iorga, Anibal Teodorescu , Gh.Ionescu -Sisești și alții din ceea ce rămăsese PND ;

I.Radovici , Alex.Radian , din partidul "de buzunar " a lui **C.Argetoianu**.

ACCuza , Gr.Cazacliu,I.Petrovici, Leon Scridon și alți foști gogo-cuziști ;
Silviu Dragomir, VVTilea, Iul.Hațieganu și alți partizani din "Frontul" -Vaida ;
Gh.Grigorovici , Eftimie Gherman, Ion Flueraș- din fostul PSD ;
I.Bujoi, I.Gigurtu, C.Garoflid, marii industriași și proprietari funciari .
Alexandru Rosetti, Rădulescu Motru , Mihail Sadoveanu , Lucian Blaga, Gr.Periețeanu
și mulți alți intelectuali de marcă .
De la maghiari : **Nicolae Banffy și Pal Szasz** în **Directorat** ; **Coloman Konopi , Ladislau Miko Adam teleki , Ion Josika, Emeric Miko, Elemer Gyarfas , Beni Zzabo , Ernest teleki , Bela Szentkereszthy** , în **Consiliu** ;

Cine rămăsese deoparte ? :

Maniu-Mihalache- Madgearu -Lupu- Dinu Brătianu

și câțiva membri din vechile state -majore ale partidelor .

Numărul lor era insignifiant, pe lângă cel al aderenților .

Dar , din punct de vedere **moral, opoziția lor era semnificativă** ,
ținând cont de **rolul jucat de ei în istoria poilitică a perioadei de până atunci** .

Acesta a fost motivul pentru care Carol și sfetnii lui, vor depune mari stăruințe pentru concilierea cu grupul opozant . Unii din ei au fost atrași pe altă cale la colaborare (ex. **Sercviul Social**)
Directorat și CSN al FRN /20 ian.'39

42.) Atitudinea PCR față de regimul Carol , față de FRN , dec.'38 - ian '39

[LD : 27 mart. 2004 . Sunt datoare cu acest pasaj, pe care îl preiau în rezumat din cartea mea.
Faptul că i-am dat în carte o exetensie atât de mare , era "**pașaportul**" pe care am contat
la **publicarea cărții**. Mărturisesc că **nu am remușcări de conștiință** pentru că
nu am falsificat documentele.Da , este adevărat , în acea perioadă PCR a avut o perioadă în
care " lozincile" sale au coincis cu dezideratele naționale ; Da , în acea prioadă ,
comuniștilor li s-a recomandat să activeze în străjerie, premilitărie, în bresle, în FRN ,
în ideea apărării țării de pericolul hitlerist și revizionist .

Explicația este simplă : pe de o parte , este perioada când **URSS , mergând pe "două cărți
diplomate** " , a avut o **atitudine " corectă" în criza cehoslovacă** ,

urmate de **tratative cu Anglia și Franța**

pentru încheierea unei **alianțe tripartite antihitleriste** ;

pe de altă parte , ducea **trative diplomatice** pentru **acord de neagresiune cu România** ,
pentru învoirea de a trece pe teritoriul țării , pentru survol , etc etc...

Așa se explică "**linia**" recomandată comuniștilor din România .

Tocmai de aceea **am eploatat la maxim documentele** din respectiva perioadă ,

pentru a reuși , prin contrast , să dau **schimbarea tonului cu 180 de grade**

după **eșecul acestor tratative și încheierea**

Pactului Stalin (Molotov) - Hitler (Ribbentrop) din 23 aug.'39.

Și totuși și totuși... trebuie să-mi asum răspunderea

pentru **prezentarea disproporționată , exagerată** , în economia cărții ,

a rolului jucat de PCR sau a tânărului Nicolae Ceaușescu ,

pe scena politică românească . Și nu-mi ajută cu nimic scuza că mi s-a cerut acest lucru

în referatele care condiționau aparția lucrării . Cine dracului m-ar înțelege (sau m- ar crede)

astăzi , la ce presiuni am fost supusă în cei 4 ani cât a zăcut cartea la editură !]

Conferința activului PCR din Ardeal și Banat a PCR [LD : ? dec.'38],

pentru a ușura crearea Frontului Unic Muncitoresc și a Frontului Popular Antifascist ,

recomanda ca **< muncitorimea și celelate pături și organizații antifasciste**

să nu se izoleze de organizațiile politice , profesionale și naționale înființate recent

sau care urmează să fie înființate în viitorul apropiat > , cerându-se intrarea " in corpore"

în aceste organizații , inclusiv a minorităților .

(Arh. ISISP, cota A- XXIII -14 B, nr.inv. 1598)

////////////////////////////////////

În ianuarie 1939 , PCR a ținut să precizeze că **ar fi fost o mare greșeală să se confunde
regimul antipopular carlist, cu fascismul , și FRN cu o unealtă a acestuia .**

< **Dușmanul principal este și rămâne Garda de Fier . Împotriva G .de F. - acestei agenții teroriste de spionaj hitlerist- trebuie în primul rând îndreptat focul principal . >**

Evocând declarația lui **Armand Călinescu** că lozinca FRN trebuia să fie

< **apărarea patriei** > , poziția comuniștilor trebuia să fie clară :

< **Astăzi, în aceste zile grele pentru poporul român și popoarele conlocuitoare , mai mult ca oricând, se pune chestiunea : NU CE DESPARTE FORȚELE DEMOCRATICE , CI CE LE UNEȘTE , le unește necesitatea luptei contra fascismului dinăuntru și din afară . >** ("Scânteia" , an IX, nr. 15-16 , 24 ian.'39)

////////////////////////////////////

Fără să cruțe **actele antidemocratice ale guvernului - desființarea partidelor, dizolvarea Parlamentului** , inconștient în reprimarea **Gărzii de Fier și caracterul dictatorial** al regimului - într-o **broșură editată de C.C. al PCR** adresată cu precădere studenților , se spunea: < **Stăpânită de reală dragoste de neam și țară ,**

studențimea trebuie să înțeleagă de unde vine primejdia cea mare pentru independența poporului românesc și să trezească poporul de muncitori și de țărani , momilitându-l împotriva amenințătoarei invazii germane . [-----]

Agitația revizionistă de la Budapesta este comandată de la Berlin , cu scopul de a crea atmosfera necesară împărțirii României și vadsalității ei față de Germania . >(Arh. ISISP, cota Ab. XXIII - 6, nr. inv. 1052.)

////////////////////////////////////

Activitatea PCR în rândurile tineretului fusese mult **îngreunată** de măsurile legislative ale guvernului - care dizolvase o serie de asociații legale , întrerupsese apariția unor ziare democratice (aflate sub influența comuniștilor) - dar și **de autodizolvarea UTC-ului** din **directiva Internaționalei Comuniste a Tineretului** , în **ianuarie 1936** .

În **ianuarie 1939**, PCR a apreciat **dizolvarea UTC** ca **o gravă greșală politică și a pornit revitalizarea activității tineretului** .

În această acțiune, **un rol deosebit** a revenit **tânărului comunist Nicolae Ceaușescu**.

Ion Popescu -Puțuri - militant comunist în acel timp- aducea această mărturie:

< **Eliberat din închisoare la sfârșitul anului 1938 *** , **comunistul Nicolae Ceaușescu s-a avântat din nou în vâltoarea luptei** , cu entuziasmul și dăruirea ce îl caracterizau , **participând , alături de viitoarea sa tovarășă de viață- tânăra comunistă Elena Petrescu- la acțiunile de amploare desfășurate de partidul comunist**[-----]>

(Ion Popescu -Puțuri, **Începutul activității tânărului Nicolae Ceaușescu în mișcarea muncitorească, în UTC - moment hotărâtor în formarea sa ca revoluționar , militant de frunte pentru apărarea intereselor poporului , pentru democrație , libertate și independența patriei** , în " Contribuția esențială a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la reorganizarea UTC , II, pag. 34 - și urm .)

* **Notă.** Nicolae Ceaușescu fusese condamnat , în **ianuarie 1936** ,

la doi ani și jumătate închisoare pe care o ispășise la Doftana .

////////////////////////////////////

Comisia pe Capitală a UTC și-a asumat sarcini la nivel național :

< **1. A se munci la unirea tuturor forțelor tineretului muncitoresc , țărănesc și mic-burghez , pentru lupta contra agenturii lui Hitler " Garda de Fier " , scoțând tineretul de sub influența acesteia .** [-----] **2. În sânul " Străjii Țării " , trebuie muncit pentru colaborarea tuturor organizațiilor democratice și antifasciste de tineret și , pe baza aceasta , pentru crearea unui front democratic al tineretului , care va fi capabil să transforme " Straja Țării " , dintr-o unealtă a dictaturii regale, într-un factor de educare democratică a tineretului** [-----] >

("Scânteia " 24 ian.'39)

PCR / atitudinea față de dictatura regală , FRN/ dec.'38 -ian '39

43) Armand Călinescu , Însemnări politice , 23 - 30 ianuarie 1939

/ **atmosfera politică internă și externă / / presiune asupra Rex pentru întărirea regimului creat / / guvern de uniune națională - expresie a FRN/**

[LD : Nici un dubiu : Călinescu devenise "**eminența cenușie**" a regimului , omul cel mai de încredere a regelui. Precum în trecuta guvernare , Tătărescu . Este greu de măsurat **cât** din conduita lui Călinescu era credință în formula politică adoptată , **cât** era îngrijorare pentru soarta țării , **cât** era ambiția personală de putere .
Și mai riscantă este încercarea de a emite supoziții de genul : ce s-ar fi întâmplat ...
dacă regele Carol nu i-ar fi urmat sfaturile ? Ce s-ar fi întâmplat **dacă regimul democrat** nu ar fi fost lichidat ? Ce s-ar fi întâmplat **dacă ar fi fost adus la putere Maniu sau Codreanu** ?
Nu toate țările au avut evoluțiile României : **Cehoslovacia democrată** a lui Beneș nu și-a putut feri destinul de amputare ; **Polonia mareșalului Pilsudski** a dispărut , din nou , ca stat ;
Franța , Belgia , țările nordice , au ajuns sub ocupație hitleristă înainte de România , fie și cu câteva zile ! **Istoria s-a derulat în acest fel , besmetică , lipsită de logică ,** încât **etichetările istoricului sunt simple speculații** ,
ilustrând **simpatii sau antipatii retro** , avându-și motivația într-un alt " prezent" .
Iată de ce prefer eu citatul , iată de ce prefer eu mărturisirile " actorilor" care au jucat în această " piesă politică "]

12.ian.'39 . Urdăreanu îi spune că **Malaxa a sugerat o schimbare de guvern** , care **să satisfacă Germania** ; că **Tătărescu este pesimist** , considerând că Franța nu va susține România . **Rex s-a supărat pe Malaxa** .

Rearestarea prof. Nae Ionescu(chestia cu Brâncoveanu)

23 ian.'39 . Audiență la rege .

" E incontestabil că **acțiunea politică e condusă de M.V.**

Mai întâi , pentru că **asa este spiritul și litera noii Constituții** .

Apoi , pentru că **nu există nici o forță politică care să se opună** . Acesta este fondul .

Pentru opinia publică , însă , nu e bine "

De ce s-a mai creat F.R.N dacă nu va manifesta o oarecare discuție ?

Răspunderea formală trebuie evitată . Politica are oscilații și schimbări .

Trebuie **guverne care să-și asume răspunderea și să tragă consecințele** .

E o **supapă de siguranță** .

Opoziția trebuie **să se facă contra guvernului , nu contra regelui** .

Există particularism Nu există suficient control. Numai teama de rege .

Regele îi spune că are toate **încrederea** în el , să ia **președinția Consiliului** ,

că personal ar fi ușurat ... că patriarhul este uzat , **dar momentan** ,

preferă să-i dea lui Călinescu **doar vicepreședinția** ,

pentru **a menaja pe cei bătrni** și pentru **a nu-și atrage toate urile** .

30 ian.'39 Audiență la Rege.

" Se vorbește de **o schimbare a regimului** .Se dă ca explicație dorința de înțelegere cu Germania . **O spun Maniu și Gh.Brătianu** .Știu că și în apropierea MV s-a vorbit de **nevoia de a se da satisfacție Germaniei** "

Și după ce-i explică regelui **marile pericole** a unei atari eventualități , atât pe plan extern , cât și intern , **Călinescu îl conjură patetic să nu o facă** :

" **M-am identificat cu regimul. I-am sacrificat tot : curajos.**

M.V. mi-a spus că **am acumulat uri** .Se poate **Am însă și satisfacții** :

mii de scrisori și telegrame ; radiojurnal , aplauze în teatru . Străinătatea.

[-----] de bine de rău **în jurul meu s-a creat o atmosferă de identificare cu regimul** .

Așa crede lumea [-----] pot spune obiectiv că **plecarea mea** , care va fi comentată în toate legendele , **va însemna fie capitularea în fața Germaniei , fie indiciul eșuării regimului** .

[-----] În baza a tot ce am putut face cu **devotament și afecțiune pentru rege și țară** , pot da o sugestie :

Mai puțină impresionabilitate . Mai multă stabilitate în liniile politice adoptate .

Mai multă fermitate în excutare . Recomand , însă , și **o organizare și o coordonare a acțiunii de guvern pe liniile regimului creat "**

Armd.Călinescu / ian.'39

Guvern Miron Cristea- III - 1 febr.'39 - 6 martie '39

Guvern Armand Călinescu - IV - 7 mart - 21 sept.'39

44.) Demisia și reconstituirea Guvernului , emanație a FRN , 1 febr.'36

(" Timpul " , an III , nr. 360, 3 febr.'39)

[LD : dau componența guvernului, pentru a putea remarca **prezența politicianilor din vechile partide** , ca **semn al continuității** ... dar și ca **semn al migrării din partide spre FRN** , **formație totalitară a regimului** . Repet , repet : în epocă , cu mici excepții, contemporanii nu realizaseră **esența regimului, și îl puteau recepta ca un guvern de " uniune națională "**]

-**IPSS Miron Cristea** - **președ. Consil. de Miniștri** (bolnav, nu participă)

-**Armand Călinescu** - vicepreședinte (apoi președ.) , ministru de Interne , interimar la Apărare Națională

-**M.Măgureanu** - subsecret.de Stat Președinția Consil.de Miniștri (continuă)

-**Grigore Gafencu**- Externe (continuă)

-**Mitiță Constantinescu** - Finanțe (de la Economie Națională)

-**Victor Iamandi** - Justiție (continuă)

-**Petre Andrei**- Educație Națională (continuă)

-**Silviu Dragomir** - ministru de Stat pentru Minorități (continuă)

-**Nicolae Zigre**- Culte și Arte (în locul interimatului Armd.Călinescu)

-**D-tru V.Țoni** - subsecretar de Stat , Culte și Artei

-**Preot Nae Popescu** - subsecretar de Stat , Culte și Arte

- g-ral **Gabriel Marinescu** - subsecretar de Stat Interne (continuă)

- **Eugen Titeanu** - subsecretar de Stat al Propagandei , Ministerul de Interne (continuă)

- **Coriolan Baran** - subsecretar de Stat , Ministerul de Interne

- **Nicolae Cornățeanu** - Agricultură și Domenii (în locul lui Gh.Ionescu -Sisești)

- **Mihail Șerban** - Subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domenii

-g-ral **Paul Teodorescu** - Aer și Marină (continuă)

-**Victor Slăvescu** - Înzestrarea Armatei (în locul g-ral Iacobici)

-g-ral **Gheorghe Mihail** - subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale

- **Ion Bujoiu** - Economie Națională (în locul lui Mitiță Constantinescu)

- **Victor Jinga** - subsecretar de Stat la Economie Națională

- **Mihail Ghelmegeanu** - Lucrări Publice și Comunicații(continuă)

- **Mihail Ralea** - Muncă (cotinuă)

- **g-ral dr N.Marinescu** - Sănătate și Ocrotiri sociale (continuă)

În aceeași zi, sunt numiți **noi rezdenți regali** de Ținut :

Coriolan Tătaru (Someș) , **CCGiurăscu** (Dunărea de Jos) , **Traian Ionașcu** (Prut) ,

Gh.Flondor (Suceava) , **Gr.Cazacliu** (Nistru)

Guvernul Miron Cristea / Armand Călinescu

▀**Ocuparea Cehoslovaciei , 15- 16 mart.'39**

(Germania ocupă Boemia și Moravia ; Ungaria ocupă Ucraina Subcarpatică)

▀**Mobilizare militară la granițe .**

▀**Încheerea tratatului economic germano- român, 23 mart.'39**

45.a) Expoziția preliminară de artă țărănească , 8 febr.'39

(Expoziția universală de la New York) , 8 febr.'39
/ Acțiunea lui **Dimitrie Gusti** / **Contribuția doamnelor** /
("Timpul " , 9 febr.'39)

[**LD** : dau acest document, printre puținele în care **apar și doamnele -soții** ale oamenilor politici .Din păcate, în majoritatea cazurilor , **nu se dau numele doamnelor ci ... a soților** : "**D-na Vintilă Brătianu** " , "**d-na Ghg.Ionescu -Sisești** " etc.Cred însă că acest lucru exprimă **mentalitatea din epocă** privind statutul femeilor]

În **Calea Victoriei nr. 41**, vernisajul **expoziției preliminare de obiecte de artă țărănească** organizată de **Dimitrie Gusti**, comisarul general al Pavilionului Român , la Expoziția universală din New-York .

Și-a dat concursul **Consiliul Superior** al **Industriei casnice** și al **Uniunii industriilor casnice** , de sub președinția d-nei **Pia Alimănișteanu** .

Au luat parte doamnele:d-na Dimitrie Gusti,Aritia Tătărescu ,Pia Alimănișteanu , Alexandrina Contacuzino, Neamțu, Vintilă Brătianu, Ionescu -Sisești , Golescu, Pelivan, Hodoș ... ș.a.

Au luat parte d-nii : Dimitrie Gusti, prof. Al. Tzigara -Smurcaș, jean Steriade, Cicero Gorciu, Al.Bădăuță , prof. C.Brăiloiu ș.a. ...

////////////////////////////////////

A doua expoziție preliminară va fi organizată la Atheneul Român, când se vor prezenta covoarele executate de Liga Națională a Femeilor Române,

de sub președinția Aretiei Tătărescu .

Expoziție de artă țărănesc / febr.'39

45.b) **Consiliul Superior Național al FRN : prima manifestare publică , 26 mart.'39**

Armand Călinescu , Gr. Gafencu , Mitiță Costantinescu- expuneri

Al Vaida , N.Iorga, Eftimie Gherman- opinii .

Cezar Petrescu , Nicolae Deleanu , Ion Agârbiceanu- ecouri

(AIC , fond MPN -propagandă , dosar 2136 , f. 41- 79;

"România" , " Timpul" , Argus, Universul, Semnalul, șa. 29 mart.'39)

[**LD** : am tratat în cartea mea (pag. 184- 185și urm .) **conjunctura internațională în care se desfășura această manifestare . În aceeași zi de duminică , la Roma ,**

Mussolini ținea un discurs belicos , considerând că ceea ce s-a întâmplat în Europa Centrală cu Cehoslovacia ... trebuia fatal să se întâmple.

Întrunirea de la București a avut un caracter excepțional , fiind o întrunire istorică .

O abordez , de data aceasta sub semnul unei întrebări retorice :

a fost bine că ... clasa politică s-a găsit în acele momente unită ,

Și că națiunea română a răspuns cu abnegației patriotice la mobilizare ?

Armand Călinescu : " Oricare ar fi rezultatul , istoria noastră va înregistra hotărârea noastră de viață și curajul nostru de a o apăra " .

Răspunzând unui interview publicat de " Paris Soir " : " În ziua când România va fi atacată , ea se va apăra , nu importă contra cui , și va salva , până la limita forțelor sale , integritatea teritoriului său . România se va bate fără a lua în considerare rezultatele eventuale ale războiului "

////////////////////////////////////

Grigore Gafencu , ridicând la rang de principiu moral neparticiparea României

la împărțirea Cehoslovaciei(propunerea de fuziune a Ucrainei subcarpatice)

" **NU LUĂM NIMIC CE NU E AL NOSTRU , APĂRĂM ÎNSĂ ȘI ÎNTĂRIM TOT CE NE APARTINE.** "

////////////////////////////////////

Al.Vaida -Voevod : " Această mobilizare a mulțimii a fost dovedirea că fiecare dintre noi avem ce apăra , fiecare ținem la vatra care este a noastră , pentru veci, și suntem gata cu mic cu mare să aducem suprema jertfă pentru salvarea patrimoniului nostru [-----]

De orice proveniență ați fi, d-lor miniștri , de orice proveniență am fi noi, pentru moment, Solidaritate "

////////////////////////////////////

Nicolae Iorga : " Ardealul , s-a dovedit conștient de ce l s-ar putea pregăti și el n-o poate primi cu nici un chip. Cei care au alergat la regiment duc în sufletul lor una din acele voințe care sunt în stare să frângă orice dușmănie .

Ei s-ar bate pe viață și pe moarte, fie oricine, sigur "

////////////////////////////////////

Eftimie Gherman : Muncitorimea română, deși adânc pacifică , ține să declare în aceste momente , că ea face corp solidar cu nația întregă pentru apărarea unor hotare care sunt hotarele neamului, ale dreptului și ale libertății "

////////////////////////////////////

Cezar Petrescu : " Glasurile răzlețe au amuțit . În fața primejdiei , nu mai alcătuim decât un singur trup oțelit , cu o singură hotărâre neclintită : tari pe dreptatea noastră , să rezistăm până la limita puterilor , împotriva oricui ar voi să se atingă de pământul țării noastre . "

(România literară " , an I , nr 1 , 2 apr.'39)

////////////////////////////////////

Nicolae Deleanu (mobilizat el însăși într-un orașel de graniță) : " Fără bătaie de tobă , fără goarne , fără clopote , fără publicații , fără chemări alarmante prin radio , fără nici un răvaș special de la unități , toată nația de muncitori de la sate și orașe a răspuns la un simplu zvon sau la chemarea notarilor din sat : prezent . [-----] Când am văzut că muncitorul lasă baltă , din prima zi , bancul , tesla , menghina și familia și o pornește în straițe firave spre regiment , am fost impresionat " ("Lumea Nouă " , 19 apr.'39)

////////////////////////////////////

Ion Agârbiceanu : " Dăunăzi , o dată cu măsurile militare luate de guvern , a ieșit la iveală , strălucind peste toată vremea unei ierni revenite , aurul României : sufletul poporului român , sufletul țărânimii noastre . În câteva zile s-a revărsat ca un râu de foc peste tot pământul țării , de la o graniță la alta , năvalnica putere a unei conștiințe , a unei simțiri și a unei voinți care a dovedit lumii , din întâia clipă , că România are o bogăție pe care nici o putere din lume nu l-ar putea-o opri : sufletul viteaz moștenit de la părinți , crescut și îmbogățit în cele două decenii de la unire [-----] Au lăsat țărânii plugul ... au dat caii și căruțele ; și-au luat rămas bun de la neveste și de la copii , și-au îndesat căciulile pe cap și au pornit la regiment cu trăistuța după gât "("Neamul românesc pentru popor " , an XXVII ; nr. 9 , 1 mai '39)

////////////////////////////////////

Apărarea hotarelor / martie '39

46.) Carol II , conferință la Palat cu consilierii regali , 15 apr.'39

(Cf. Armand Călinescu , *Însemnări* pag.. 414-415)

[LD : Consiliul are loc după perioada tensionată provocată de ocuparea Cehoslovacie , de pericolele de la graniță , de mobilizarea armatei etc etc .

Le-am tratat pe larg în **România în vâltoarea** ... Nu intenționez să le reiau .

Pe 15 apr. se decretase demobilizarea .

Oameni politici din toate **fostele partide** - cu excepția notabilă a lui **Maniu , Mihalache , Dinu și Gh.Brătianu** - nu numai că se exprimă , dar sunt de acord cu acțiunea guvernului.]

-Gafencu : lung **memoriu** asupra **acțiunii diplomatice**

-Vaida : exprimă **admirația** față de tactul și munca uriașă depusă .

S-a avut în vedere numai **interesele neamului** .

-g-ral Văitoianu : De aceeași părere cu Vaida .

" Mă simt **fericit** că s-a ajuns la **o soluție atât de bună , bărbătească și înțeleaptă**

-GGMironescu : Este **foarte mulțumit** și fericită pe M.Sa și guvernul .

Felicită guvernul și pentru acțiunea de "**curățirea terenului**" în interior .

-Iorga : < *Trebuie să descopăr în acțiunea aceasta- care a ajuns la un rezultat fericit și tot ce poate fi mai mulțumitor pentru grija de demnitatea țării - rolul M.Vioastre , care a asigurat o perfectă unitate de acțiune.Văd greutățile , pe care nu le bănuiam .*

Lauda mea e cu atât mai mare și mai tare prin conștiința ce avem

despre gerutățile traversate și care ne-au impresionat adânc.

Ca istoric spun : eu nu am întâlnit , de la 1866 în acțiunea diplomatică a țării, încă **atâta unitate** nici atâta ... maximă și **inteligență și un succes atât de hotărât** .

Vă urez din inimă **să continuați pe această cale** .

Această seară a fost memorabilă în istorie. >

-Angelescu : Se asociază în totul celor spuse . Mulțumește MSR și guvernului .

-Tătăărăscu : Modest colaborator al acestei acțiuni, aprobă acțiunea dusă de guvern .

-g-ral Baliff : Admir tot ce s-a făcut de diplomație

-Armd.Călinescu :Mulțumește consilierilor regali .

-MSRegele : < **Mulțumesc dlor consilieri regali de felul cum au priceput și aprobat acțiunea guvernului meu** . Vă rog să **păstrați discreție**. **A fost o ședință informativă** .

Dacă mâine ar fi o situație grea, vă voi chema să vă cer sfatul și sunt sigur că mi-l veți da cu tot devotamentul și patriotismul. **În momente decisive , cu mâna pe cruce să spuneți tot adevărul** >

"Regele mă privește apoi îndelung. E foarte satisfăcut . "

Ședință cu consilierii regali / 15 apr.'39

47.) Armand Călinescu , audiență la Rege : situația externă și internă, 24 apr.'39

(Cf. Însemnări ... p. 417-18)

[LD : Ei, cum să tratez eu atitudinea cu substrat democratic , înțelegerea responsabilității democratice , din acțiunea lui Călinescu ?

Cum să tratez **paradoxul acestui regim** , care ,

pe de o parte , **a lichidat partidele politice și a discreditat Parlamentul** ,

iar , pe de altă parte , **și-a creat un partid**, fie el și unic,

iar acum este **precipitat spre alegeri parlamentare** ,

dorind grabnică reluare a **vieții parlamentare?!**

Cum să șterg cu buretele , să ignor , faptul că **acest regim a avut** , totuși, o **Constituție**,

un sistem de consultare reprezentativă - **Consiliul de Coroană , FRN și Parlament ?!**

Ca să fiu **de acord cu teoreticienii care folosesc patul lui Procust** în judecarea fenomenelor ?!

Ca să fiu **pe placul unei minorități contemporane ?**

Ca să fiu **aliniată istoriografiei comuniste** care considera **FRN și Parlamentul ca instituții dictatoriale, totalitare ?**

(va fi fost democratic regimul lor , PCR -ul și Adunare Națională !)

Asta nu înseamnă că închid ochii la **știrbirea lor**]

" **Situația noastră e grea** , deoarece avem **părți slabe și la apus, și la răsărit și la sud**.

Politica de neutralitate e bună spre a nu provoca noi și spre a fi siguri

că nu vom rămâne singuri în luptă .

În cazul când se va declanșa însă lupta de alții,

cum cred că decisiva va fi a Franței -Angliei ,

nu putem să ne găsim în altă parte . [-----]

Este o fatalitate istorică .Sânt optimist . Neamul acesta a rezistat mult, va rezista și acum.

A fost dat generației noastre să suporte amândouă golurile." [-----]

" **Pentru Coroană este indispensabil să se găsească pe linia de gândire și de simțire a poporului** " .

"**Politica internă din ultimul an a fost salvatoare** .Ea a asigurat **o libertate de decizie a nației fără teroare din afară** . Am rezistat bine grație acestui fapt .

Acum , în vederea evenimentelor , trebuie să ne servim țara ,

dar într-o formă de Uniune Națională sufletească .

De aceea, de a grăbi Parlamentul , spre a fi prezent .

Poate fi față până la 8 iunie [ziua Restaurației] .

Armd.Călinescu / Necesitatea Parlamentului /24 apr.'39

48.) Starea de spirit: apropierea Germaniei de granițele românești, 17-26 mart.'39

Dare de seamă a Centrului contrainformativ nr 1 , către Statul Major Corp IV Armată ,
(Arh.ISISP, fond XII , dosar 2454, f. 7-10)

[LD : Nu se mai vorbește de partide , se folosește expresia " în cercurile " !

După ce prezintă starea de îngrijorare a populației, hotărârea de apărare a granițelor ,
comentariile nefavorabile la adresa acțiunilor lui Hitler , desamăgirea față de atitudinea statelor
mari democratice care nu au sărit în ajutorul Cehoslovaciei]

a.) S-a difuzat diversiunea că populația Ardealului manifestă tendințe de autonomie ,
diversiune difuzată de agenți unguri și germani, pusă pe seama lui Iuliu Maniu *

* Notă .Poziția obstructionistă a lui Maniu față de guvernul și instituțiile regimului,
a lăsat loc unor atari speculații .Maniu își va precizafără echivoc atitudinea ,
mai ales în vara 1940 .

b) Cercurile legionare privesc cu simpatie apropierea granițelor germane de România .
În Germania , activitate intensă a legionarilor refugiați . *

" Organizațiile legionare vor avea același rol ca formațiile național-socialiste
care au funcționat în Austria și Cehoslovacia ."

* Notă.-- O mare parte dintre legionarii refugiați se stabilise la Berlin.

În primăvara lui 1939, grupul legionar din Berlin a organizat un **Comandament** ,
sub conducerea preotului **Dumitrescu -Borșa**, din care mai făceau parte :

C.Papanace, Alexandru Constant, V.Silaghi .

Acest comandament va da " **dezlegare**" lui **Miti Duitrescu "să răzbune"** pe Căpitan ,
drept care el se va reîntoarce în România iar în sept.embrie va excuta asasinarea.

(Cf. Legiunea în imagini, Albumele Traian Borobaru, p. 57) -----

c) Național-creștinii aprobă expansiunea Germaniei și se bucură de apropiata apariție
a zvasticii la frontierele noastre .

d) Cercurile democratice, comuniștii și socialiștii,
condamnă acțiunea germană și compățimesc Cehoslovacia .

III. Activitatea comunistă - au răspândit manifeste în noaptea de 22/ 23 mart.'39 *

*Notă

< **Hoțul de drum mare al Europei , Adolf Hitler , a stors printr-un ultimatum
" acordul " român -german .** >se spunea într-un atare manifest .

(Arh. ISISP, fond III, dosar 451, vol I, doc 5)

Iar la Plenara a VI-a a **CC al PCR** : < **Hitler sprijină organizațiile de sași hitleriști ,
de revizionişti unguri și bulgari , de separatiști ucraineni [-----]**

**Hitleriștii și revizioniştii au manifestat fățiș , în timpul concentrărilor , pentru Germania și
Ungaria. [-----]** Germania hitleristă întreține în România o vastă agentură

demagogică și teroristă : **Garda de Fier** .Gardiștii de fier au organizat o campanie bine
întreținută în întreaga țară în favoarea " **acordului " cu Germania , au instigat populația
să refuze de a se supune ordinelor de mobilizare , scoțând și manifeste în acest senz .**

**Gardiștii pregătesc pe față terenul pentru agresiunea hitleristă , declarând peste tot
că Hitler va veni ca prieten , nu ca dușman . >** (" Lupta de clasă " , nr.6, august 1939)

Starea de spirit / mart-apr.'39

49.) M.Ralea (ministr.Muncii) , Referat /sărbătorirea zilei de 1 mai / 1939

("Muncă și voie bună " , " Lumea Nouă " , 29, 30 apr.'39 ;)

▣ 1 mai 1939

Guvernul român și-a propus să imprime și **întrunirilor muncitorești** din acel an un caracter de **solidaritate națională**, aprobând (spre deosebire de anul precedent) **desfășurarea legală a unor manifestații specifice** .

La propunerea ministrului Muncii , **Mihai Ralea, Călinescu a aprobat** (printr-un Referat cu programul detaliat) ținerea de **întruniri în 84 de localități**

în cadrul și sub garanția **Uniunilor de breslă** și a asociației " **Muncă și voie bună** " .

În Capitală , cu acest prilej , s-a desfășurat primul **Congres al breslelor**, fiind prevăzute și alte 2 întruniri în sala " **Tomis** " și " **Eintracht** "

Programul preconiza afluirea participanților în **Piața Romană** , defilarea pe **Calea Victoriei** , **omagiul muncitorimii către MSRegele** (care a primit / primit defilarea de la balconul palatului regal) și pelerinajul la **monumentul Eroului necunoscut** .

Seara , serbări câmpenești , manifestații cultural-sportive , organizate de asociația " **Muncă și Voie Bună** " .

▣ **Congresul breslelor**

La congresul breslelor , la care au fost **1.500 delegați** din toată țara ,

Armand Călinescu , rostea : **< Când însă se va schița de undeva o încercare de atingere a teritoriului nostru, ea se va izbi de cea mai hotărâtă și vie rezistență .**

Această politică nu e numai politica guvernului sau politica unui grup de oameni : este politica țării, este politica națională .

Avem o muncitorime minunată și însuflețită de sentimentul patriotic și național .

Am spus-o altădată, o repet și astăzi : generația care ne-a precedat a avut nobila misiune de a realiza unitatea națională . Generația noastră a răspuns la datoria ei de a se sacrifica pentru păstrarea ei . >

Moțiunea votată la congres stipula că **toți membrii breslelor vor contribui cu câștigul pe o zi pentru înzestrarea armatei** . În același congres, muncitorii din întreprinderile care lucrau pentru apărarea țării , s-au angajat să lucreze zilnic câte 2 ore suplimentare , fără plată .

Ulterior , muncitorii au contribuit și cu alte contribuții

(" **România** " , " **Muncă și voie bună** " 3 , 6 mai '39)

George Ivașcu scria în acele zile :

" **Internaționalismul** de totdeauna al organizațiilor muncitorești ,

izvorât dintr-un îndreptățit **spirit de solidaritate** , **s-a identificat totodată**

cu **un patriotism hotărât , conștient și creator** . [-----]

A mai suspecta astăzi muncitorimea română de un internaționalism rău înțeles și rău aplicat , înseamnă a-i jigni adânc iubirea de țară , patriotismul ei . "

(Cf. **George Ivașcu** , citat " **Iașul** " , 2 mai 1939)

▣ **PCR și 1 mai 1939**

▣ **Plenara a VI -a a CC PCR**

[**LD : 28 martie 2004** . Nu știu cât adevăr este cuprins în **documentele și memorialistica comunistă** privind acest 1 mai 1939 , în care s-a proslăvit meritele PCR , și în special ale tov. **Nicolae Ceaușescu și Elena Petrescu** .

Eu **nu am găsit** **documente** care să probeze aceste merite și , în cartea mea (p. 221- 225) , am făcut trimitere (a se vedea sursele) la **istoricii și gazetele** care le-au pus în circulație (**Olimpiu Maticescu , Ion Ardeleanu** , " **Flacăra** " , " **România literară** " .)

Prin asta - am socotit eu - **am pasat răspunderea pe seama lor** .

Rezultatul ? Păi cine se uită într-o carte la trimiteri , la surse , și cine își propune să cântărească autenticitatea lor ?! Ba mai mult de atât !

La unicul interview ce mi s-a luat la TVR , la apariția cărții , în 1985 , reporterița și intrusul de **Florin Constantiniu** ... pe aceste evocări au stăruit ..

Așa că ... răspunderea îmi aparține și , undeva , **ar trebui să -mi fac mea culpa** .

Sărind , însă , peste această legendă , în rest nu am ce-mi reproșa .

Presa timpului a făcut largi reportaje despre acest 1 mai , iar "**Scânteia**" (an IX, 1 iun.'39) și "**Lupta de clasă**" (6 aug.'39), l-au comentat pe larg. Și , așa cum am mai spus... a fost printre puținele episoade când **comuniștii s-au aflat și au manifestat o linie patriotică** . Iar felul cum am prezentat eu , în cartea mea , **criticile aduse ulterior comuniștilor români pentru această manifestație** , de către **Komintern și presa comunistă** (pag. 224- 225) reprezintă , pentru mine, **o foarte curajoasă carte de vizită**. E clar ?]

În întâmpinarea zilei de 1 mai , **PCR a hotărât să transforme** marea sărbătoare într-o **grandioasă acțiune de luptă** . În cadrul unei ședințe a Comit.PCR -București , s-a constituit o "**comisie conspirativă**" (**Ilie Pintilie, Nicolae Ceaușescu, Constantin David, Alexandru Ionescu** ș.a.)care a primit **sarcina să pregătească** , în condițiile legale existente, în cadrul **breslelor** , **în colaborare cu social-democrații** ,**un puternic accent antihitlerist, antirevizionist și antirăzboinic**. De aceea, numeroase placarde de la manifestația de 1 mai , cereau abrogarea tratatului economic româno-german, alianța cu Franța, Marea Britanie și Uniunea Sovietică (Cf."**Izvestia**" , 4 mai ; "**Rundschau**" 25 mai) În raportul la **Plenara a VI -a a CC al PCR**(iunie 1939) , acțiunea comuniștilor pentru ziua de 1 mai a primit o bună apreciere .

: În același **Raport** erau însă **semnalate și o serie de " greșeli"** care s-ar fi produs în pregătirea și desfășurarea manifestațiilor muncitorești , Anume că n-au împiedicat **< înscenarea organizată de guvern și șefii trădători la congresul breslelor >** ,că **< au capitulat > în fața guvernului și a < bandei Flueraș-Gherman >** ,**< capitulând în fața dușmanului >**

Astfel, acțiuni pentru care , în mai , **comuniștii români au fost laudați, după numai o lună erau considerate greșite și oportuniste** . ("Lupta de clasă " , an XX, nr 6, aug.1939)

Explicația ? : Vezi la fișier Politică externă

▣ **Politica pe două cărți a URSS**

[LD : această etapă din vara '39 A făcut subiectul cap. IV din cartea mea. N-o reiau . Selectez doar câteva informații pentru a detecta ... reacțiile " cercurilor politice" (cum li se spunea fostelor partide) la ele.

La 3 mai 1939, agenția Tass transmitea o importantă schimbare de cadre la Moscova : **demisia lui MM Litvinov și numirea lui VMMolotov** în fruntea Comisariatului pentru Afaceri Străine al Uniunii Sovietice . ("Semnalul " , 5,6 mai .'39)

Preluând știrea, comentatorul de la "**Azi**" (dir. **Zaharia Stancu**) încerca să **spulbere speculațiile care s-au declanșat privind o "așa-zisă " părăsire a politicii de securitate colectivă de către Uniunea Sovietică :**

" O demonstrație de protest a statului sovietic împotriva politicii prea lente , prea reticente , prea puțin energice și prea puțin corespunzătoare necesităților "

("**Azi**" , nr. 13 , 4 iun.'39)

LD:Dar să nu-și imagineze cineva că , în epocă, această schimbare a devenit "**oficială**" , că ea a fost cumva transmisă ca "**linie**" către Partidele comuniste și cercurile simpatizante !

▣ **Reacția Axei**

O reacție negativă , de enervare față de manifestațiile de la București .

Aflat la Roma într-un turneu diplomatic, **Grigore Gafencu** a primit din partea lui **Ciano** un **protest formal** , pentru că autoritățile române au permis asemenea manifestații , fără să ia măsuri de represiune. În acest context , la **2 mai '39 , s-a consumat glaciala întrevvedere Mussolini -Gafencu** . (*România în vâltoarea ...* p. 226 - 231)

1 mai 1939

50.) **Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Gărzilor Naționale , 24 apr.'39**

Depunerea jurământului : comandanții de ținut și MSt.M al Gărzii , 2 mai '39

Comandant - g-ral Paul Georgescu

(AIC , fond P C M , dosar 171 / 1939 , f. 1-3)

[LD : prin organizarea acestor gărzi, noul regim confiscă practica partidelor politice care folosiseră , în confruntările cu adversarii , ca forțe " auxiliare " de șoc , apetitul (moda) tineretului (și nu numai) pentru uniforme, marșuri și lupte paramilitare. La fel cu alte instituții , aceste gărzi trebuiau să fie , însă , **numai** în apărarea **unicului regim** . De aici rezultă încă o componentă a **caracterului totalitar**]

Pe baza art. 32 al **Regulamentului FRN** , la 24 apr. s-a publicat **Regulamentul Gărzilor Naționale** , ca organisme de sprijin și apărare a ordinii interne , a integrității și independenței naționale. La **2 mai** la Palatul de pe Dealul Mitrolicii , în prezența lui **Armand Călinescu** , a avut loc semnarea **jurământului de credință a comandanților celor 10 ținuturi** și ai **membrilor Statului Major** al gărzilor .

Comandant , numit prin **decret -regal**, generalul **Paul Georgescu** .
Garda Națională / 2 mai '39

51.) **Decret -lege : folosirea tineretului din Straja Țării ,**

în caz de mobilizare ,12 mai '39

(AIC, fond PCM, dosar 172 / 1939, f. 1-8)

▣ **Decret -lege pentru înființarea Straja Țării , 8 oct.'37**

(Hamangiu , vol. XXV , partea a II-a , p. 1903)

[**LD : 29 mart.2004** .Îmi aduc aminte ... de ceremoniile de la Miorcani , la pavilionul cu tricolor ... am și poză ... cu popa Simionescu ... cu mama și alte doamne învățătoare ... pentru că învățătorii , inclusiv tata, erau mobilizați în armată]

[**LD** : oare aceste măsuri și instituții nu pot duce la ideea că , de fapt, după " pacea" muncheneză, după desmembrarea Cehoslovaciei , România și-a întărit starea de veghe , specifică pericolelor?

Pot fi taxate aceste organizații ... numai "**modă**" ,

numai "**hobby-uri**" ale regelui Carol pentru uniforme și disciplină militară ?!

Nu erau ele în pas cu organizări similare în alte state , inclusiv în cele democratice ?!

Au plăcut ele ... copiilor -străjeri , părinților și cadrelor didactice ?!]

La cererea Străzii Țării, printr-un **Jurnal al Consiliului de Miniștri** , din 12 mai '39, s-a elaborat un **Decret -lege** privind **organizarea și folosirea tineretului în caz de mobilizare** .

Conform decretului, **tineretul între 7-18 ani** (băieți) și **7 -21 ani** (fete) ,

era **obligat să presteze serviciu Patriei** ,

în raport cu vârsta , aptitudinile și pregătirea fiecăruia.

Straja Țării /12 mai.'39

52.) Legea electorală ,9 mai 1939

("România " 14 - 29 mai '39)

După ce **decretul -legii electorale** a fost semnat de **Carol al -Ilea** , s-a anunțat **data alegerilor :1 iunie pentru Cameră ; 2 iunie -pentru Senat** , Parlamentul urma să fie **deschis la 7 iunie** (preziua aniversării Restaurației)

[**LD** :Preiau din cartea mea paginile respective, sunt foarte bune.(233- 234)]

▣ **Restrângerea dreptului de vot**

[**LD** :restrângere drastică a votului universal, prin ridicarea plafonului de vârstă, știință de carte și ocupație]

Armand Călinescu a hotărât să grăbească elaborarea legii electorale ,

să convoace corpul alegătorilor și să creeze noul parlament .

Noua lege electorală a fost **întocmită de Armand Călinescu și Victor Iamndi** .

În expunerea de motive se specifică **dreptul de vot al cetățenilor români de ambe sexe** , care au împlinit **vârsta de 30 de ani** pentru Cameră și **40 de ani** pentru Senat , exercitarea dreptului de vot fiind condiționată și de **știința de carte** .

Pentru Adunarea Deputaților , **dreptul de a alege** era acordat celor ce **practicau una din îndeletnicirile prevăzute la art. 61 din Constituție** .

Pentru Senat , **numai cetățenilor** care erau **în organele de conducere ale corpurilor constituite în stat** . [LD : **Atenție ! oare am înțeles corect ?**]

Față de legislația veche, **votul fusese serios afectat** fiind **condiționat de vârsta** mai ridicată , de **știința de carte** și de **exercitarea efectivă a unei profesii** .

Singura prevedere superioară vechii legislații era **acordarea dreptului de vot pentru femei** , problemă care dăduse naștere la mari discuții în deceniile anterioare.

Constituția din 1938 , consacră **dobândirea drepturilor politice fără deosebire e sex**.

Prin **noua lege electorală** , **femeile** știutoare de carte , care practicau efectiv una din profesiunile stipulate , **obținuseră dreptul de a vota pentru C ameră și Senat**

și **dreptul de a fi alese în Senat** . *

*Notă

Constituția din 1923 (art. 6) prevăzuse că **o lege specială** va reglementa modalitățile prin care **femeile își vor exercita drepturile politice** .

Ulterior, **problema fusese tergiversată** , exercitarea drepturilor lor fiind stingherită

Fenomenul se înscria, de altfel, într-o **arie politică largă**,

votul feminin în Europa interbelică **fiind acordat numai în țările anglo-saxone**

și germanice. În țările " latine " , feminismul întâmpinase obstacole și dificultăți

Numărul alegătorilor era mai redus ca în vechea legislație ; din statistica publicată înainte de alegeri , reieșeau următoarele date , pe **cele trei categorii profesionale** :

Agricultură și muncă manuală **1. 713. 633**

Comerț și industrie **109. 282**

Ocupații intelectuale **210. 668**

Total **2. 025.123 votanți**

Dintr-o populație de cca **20 milioane cetățeni** ,

doar 7,2 milioane reprezentau pe cei care **depășeau vârsta de 30 de ani** .

Cum dintre aceștia, **doar 3,6 milioane** erau **știutori de carte** ,

iar mulți alții (femei sau bătrâni) **nu exercitau o ocupație** în sensul stipulat,

așa s-a ajuns la acest **număr mic de votanți** .

În fond, din cei cca **10.500.000 cetățeni** care ar fi **trebuit să voteze** , sub regim de vot universal,

au fost excluși peste 3 .000.000 tineri între 21-30 de ani ,

peste **4 milioane analfabeți** sau populație pasivă .

▣ Candidaturi uninominale

▣ Listă FRN

Declararea candidaturilor trebuia făcută **personal de către candidați** , în scris,

la **președintele Curții de Apel** , împreună **cu recomandare și autorizația acordată de FRN**

(În vechea lege electorală (1926) , autorizația pentru depunerea candidaturilor

era semnată de șeful de partid, singurul în drept să aprobe

semnul și lista candidaturilor) .

Lista definitivă a candidaturilor , aprobată de **Directoratul FRN** ,

a fost **publicată la 21 mai '39**

Numărul candidaților , era aproape **dublu decât numărul de locuri** ,

atât la Cameră cât și la Senat .

Candidații aveau voie să tipărească un **singur format de Manifest electoral**,

cu fotografia și un **text de maximum 100 de cuvinte** - laconism cerut , motiva regulamentul **pentru a substitui vechea retorică demagogică partidistă** .

▣ **Campania electorală redusă**

Campania electorală a fost **fixată la 10 zile** .

Nu a mai fost , ca în trecut zarvă electorală , propagandă și încăerări la urne.

O acalmie aparentă , explicată de guvernanți ca o dovadă de seriozitate și responsabilitate , în realitate **o dovadă de apatie și dezinteres public** față de noul sistem electoral -parlamentar .

S-a manifestat și **pasivitatea, tema** chiar , a **partidelor anticarliste** , **de a antrena masele** pe o **platformă democratică de opoziție** , **deși** în **ședințe restrânse** , **memorii și scrisori** , au făcut-o .

▣ **Parlament consultativ** ,

▣ **Subordonat executivului**

În Consiliul FRN- unde legea a fost prezentată și explicată de Armand Călinescu - și foarte sprijinită de Iorga- acesta a insistat în mod deosebit asupra sensului de "**adunări profesionale**" , compuse din **reprezentanții diferitelor bresle**.

După părerea sa, alegerile căpătau sensul unei **selecționări pentru Parlament** , **fără să mai aibă atribuția** de a indica alcătuirea guvernului . -

Parlamentul era învestit cu un **rol consultativ** , în cadrul **programului stabilit de puterea executivă** . **Interdicția partidelor politice** , caracterul "**profesional**" și "**consultativ**" al

Parlamentului , **lovise două din principalele verigi ale mecanismului politic**

democrat : votul universal și pluralismul partidist .

Într-un interviu acordat ziarului "**Le Temps**" , Armand Călinescu explica mai mult ce nu era regimul (ceea ce avea dreptate) , decât ce era (ceea ce nu era convingător !)

" Nu suntem nici fasciști , nici naziști , nici politicieni [-----]

sântem demofili fără demagogie, realizatori fără vorbărie zadarnică ,

adversari ai profesiunii parlamentare , dar partizani ai reprezentanței alese și ai libertății de a vorbi și de a scrie fără licențe "

Legea electorală / 9 mai 1939

53.) Al.Vaida Voevod , Memorii , III , / [1945] ,retro'39

/legea electorală / alegerile / Camera deputaților / deputați /

▣ **Legea electorală**

Cu toate defectele inerente fiecărei legi, **legea electorală** Carol II a avut și **efectele ei bune**.

Fiecare candidat s- a putut adresa alegătorilor

printr-un **manifest -program** de **100 de cuvinte** .

Candidările se făceau pe ținuturi .Candidații trimiteau **fotografia** iar **clișeul ei tipărit**

se întrebuița ca **buletin de vot**.Comisia dădea alegătorului **un număr de astfel de**

fotografii , câte **una de fiecare candidat** - cu indicația numelui lui -intrați în gheretă ,

alegeai pe atâția și pe aceia pe care voiai să-i votezi și, ieșind, depuneai buletinul de vot.

▣ **Alegerile**

Am fost vesel că nu a trebuit nici să intervin , cerând voturi, nici să alerg în campania electorală

, făcând propagandă . Era momentul potrivit spre a face experiența ce înseamnă **popularitatea**

numelui meu în ținutul Someș . Rezultatul a fost mulțumitor , după modestul **program de 98**

de cuvinte pe care îl semnaseram . Am obținut **locul al doilea** ,

după **40 de ani de luptă politică** .

Mai multe voturi a avut **Scridon [ex- PNC]** de la Bistrița , necunoscut în afara județului său.

Mi s-a explicat apoi tehnica rezultatului miraculos [**aranjamente cu ceilalți candidați**]

Acestui fel de mașinațiuni trebuie atribuit faptul că părintele **Dumitru Manu** [**ex-PNT**], cel mai **cunoscut și mai simpatizat propagandist din nordul Ardealului**, fost întemnițat la Seghedin, cu Braniște, pe vremea ungurească, din 1918 permanent deputat, **a căzut în aceste alegeri**, iar Scridon a bătut recordul!
Vaida /

▣ Camera Deputaților

Camera nou aleasă **m-a proclamat** în unanimitate de **prezident**. Călinescu a prezentat apoi Biroului un **proiect de Regulament**, elaborat de însăși **MSRegele**. Acest proiect **oglindea întreaga lipsă de experiență** a autorului

[**LD** : eu cred că oglindea **meschinăria și abuzul MSR** care nu voia să " strălucească " altcineva decât el !] De ex, dispunea ca **oratorii să vorbească din bancă**, de la locul lor ; **legile să nu se discute în plen**, ci în comisii, iar în plen doar să se voteze ;

Călinescu, parlamentar cu experiență, a realizat **absurdul acestei procedeu**, dar **nu a reușit să-l convingă pe MRS a !**

Primit de Rege, **Vaida a căutat și el să-i explice necesitatea tribunei**.

Regele nu a ținut cont de observațiile lui, a spus că **tribuna nu are nici un rost**, că oratorii **o folosesc din vanitate** " rățoindu-se în fața cucoanelor de la loji ; că englezii nu au tribună ; că deputații trebuie educați .

Vaida, care avea o mare experiență parlamentară, **a insistat explicându-i** că tribuna taie pofta palavragiilor să se fâțâie și să se rățoiască în fața doamnelor ; trebuie să fie pregătit pentru întreruperi și replici . **Până la urmă Regele a cedat** .

În activitatea Camerei, el, **Vaida, s-a străduit să facă educație parlamentarilor**, să-i oblige să nu-și citească discursurile ; **a îngăduit critici și în plen**, contrar Regulamentului .

Mai intoleranți față de critici s-au dovedit însă **miniștrii democrați**, mai cu seamă "**sărmanul Petre Andrei**", care brusca deputații, îi amenința cu închiderea sesiunii și cu guvernarea prin decrete -legi .

Observând că **cenzura suprima unele pasaje** din discursurile rostite la Cameră, el a protestat, și **guvernul nu a mai cenzurat** .

Al.Vaida /

▣ Deputații

Țăranii

Deosebită impresie i-au făcut **deputații țărani** din diferite ținuturi :

Bârlea - din Buteasa (Chioar), **Dobrotă** - din Poiana Sibiului, care stăpânea oieritul; Mare . de pe la Tulcea, care s-a dovedit un oenolog și un orator excelent ș.a.

Toți acești țărani dovedeau **mult bun simț** și, când luau cuvântul, **dominau subiectul** .

Vaida / parlament / 1939

54.) Opoziția anticarlistă față de legea electorală, alegeri, parlament, 16 mai '39

[**LD** : preiau din cartea bine, unde este prezentat f. bine episodul(p. 235)]

După începerea campaniei electorale, **opoziția anticarlistă** s-a agitat în forme destul de prudente și limitate, pentru a-și defini conduita față de noua instituție legislativă .

▣ Consfătuirea de la casa CICBrătianu

La **16 mai**, la locuința lui **CICBrătianu**, s-a desfășurat **o consfătuire** restrânsă la care, **deși** fuseseră invitați **lideri și membri ai fostelor partide, aflați în dizidență**, **participarea a fost sub așteptări** .

Au lipsit, repet, dizidenții : **Maniu și Mihalache, social-democrații, gogo-cuziștii, vaidiștii** .

Au participat **câțiva liberali** - **Gh.Brătianu, Al.Lapedatu, I.Nistor, Atta Constantinescu** - **câțiva național-țărăniști** - **Dr.Nicolae Lupu, Virgil Madgearu**, ș.a.

Liberalii nu admiseseră prezența la consfătuire a **comuniștorilor**,

care trimiseseră și ei **o scrisoare în 7 puncte** . *

▣ Scrisoarea- propunere a lui Iuliu Maniu

[LD : oricâtă simpatie ai nutri față de Maniu , nu se poate reprimă impresia unei **lipse de realism politic și imaginație**(sau de viclenie delibertă)
a **opozantului de la Bădăcin** .

Să propui , în vara anului 1939 , convocarea **parlamentului din nov. 1933** , pe care l-ai socotit " ilegal" și ai luptat 4 ani ca să-l răstorni ;
să propui **convocarea unui parlament paralel**(ca în 1923 , la Constituantă !) , alcătuit din deputați ai fostelor legislaturi , evident " opozați" lui Carol ;
era **o dovadă** , fie de **viclenie** , fie de **utopie** , dar , în tot cazul , **nerealizabilă**]

La consfătuire , s-a pus în dezbatere o **scrisoare a lui Iuliu Maniu către CICBrătianu** în care **șeful PNȚ propunea două posibile manifestări** față de **parlamentul Fronului Renașterii Naționale** :

1. Convocarea parlamentului ales în nov.'33(sub guvernul Igh Duca) ,

care asigurase **legislatura guvernării Tătărescu** ('34-'37)

2. Alcătuirea unei consfătuiri (întruniri) formată din cca **100 foști parlamentari** ,

care să reprezinte un **parlament opozant** și să-și desfășoare lucrările

în **paralel cu parlamentul ales** .

La fel ca în februarie 1938 , **liderii opoziției anti-carliste n-au ajuns să adopte o poziție unitară** ,mărginindu-se ulterior la transmiterea unor **scrisori -protest către guvern** , la unele acțiuni de **propagandă electorală** pentru candidații simpatizați , la **boicotarea altora** , și **la absența din noul parlament** .

* **Notă** . PCR trimisese o **Platformă în 7 puncte** în care , pe lângă lupta pentru înlăturarea regimului dictatorial și restabilirea libertăților democratice , propuneau încadrarea României în sistemul de alianțe stabilit între Franța , Anglia și URSS , cu respingerea oricărui compromis față de Germania hitleristă și a pactului economic româno -german închiat ; combaterea și demascarea Gărzii de Fier , a organizațiilor cuziste sau pro-hitleriste .
(Arh. CC PCR , fond 1, dosar 60, f. 62-63 ; "Lupta de clasă " , aug.'39)

Consfătuirea opoziției / 16 mai '39

55.) Deputați și senatori : **aleși , numiți , de drept , 2, 3 , 4 iunie '39**

(A IC, fond PCM, dosar 169 / 1939 ; "România" , 1-4 iun.'39)

[LD : 30 mart.2004. Mărturisesc că sunt încântată preiau paginile din cartea mea , pentru că le consider realizate . (p. 252- 255) Voi urmări , însă , cu precădere , implicarea **oamenilor din vechile partide politice** , pentru a demonstra

neschimbarea clasei politice în noul regim și , prin asta ,
să pun în discuție însăși esența sa. Pentru că , dacă la **membrii guvernului și al altor instituții** , se adaugă **parlamentarii....** este foarte **greu de susținut** că , în perioada 1938-1940 , România a fost condusă de o altă galerie de oameni politici .

Exceptând ,un număr restrâns de senatori de drept , care au adoptat pasivismul parlamentar , Parlamentul FRN a funcționat , în limitele impuse de legile noi și în conjuncturile ce s-au precipitat în acea vară a anului 1939 .] Vezi fișier : **Parlament X**

Presa a publicat **listele de candidați și fotografia celor propuși** , pe **ținuturi și circumscripții** electorale .

Țărani-gospodari...

Printre ei , **30 de candidați din lumea satelor** :

din Sărmănești -Dolj , Mitocul Dragomirnei -Suceava , Sânliconaul Mare - Arad , Sâmbăta de Jos -Făgăraș , Manoleasa -Dorohoi , Igrăș -Timiș Torontal , Poiana Sibiului , Buftea- Ilfov , din satele Lăpușnei , Orheiului ,Vlașcăi , Carașului etc

O femeie ...

O singură femeie , **Maria Pop** , reușea să fie aleasă senator .

Senatori numiți de rege ...

Printr-un decret dat după alegeri (5 iunie) apărea **lista senatorilor numiți de rege** , pentru o **perioadă de 9 ani**(adică până în 1948 !) listă ce cuprindea **numeroși oameni politici** care , fie că **nu candidaseră**, fie că **nu reușiseră în alegeri** .

Pe lângă **senatorii de drept** , **senatorii numiți de rege** au completat un **Senat foarte asemănător cu profilul Adunării Deputaților** din vechile legislaturi , cu singura deosebire că , **formal, toți erau acum în FRN !**

Printre aceștia:

consilierii regali , membrii fondatori FRN ,membrii Consiliului Superior FRN :

- foști PNT : **GGMironescu ,Dimitrie Gusti , Ion Pelivan , Iuliu Hațieganu ;**

- foști PNL : **Mircea Cancicov, Grigore Duca**, ș.a

- foști vaidiști : **Sever Dan, Gr.Periețeanu**

- foști gogo-cuziști : **Istrate Micescu ...**

- foști iorghști : **CCBrăescu , Anibal Teodorescu ; Dimitrie Ghika, Dimitrie Pompei**

- foști steriști - iunianiști : **Al Mătă**

- foști social -democrați : **Iosif Jumanca**

- lideri minoritari : **Hans Heidrich,T.Cerkavsky, Fr. Konnerth, P.Szas, Gr.Țancof ;**

- lideri din industrie și comerț : **N.Malaxa , D.Mociornița, Gr. Zamfirescu**

- oameni de știință, reprezentanți ai artelor: **Emil Racoviță Grigore Antipa,**

Horia Hulubei ; Ion Agârbiceanu, I.Brătescu -Voinești , Mihail Sadoveanu ,

Lucian Blaga ; Tiberiu Brediceanu , George Enescu , George Georgescu, Ion Jalea .

- generali : **Ernest Baliff ,Manu, Samsonoi, Sichitiu , Ștefănescu -Amza, Gh.Russenescu**

- reprezentanți ai cultelor, ai sportului etc etc ...

Senatori de drept...

Deputații și senatorii aleși pe listele FRN , nu aduceau prea multe nume noi , față de legislaturile partidiste .Pe lângă mulți care și-au ocupat locul **de senatori pentru că fuseseră deputați**, doar câțiva și-au declinat acest drept :

Iuliu Maniu, Ion Mihalache, dr.Nicolae Lupu, Aurel Dobrescu ,

VPSassu , Grigore Iunian și alți câțiva . **Ei nu s-au prezentat la deschiderea noului**

parlament , **refuzând să îmbrace uniforma FRN și să presteze jurământul** .

Iuliu Maniu

[**LD : 1 aprilie 2004 . Iuliu Maniu reprezintă un caz aparte** . Am constatat că el a boicotat și Constituanta din 1923, și parlamentul propriului partid, fie pe scurtă vreme la Restaurație (iun.1930) fie pe o mai lungă perioadă (guvernarea Vaida '32-'33) și parlamentul legislaturii liberale ('34 -'37).

"Retragerea la Bădăcin" nu a fost o simplă metaforă sau o găselniță gazetărească .

Formula "**boicotului pasiv**" - armă de luptă națională folosită de ardeleni în vremea imperiului austro-ungar - a fost "**replantată**" de Maniu în **România Întregită** ,

dând **semnificație viziunii lui politice conservatoare** .

Unii oameni politici , istorici de atunci și de mai târziu, mai ales cercurile " maniste" ,

au transformat atitudinea lui Maniu fie **într-o dovadă de anti-carlism intrasigent**

fie de **intuiție vizionară** . Nu împărtășesc această opinie. Iar în anul 1939 ,

n-o împărtășeau mulți oameni politici care , nici într-un caz , nu puteau fi bănuți

de " pro-carlism" sau de trădare națională .]

Iuliu Maniu și- a explicat **boicotul parlamentului FRN** mult mai târziu,

când regimul fusese înlăturat iar Carol II silit să abdice și să părăsească țara .

Într-un **Memoriu** adresat lui **Ion Antonescu** (un alt tip de politician cu însușiri aparte) , liderul PNT respingea criticile acestuia , argumentând:

< Nevoind să avem nimic comun cu regimul regelui Carol II , senatorii de drept ai PNT au refuzat să-și exercite mandatul în condițiile create de acel regim [-----]

spre a nu colabora nici măcar în calitate de opoziție,

într-un regim care pentru noi era absolut evident că va duce țara la un dezastru extern și intern sigur, prezis în mod formal și repetat de subsemnatul . >

(Cf. AIC , fond PCM, dosar 49 / 1940, f. 2-5)

"**Previziunile** " acestea el le făcea în **toamna anului 1940**, după ce România suferise gravele amputări teritoriale .Atunci, în **iunie 1939** , Maniu a făcut din condițiile puse - uniforma și jurământul - o încercare de **hărțuială îmbufnată** , **deși Iorga** (președ. Senat) , apoi **Argetoianu** (următorul președ.Senat) și alți politicieni , **au insistat ca el să asiste la lucrările parlamentului** . (Cf. "România" , 14 iun.'39)

După ce a fost **decăzut din drepturi** , însă, **a dat în judecată pe Călinescu** (prim-ministru) și **Iorga** (președ. Senat) **cerând anularea actelor administrative** de autoritate prin care **își pierduse mandatul de senator** , pe legislatura în exercițiu . (Cf. "Porunca Vremii" , 28 iun.'39)

Legionarii .

Despre legionari se spunea că , la alegeri, **și-au anulat votul**, introducând în urne **fotografiile ale lui Codreanu** , **manifeste verzi cu fostele semne electorale** ale Gărzii . (Arh.ISISP, fond XII, dosar 451 , vol II, f. 169-173)

Comuniștii ...

Un **Buletin informativ** redactat de Inspectoratul general al jandarmeriei , informa că la 1 iunie, la **Grivița** și împrejurimile **fabricii Laromet**, la secția de votare , s-au împrăștiat **manifeste comuniste** care îndemnau alegătorii **să voteze candidații FRN** , și anume : **Octav Livezeanu, Alexandru Rosetti, Constantin Vișoianu și Ion Lugosianu** . Alegeri. Compoziția Parlamentului / iun.'39

56.) Deschiderea Parlamentului / **protocolul parlamentar / 7 iun.'39**

Mesajul regal / Jurământul parlamentarilor / Apel la solidaritate /

(DAD, MO 1, șed. din 7 iun.'39 , pag. 1- 4)

(AIC, fond PCM, dosar 169 , 199/ 1939, p. 10-12)

[**LD** : caracterizarea generală din cartea mea este foarte bine realizată . (p. 255 - 263)

De data asta , urmăresc însă **cu precădere , referirile la regimul parlamentardemocratic pluripartidist** , de până în 1937 și **motivațiile colaborării sau refuzului** de participare în noul parlament. Ceremonia Mesajului a durat 30 de minute . și a fost urmată de depunerea **Jurământului** parlamentar .]

▣ **Parlamentul**

La 7 iunie, după **un an și jumătate de absență** , **Parlamentul românesc** își relua activitatea , în forme și structuri modificate . Cu **aceeași ceremonie** și în **aceleași formule tradiționale** .

▣ **Mesajul Regal**

[**LD** : Mesajul = preocupare pentru țară , inteligență politică , putere de muncă chiar , amestecate cu o trufie nemăsurată , naivitate , cinism și frică .

Este foarte greu de măsurat dozajul , din care cauză a putut să-și atragă adulatori și detractori și mai greu de împărțit "**certIFICATE DE ADEVĂR**" , având în vedere caracterul colaboratorilor politici (de care a știut să se folosească :un Tătăărăscu,Vaida ,Călinescu , Iorga !) și al adversarilor (un Maniu , Codreanu , Brătianu , Mihalache , Ion Antonescu)

Exprimă **sentimente absente** (ex. față de regina Maria) , **dispreț față de supuși** (căroră le pretinde mulțumire că le-a luat din prerogative) , **minciună drapată în demagogie** (avântul poporului la plebiscitul Constituției , organizarea FRN,mobilizarea din martie),

rupere de realități (nivelul pregătirii militare ; pericolele externe)

ambiițe de dictator (îngenuncherea partidelor și parlamentului) ,

confuzie de valori morale (patriotismul redus la credința față de Rege)

Carol II /

[Noul regim : 10 febr.'38]

" Cu deosebită mulțumire mă aflu astăzi în mijlocul **reprezentanței naționale**, întrunită în **primul Parlament** ales după prevederile noiei Constituții . Adunările legiuitoare actuale sunt totdeodată reunite sub semnul renașterii și al concordiei naționale

"Încă **din clipa în care am urcat treptele Tronului** , nu am încetat de a face stăruitoare **apeluri la unirea tuturor forțelor** vii ale țării , pentru o **colaborare rodnică și patriotică** . Și deși multă vreme **alte interese au precumpănit, întârziind** opera de consolidare a Statului și **primejduind** însăși existența lui, prin frământări și discordii , totuși în ceasul suprem , **poporul Meu și-a regăsit liniștea salvatoare** .

Carol II /

[Nouă Constituție]

Intervenind a **10 februarie 1938**, cu gândul curat și cu conștiința că împlinesc un comandament pe care împrejurările grele ce treceam ar fi cerut **unirea sfântă a făuritorilor României Mari , am dat țării Mele o nouă Constituție** .

(aplauze prelungite , îndelung repetate)

"Prin acest nou așezământ **s-a proclamat hotărât întâietate Naționalității române** ;

s-au statornicit și lămurit mai bine **datoriile și drepturile cetățenilor** ;

s-a descătușat viața publică de **interese strâmte de partid** , așezând-o pe terenul adevăratelor nevoi ale obștei românești ;

s-a asigurat o mai **dreaptă și firească reprezentare în Parlament** a agricultorilor, muncitorilor, intelectualilor și ai celorlalți factori producători;

s-a așezat astfel **o bază morală mai temeinică pentru viața de Stat** .

" Cu deosebită mulțumire sufletească am putut vedea că **noile orânduiri** ce am dat au găsit **un mare răsunset** și o **însuflețită primire** în mijlocul poporului Meu .

Astfel cu prilejul **Plebiscitului** din anul trecut , **90%** din cei îndreptățiți a se rosti ,

au votat pentru noua Constituție .

Carol II

[Frontul Renașterii Naționale]

"Aceeși însuflețire am văzut reînnodându-se după un an ,

prin înscrierile în **Frontul Renașterii Naționale** "

(aplauze prelungite , îndelung repetate)

[Alegerile]

Iar **participarea la ultimele alegeri** , cea mai însemnată din câte au existat în trecut cu prilejul consultărilor populare , a venit să arate pentru a treia oară **adânca prefacere ce s-a împlinit** în sufletul Națiunii , **mulțumirea ei și definitivă alipire la noile orânduiri** . "

Carol II

[Guvernarea]

" În timpul de un an jumătate , în care Parlamentul nu a putut fi întrunit ,

Guvernul Meu a avut să facă față unor **numeroase și grele probleme**.

Astfel, mai întâi el a trebuit **să restabilească ordinea internă** , adânc turburată

prin frământările din trecut și **să restabilească ideea de autoritate de Stat** ,

mult slăbită din aceleași cauze . Printr-o **acțiunea energică și stăruitoare** ,

această operă a fost realizată . **Liniștea deplină și uniunea sufletească** ce domnește

astăzi în țară **a dat puțința dezvoltării unei munci productive** și întărirea rezistenței

împotriva oricăror primejdii "(**Vii aplauze , ovațiuni**)

Carol II

[Organizarea politică a Statului]

" Guvernul meu va folosi clipele de înseninare pentru a desăvârși organizare politică a Statului și a da soluțiuni multumitoare problemelor economice . Astfel se va aduce o lege oganică pentru definitivă așezare a Corpurilor profesionale , care sunt menite să constituie **temelia desvoltării politice a mâine**"(**aplauze**)
Carol II / '39

[Atribuțiile Parlamentului]

" Sunt încredințat că **veți da tot sprijinul Guvernului Meu** în opera ce va întreprinde . Aceasta **va fi cu atât mai ușor** pentru Domniile Voastre , cu cât, **liberați de preocupările și ambițiile politice de odinioară**, astăzi, **când guvernul , conform noii Constituții , nu mai este la discreția Parlamentului , și rămâne responsbil numai față de Suveranului Țării**, Domniile Vostre **veți putea rămâne pe liniile mari** de obiective ale intereselor superioare de Stat . **Cercetarea proiectelor de legi** și contribuția Domniilor Voastre legislativă , în aceste condițiuni, **va fi cu atât mai prețioasă**.
" Rog pe Cel A-Tot -Puternic să lumineze **mintea și sufletul Domniilor -Voastre** , pentru ca opera ce sunteți chemați să înfăptuiți să fie din cele mai rodnice și să contribuie la fericirea scumpei noastre Români .
(**Aplauze puternice , îndelung repetate , ovațiuni**)

Mesajul Regal / 7 iunie '39

////////////////////////////////////
După plecarea Regelui , guvernul ia loc pe banca ministerială .
Directorul general C.Dobrescu (delegat secretar general al Camerei)
citește **dispozițiunile privitoare la jurământ** :

"Membrii Adunărilor Legiuitoare **sunt obligați** , înainte de a intra în exercițiul mandantului lor , **să depună jurământ** .Jurământul se face prin citirea formulei , după care , prin apel nominal, deputații sau senatorii pronunță cuvântul " Jur " .

Deputații sau senatorii care refuză să jure pur și simplu după formula arătată de această lege , pierd fără nici o altă formalitate , mandatul lor .

Jurământul .

**<Jur credință Regelui Carol al II-lea .
Jur să păzesc Constituțiunea și legile Țării ,
să mențin unitatea națională
și să apăr integritatea teritoriului României . >**

////////////////////////////////////

Depunerea jurământului

[**LD o să încerc gruparea lor pe culorile politice ale fostelor partide**]

În prezența IPSSNicodem Munteanu , arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, locotenent patriarhal , depun jurământul **senatorii**

Șefii cultelor (ortodox, greco-catolic, catolic, reformat , mozaic):

**Nicodem -Munteanu , Nicolae Bălan, Gurie Grosu, Alexandru Nicolescu ,
Lucian Triteanu , Nifon Criveanu , Grigore Leu , Vasile Lăzărescu , Andrei Magieru,
Nicolae Popovici, Nicolae Colan, Tit Simedrea, Dionisie Erhan,
Gherontie Nicolau , Vasile Stan, Ion Bălan**

/Iuliu Hossu, Traian Valeriu Frențiu, Alexandru Russu, Alex.Th. Cisar /

Ioan Vasarhelyi , Victor Glondys, Iacob Niemirower. /

Ex liberalii :

**Senatori alesi , numiți sau de drept :Virgil Alimănișteanu , dr. Const.Angelescu ,
Antonescu Victor, Ioan Botez, Mircea Cancicov, Nic.Chirculescu , Mircea Costinescu ,
C.A.Dimitriu , Furlugeanu Octavian (?) Ion Inculeț, Ioan P.Ioan, Al.Lapedatu,
Dimitrie Negel, Ion Nistor, IonPurcăreanu , NNSăveanu , Victor Slăvescu , Gh.Tătărăscu ;
Deputați :Banu Gheorghe, Victor Iamandi, Nicu Iovipale (?) , Aurel Neaguș ,Eugen
Titeanu , Eugen Titeanu ș.a.**

////////////////////////////////////

Ex național -țărăniștii :

Senatorii : Aurel Birtolom, Sever Dan, Iuliu Hațiegan , Teodor Iacobescu ,
I Juvara (?) , GGMironescu , Goroslav Mladenatz , Ion Pelivan, Nic.Penescu ,
Deputații : Algiu Constantin, Petre Andrei , Constantin Angelescu , Vasile Beldie,
Armand Călinescu , Silviu Dragomir, Gafencu Grigore , Mihail Georgescu ,
Leanca Constantin, Lugojanu Ion, Ion Lupaș, Măță Alexandru , Nicolae Mischie,
Iuliu Moldovan, Voicu Nițescu , Virgil Potârcă , Radu Portocală , Ion Răducanu,
Rădulescu -Motru, M.Ralea, IDSimian,

////////////////////////////////////

Ex național-creștinii cuziști sau goghiști :

Senatorii : ACCuza , Ispir Vasile , Ion Modreanu (?) Gh.Urzică ,
Deputații : Stan Ghițescu , Ion Gigurtu , Victor Isăcescu , Ion Petrovici ,
Leon Scridon ,

////////////////////////////////////

Ex-vaidiști :

Senator : Gr.Periețeanu (?) I.Modreanu (?)

Deputați : Al.Vaida -Voevod,

////////////////////////////////////

Ex iorghiști , argetoianiști, averescani :

Senatori : C.Argetoianu , C.Brăescu, Dimitrie Ghika, Iorga Nicolae, Nic.Micescu , Dimitrie
Pompei , Dimitrie V.Topa, Anibal Teodorescu , Alexandru Radian,

////////////////////////////////////

Ex social -democrații :

Senatori : I. Flueraș , Gh.Grogorovici , Iosif Jumanca , Lazăr Măglașu (?) ,

Deputați : Eftimie Gherman , Teodor Roznovan ,

////////////////////////////////////

Ex -partide minoritare :

Senatori : Banffy Nicolae, Hans Heydrich, Marton Aron, Episcop Augustin Pacha, Hans
Otto Roth, Szasz Paul, Cristu Țancoff ,

////////////////////////////////////

Generali .senatori : Baliff Ernest, Al .Lupescu , Gh.Manu, Nicolae Petală , Gh.Rusescu ,
Nic.Samsonovici , C. Ștefănescu -Amza , Arthur Văitoianu

////////////////////////////////////

Noi senatori:

Agârbiceanu Ion (preot) , dr.Gr.Antipa, Mircea Bădărău, Lucian Blaga,
Ion Brătescu -Voinești , Tiberiu Brediceanu , Ion Bujoiu , C.Garoflid , George Georgescu ,
Ion Jalea, Dimitrie Mociorniță , dr.Nic.Minovici , Anton Mocsony, (?) , P.Niculescu -Ritz ,
Pop I.Maria (singura femeie !) Ion Marin -Sadoveanu , Teofil Sidorovici ,
Grigore Zamfirescu ,

Noi deputați : Caius Brediceanu , Adrian Brudariu ...

▣ Opoziția

Opoziția anticarlistă democrată - senatorii de drept - era **absentă** .

Nici vorbă de **preconizatul parlament -opozant** ,

nici vorbă de **opoziție în parlamentul ales** .

După multe insistențe rostite la tribuna parlamentului, după un schimb de comunicări ,
scrisori, tratative și discuții între Biroul Senatului și grupul opozanților pasivi,

la începutul lunii iulie , **Senatul a hotărât să ridice dreptul de executare**

a mandatelor senatorilor care refuzaseră să depună jurământul

("România " , 24 iun.'39 ; " Universul" , 10 iul.'39)

Mesajul Regal / Jurământul / 7- iun.'39

57) Al.Vaida- Voevod , președintele Adunării Deputaților - discurs , 7, 9 iun.'39

Deschiderea Parlamentului ; alegerea organelor ; protocolul parlamentar

(DAD, MO nr. 1 și 2 , șed din 7 și 9 iunie '39)

[LD : între ședința de deschidere a parlamentului și intrarea în lucrările propriuzise, pe 7- 8 iunie , au fost marea defilare a FRN, a Străjeriei, cu prilejul Restaurației .
La defilare , în uniforme de vară (albe) ale FRN ... a defilat toată " floarea " clasei politice românești .]

[**LD : 2 apr.2004.** Mă apropii de momentul când va trebui să realizez **profilul politic al lui Vaida** Este , alături de Iuliu Maniu , una din **cele mai importante figuri istorice** pe care a dat-o Ardealul. De la **tânărul parlamentar român** în Parlamentul de la Budapesta , la **fruntașul PNR** , la **unionistul din CNR (1918)** , la **președintele Adunării Deputaților din România Mare (1919)** , **prim-ministru** care a încheiat Tratatul de pace ... **premierul din guvernările PNT** , la **președintele Frontului Românesc** , la președ. Camerei Deputaților din regimul carlist ... la **arestarea și moartea sa** în pușcăria comunistă de la Sighet ... este o viață , este o carieră impresionantă de om politic, care nu poate fi cuprinsă într-o caracterizare generalizată de dicționar.

Uneori alături de Maniu , alteori făcând **opinie diferită** , ajungând la **adversitate și dușmănie** , **revenind la prietenie** abia în anii de dictatură antonesciană și comunistă , ... atât în epocă , cât și mai târziu , a avut parte de o **mai diminuată recunoaștere** , conduita lui a fost **taxată contradictoriu** , iar aureola lui de luptător pentru idealul național a purtat **pecetea minimalizării, a contestării sau chiar a blamării.**

De ce ? Ce l-a diferențiat de Maniu ?

O parte din răspunsuri se găsesc în istoria perioadei, până la acest moment .

O parte din răspunsuri se găsesc în acest discurs. Iar eu va trebui să mă pronunț .

Cine a avut dreptate în 1938-1940 : Vaida sau Maniu ? Dintre ei doi, cine a fost vizionar ?

Vaida -colaboratorul regimului personal al regelui Carol ?

Maniu -contestatarul și opozantul aceluiaș regim ?]

Al.Vaida -Voevod / 9 iun.'39

▣ **Crez : ideea națională și reforma socială**

" Îmi dau seama că această onoare și simpatie nu este adresată individului , ci unor anumite idei pe care le-am susținut cu dârzenie : **ideea națională și a reformelor sociale** , necesare pentru ca **Națiunea să fie puternică** .

"D-lor deputați, omenirea , săraca , de la începutul veacurilor s-a tot zbatut pentru a-și asigura pe glob o existență vrednică de oameni , vrednică de făptuiri alcătuite după chipul și asemănarea lui Dumnezeu . Și **veșnica frământare între Duhul Sfânt și Lucifer** a silit omenirea **să se refugieze în idealuri , la credințe** , care de atâtea ori s-au dovedit deșarte .

Suveranitatea

" De la revoluția franceză încoace , **democrația a stăpânit spiritele și credințele cele mai bune** . Veacul al XIX-lea - după ce s-a deșteptat după coșmarul pe care l-a provocat Metternich - a crezut că s-a născut **era fericirii , a suveranității** , când omenirea își va putea croi soarta **fără să fie veșnic dusă de căpăstru , de oligarhie** .

Democrația ...

" Dar , **ar însemna să tăgăduim o realitate și să fim nerecunoscători față de evoluția istorică** , dacă nu am recunoaște că **ideile democratice au fost la baza progresului** , și că , mai cu seamă noi , **Românii, nu avem dreptul să criticăm sau să ne batem joc de acele idei generoase** , care au făcut cu putință ca **Nația noastră** , după milenii, să se ridice la nivelul de astăzi și **să ajungem acolo** ca , din colibe, țăranul român de pe toate plaiurile să poată intra în Palatul Regal din București " (**aplauze prelungite , îndelung repetate**)

Degenerarea democrației ...

" Dar , ca pentru toate lucrurile și construcțiile omenești , **a venit vremea degenărării**

și pentru ideile la început atât de înalte și generoase și ne-am pomenit cu excrescențele politicianiste ale democrației clasice ,îmbătrânite , și, pe încetul, degenerate .

Politicianismul ...

" Am avut și noi parte de **politicianism** și, să recunoaștem, **fiecare ne-am avut partea** , în proporția activității cu care am participat la treburile publice ; fiind că bietul om este un instrument în atât de complicatele componente ale vieții publice și, **fie șef, fie subșef, fie simplu soldat** , trebuie să meargă înainte după **o anumită ideologie** și după **comandamentele de forță majoră** pe care i le impun situațiile .
Am fost cu toții vinovați .

Lupta între frați ...

" .Eu am crezut în puterile democratice .

În Ungaria , salvarea noastră nu putea să fie **decât în înfăptuirea reformelor democratice și sociale**(**aplauze puternice**)
În România Mare ne-am pomenit că , în loc să ne apucăm cu forțe unite , să punem pe vecie temelii de nezdruncinat acestei țări ,
am ajuns , din cauza politicianismului , să ne războim frate cu frate , să se urască tată cu fiu, să meargă **zavistia până între copii** , în familii
Al.Vaida / 9 iun.'39

▣ Eșecul democrației partidiste

"Atunci , dându-ne seama , a trebuit toți care judecăm destul de obiectiv, ca și poporul , care nu știe multă doctrină , dar are sedimentat în suflet însemnata experiență milenară ,
să ajungem la aceeași concluzie : nu mai merge așa înainte , fără să riscăm să ne ruinăm, fără să ne distrugem însăși țara și viitorul acestui neam . (**aplauze prelungite**)

Votul = demagogie + spiritul de turmă

" **Suveranitatea poporului ?** Odată și o dată , **la ani de zile, își dădea votul;**
iar votul , la o parte a alegătorilor , era de cele mai multe ori **rezultatul demagogiei deșănțate** , a făgăduințelor care nu se puteau împlini , iar la o altă parte , era **spiritul de turmă** , unde , cu un ciocan de rachiu, se angajau voturile pentru ca **șefii și clanurile politicianiste să poată stăpâni țara .**

Partidele = clanuri politicianiste

" Dacă toți ar fi fost conduși numai de gând curat și de intenții nobile și generoase pentru binele obștesc , **ar fi fost o soluție, ar fi fost democrația aceea ideală , constituțională .**
Dar în toate Statele conduse democratic- cred că aceasta este o constatare obiectivă - și chiar în Statele apusene cele mai înaintate , **îndărătul șefilor de partide sunt alți șefi , alte interese ascunse, în detrimentul binelui obștesc , în detrimentul mulțimilor și al economiei naționale .**
Ei bine, d-lor, după starea aceasta, **necon condiționat trebuia să vie dezastrul . "**
Al.Vaida / 9 iun.'39

▣ Apel la uitarea trecutului și solidaritate națională

" D-lor deputați, toți mai avem pe suflet **un rest de sgură a trecutului nostru**
Poți să faci instituțiuni cât de bune, un guvern poate lua dispozițiuni admirabile, tu , ca individ , poți să ai înalte idealuri , **dacă nu știi să abdică de la micimile și meschinăriile** care în trecut erau o necesitate pentru a-ți apăra existența politică , dar pe care , în viitor, **trebuie să le lepădăm și din suflet și din gând și din intențiile cele mai ascunse** , căci atunci zadarnică ar fi toată truda și a Maiestății Sale, și a guvernului, și a celor mulți și admirabili alegători , care au știut să e onoreze cu voturile lor .
Numai așa s-ar pute obține rezultate reale și dăinuitoare .

"Fostele" partide ...

" De aceea d-lor , ca înainte de cuminecatură , trebuie **să ne lepădăm din suflet trecutul , să ne întâlnim foștii conluptători ca prieteni , să uităm** că în ziua de ieri **am fost contrarii** cu cel are acum șade pe aceeaș bancă , alături de noi.

Astăzi sunt **foști** liberali, **foști** averescani , **foști** gogiști, **foști** național-țărăniști, **foști** frontiști, etc ; astăzi , **ori suntem cu adevărat în Frontul Renașterii** , și vom ști să renaștem sufletește , **ori , dacă nu**, în loc de binecuvântarea viitoarelor generații, **vom fi vrednici de a fi blestemați** , ca niște oameni care nu am știut în momentele mari ale națiunii , să fim la înălțimea la care strămoșii noștri au știut să fie "(**aplauze prelungite**)

"Fostele" adversități opozante

" D-lor , începe acum pentru mine o viață grea , pentru că a doua oară [**LD : Vaida a fost președ. de Cameră în 1919**]mă aflu în situația de a fi silit , în această demnitate , cu care m-ați onorat , **să renunț la firea mea , o fire care mă îndeamnă să fac opoziție (ilaritate, aplauze)** , va trebui deci **să renunț la atitudinea de opoziționist** , va trebui să fiu față de fiecare dintre dvs de aceeași corectitudine, să am același tact . Va trebui, față de colectivitatea acestui înalt for, **să fiu cu desăvârșire impersonal**, în orice chestiune . Vă dați seama că **este greu pentru omul la bătrânețe , să-și desvețe năravul din fire** . Dar , în ce mă privește , voi face tot ce-mi stă în putere .

Gata cu " bisericuțile " !

" Vă rog și pe dvs **să mă sprijiniți** și, în momentul când veți avea o pornire unul în contra altuia, când v-ar îndemna situațiile **să faceți mici grupulețe ori bisericuțe**, și eu mi-aș permite să intervin, zicându-vă : **mă iertați , s-a terminat cu bisericuțele !** , să nu vă supărați D-lor , în interesul Națiunii și al viitorului țării , **să fim cu toți români** "

/ Propune **Comisia de redactare a Răspunsului la Mesaj**: Adam Nicolae, **Banu Ghorghe**, **Brudariu Adrian**, **Teodor Capidan**, **Ștefan Ciobanu**, **Șerban Flondor**, **Eftimie Gherman**, **Ion Gigurtu**, **Nicolae Hortolomei** , **Voicu Nițescu** , **C.Rădulescu -Motru** , **Alex.Rosetti**, **Victor Vâlcovici**, **Waldemar Gust**, **Adam Teleki**

/ Propune o **Comisie pentru redactarea unui nou Regulament** al Camerei, deoarece cel vechi nu se mai potrivește : **dr, C.Angelescu** , **Ion Lugoșanu** , Alfons Heroveanu , **Radu Portocală** , **Aurel Neguș**

/ Propune ca fiecare deputat să doneze diurna pe o zi la fondul pentru înzestrarea armatei

/ Dă cuvântul lui **Grigore Gafencu** , ministrul de externe .

Al.Vaida / 9 iunie '39

58.) **N.lorga** , **președintele Senatului** , **discurs, 9 iun.'39**

(D.S ., MO nr. 2, șed.din 9 iun.'39, pag . 1-14)

[**LD : 3 apr.2004. lorga nu este un senator oarecare . El era receptat, și în epocă, ca un " apostol" al neamului . Fusesse parlamentar , fără întrerupere , timp de 33 de ani, sub regimul celor 3 regi , sub regimul a 3 Constituții (1906 - 1939) ;**

fusesse președinte de Cameră (1918) iar acum de Senat ;

fusesse prim-ministru în acel guvern de " tehnicieni" , pe care îl experimentase Carol

(1931-1932) și care poate fi considerat un prolog la regimul instaurat în febr.'38;

deși fusesse promotor de mișcare națională și conducător de partid,

el îmbrățișase și militase pentru un parlament corporatist, pentru un regim de autoritate regală .

El este și istoricul cel mai mare al epocii moderne.

Ca generație, face parte mai mult din generația " veche" .

Ales președinte de Senat , ține un discurs echivalent cu ridicarea propriului soclu,

propriei statui , dar nu a lui personal, ci al generației din care face parte

și a generației pe care a crescut-o .

Un lorga sfătos - amar -nostalgic. Un lorga mâhnit , privind înapoi cu unele mâinii ,

dar și cu orgoliul de a fi făcut parte dintr-o generație făuritoare.

Un Iorga **câștigat pentru formulele noului regim**, dar cu grija de a nu **blama sau desconsidera regimul vechi** .

Un Iorga alternând reproșul cu imboldul , mustrarea cu încurajarea, ca un adevărat "apostol" . **Un om politic** - poate singurul !- care **își putea îngădui acest rol** .

Un intelectual cu conștiința valorii , a valorii intelectualității dar și a valorii de sine.

Un om , pur și simplu, având **calități și defecte** care l-au împins , uneori, la gesturi politice pozitive, alte ori la cele negative . Nu am motive nici să-l flatez adulatoriu, dar nici să-l prezint minimalizator sau "înnegrit" .

Din păcate, este foarte greu de realizat un atare portret ! ... mai ales lui !]

ACCuza / președinte de vârstă /

▣ **Satisfacție pentru noul regim**

"Cel dintâi gând al meu și al dvs , al tuturor, se ridică cu **recunoștință** către **Maiestatea Sa Regele Carol al II-lea**. (**Senatul, în picioare , ovaționează îndelung**) .

Regele Carol, cu adâncă pătrundere a situațiilor și principiilor care cârmuesc Statele, **a schimbat fundamental organizația politică a țării** și **ne-a dat acest Parlament** , care este **Parlamentul muncii și al breslelor** . (**aplauze prelungite**)

" D-lor senatori , **sunt fericit** că pot zice că am venit **să prezidez acest Parlament** , pentru care , **în principiu, am luptat viața mea întreagă** , fără ca să-mi fac nici un merit din acest fapt .

Intrând în dezbateri , **cea dintâi datorie** a mea este să vă propun ca să alegeți un președinte al acestei Adunări , **Vă propun să alegeți pe d-l profesor Nicolae Iorga** .

(**aplauze îndelung repetate, ovațiuni**)

-**Iorga** : Doresc să vă văd cât mai mult acolo, așa încât nu sunt grăbit

-**ACCuza** : Și eu doresc să vă văd pe dvs cât mai mult aici .

Rog pe dl profesor Nicolae Iorga să binevoiască a ocupa locul la care l-ați chemat dvs (**Iorga ocupă fotoliul prezidențial**)

////////////////////////////////////

Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ **Omagiu lui ACCuza**

▣ **Biruința aspirațiilor sale**

[LD : și eu consider că , din acest p.d.v. , **ACCuza** este printre puținii **politicieni consecvenți** . Decenii de-a- rândul , mai ales după Constituția din 1923 ,

luptase împotriva regimului politic democratic , pluri-partidist .

Pe de altă parte, iată-l pe **cei doi prieteni de tinerețe**, care fondaseră Partidul Naționalist Democratic înainte de război, **găsindu-se din nou pe aceeași lungime de undă]**

"Dați-mi voie mai întâi să mulțumesc **vechiului meu prieten , dl Cuza**, care , la o vârstă pe care desigur nu dorește să i-o amintesc , **reprezintă** , cu atâta tinerețe și cu atâta avânt , **un ideal care a fost și al meu** ,

și de care cred că în momentul de față , dvs sunteți mai însuflețiți decât oricând , fiindcă **ceea ce a dorit el** , cu atâta **convingere și strășnicie**, cu un **curaj** care, aș putea zice , **i-a fărâmat cariera politică** , afară de un moment trecător ,

pe care este cel dintâi care-l va uita , a ceea ce **a stat în rândul lui** și **s-a întrupat în lupta lui** , acesta este **marele adevăr în care trăim acum** :

descătușarea dintre hotarele prea strâmte și din legăturile prea împovărătoare ale unei **vieți politice pe care trebuie să o considerăm sfârșită** .

Acesta este **faptul îndeplinit** și este o **mare bucurie** , pentru cineva , ajuns la vârsta sa, să asiste la această **biruință deplină a tuturor aspirațiilor sale** ,

și la această **încununare a unei așa de frumoase vieți** .

În numele dvs , cred că **pot să-i aduc un omagiu** , care pentru mine este însoțit

cu un sentiment de duioşie , ce nu se poate exprima prin cuvinte ."
 Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Autoportret parlamentar

" În ceea ce priveşte **aclamaţiile dvs** , ce s-au îndreptat **către fostul preşedinte de Cameră** , din momentul fericit [**dec.1918**] **când s-a făcut unirea tuturor** **tuturor provinciilor româneşti** , **amintire neuitată** pentru mine, şi **neuitată pentru toţi** aceia dintre dvs , **cari au fost acolo** , şi au colaborat la acest mare act naţional , în ceea ce priveşte aceste simpatii pe care le-aţi arătat , **unii dintre dvs, pe care i-am cunoscut mai bine,** mi le-aţi mai dat o viaţă întregă , şi le-aţi fi arătat şi cu o mai multă hotărâre, **dacă v-ar fi legat anumite lucruri care aparţin acum trecutului** .[-----]

" Dvs aţi voit să **prezidez Senatul** , în momente de **înnoire deplină** , pe care o doresc adâncă - şi sper că va fi adâncă pentru că este sinceră

- aţi dorit ca în **momentul acesta, într-adevăr istoric** să prezidez Senatul-

şi să mi se dea voie **să cred că această prezidare nu este o jucărie de o lună de zile ;**

Voi căuta ca în **Regulament** să se stabilească şi **o statornicire a prezidării Senatului** , **ca să nu mai fie** , cum era odinioară , **la dispoziţia tuturor ambiţiilor şi tuturor intrigilor** , de câte ori era o nouă chemare a acestei Adunări .

" **Dvs aţi voit** ca **un om**, care a trăit **o viaţă grea** a Naţiei , care s-a împărtăşit de **greutăţile acestei vieţi** şi care a primit asupra-i , **toate suferinţele** ,

de multe ori **toate mizeriile** acestei vieţi , să fie aici în aceste clipe , pe care , cum vă spun, **eu o socotesc nu un moment trecător, la discreţia tuturor ambiţiilor** care pândesc

şi care nu pot urla **mânia lor împotriva schimbării îndeplinite** ,

ci o socotesc ca începutul unei **noi şi fericite ere** pentru poporul românesc " (**aplauze**)

Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Glorificarea " erei vechi "

▣ Generaţiile succesive

▣ Senatorii de azi =parlamentarii de ieri

" **Mulţi** dintre dvs sunteţi oarecum **fraţii mei de viaţă politică** , dacă nu din cauza împrejurărilor politice şi de partid , **pentru a ajunge unde am ajuns.**

Dar deşi această adunare este **socotită ca reprezentând oameni în vârstă** ,

feţele multor dintredvs arată că **nu este aşa : dvs reprezentaţi o maturitate** ,

care n-are a face cu bătrâneţea. Şi atunci să-mi daţi voie să **recunosc** printre mulţi dintre dvs , pe **foştii mei elevi de odinioară (Aplauze) - acea tânără generaţie de la 1906**

- anul revoluţiei în domeniul moral - şi de la 1907 - anul revoluţionar nu prin noi, dar puţin şi prin ideile noastre , în domeniul material şi social .

Aşa încât, vedeţi dvs , cât de plăcută este **situaţiunea mea** , **încurajată de atâtea amintiri .**

" Pe de o parte, **sunt foarte mulţi din parlamentele cele vechi** ,

de care să nu vorbim aşa rău, fiindcă au fost pe vremea aceea **oameni eminenti** ,

aparţinând unei **aristocraţii şi de rasă** , **şi de inteligenţă** , **şi de ținută** , **şi de onestitate** ,

şi de statornicie , în care **arivismul abia de a existat** , şi cei care îl reprezentau erau consideraţi cu un profund sentiment de dezgust , chiar de aceia care îi întrebuiţau .

" **Acesta este adevărul** , şi îmi place ca de aici , de unde am spus

că este astăzi o eră nouă, să afirm că **în aşa numita eră veche** ,

erau **atâţia oameni care au făcut bine acestei ţări** ,

care au sprijinit-o pe umerii lor, cari au apărat-o în clipele cele grele ,

şi au lăsat-o celorlalţi puternică şi glorioasă " (**aplauze prelungite**)

Ei ne-au lăsat **o amintire** şi ne transmit **o datorie** .

Eu doresc **să ajute Dumnezeu pe cei tineri** să fie în inimile şi mintea lor ,

cel puţin atât cât au fost ei (**Aplauze prelungite**)

[LD : din păcate urmează o coloană xeroxată prost , ilizibilă ,peste care sar]

Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Epoca materialismelor

▣ Elogiu idealiştilor , intelectualilor

"Iată, eu cred că **alegându-mă pe mine** , dvs n-ați voit **numai să onorați generația mai mult decât încărunită** , din care fac parte.

Dvs ați vrut să aduceți un omagiu intelectualității acestei țări , din care , într-un loc foarte modest, **fac parte și eu** .

Și cred că este foarte bine că **Senatul** a luat această hotărâre și pe această bază .

"D-lor senatori, noi **trăim într-o vreme** pe care

istoria liberă și curajoasă de mai târziu o va numi aspru ,

în afară de bunăvoințele , care au fost și la noi, și care ne-au adus rezultatele acestea fericite , în afară de inițiativele așa de îndrăznețe , care ne-au adus aici , dar , dacă privesc lucrurile în general , pretutindeni , la toate popoarele , în toate țările , **noi trăim într-o epocă de scădere a omenirii** .

"Ceea ce este în România astăzi, nu înseamnă decât tocmai una din mișcările prin care **omenirea încearcă să se ridice din nou la ceea ce a fost odinioară** ,

și , dacă se poate , să întrecă ceea ce a fost

la **vremea ideologiei oamenilor care credeau în crezul lor**

și care erau în stare să realizeze **altfel decât pe căile unei revoluții sângeroase**

și pe căile **desființării brutale a voinței naționale** .

" **Noi trăim într-o epocă de materialism**, un mașinism grosolan a pus stăpânire pe

omenirea întregă , **unealta pe care am creat-o a pus stăpânire pe noi** ,

și **nu avem destulă putere a-i aminti că noi suntem creatorii ei** ,

și noi **avem dreptul de a o întrebuița în marginile gândirii noastre** ,

care **gândire este mai puternică și întrece orice** .

" **Ați ales** , prin urmare , pe **unul dintre cei mai puternici idealști ai acestei țări** ,

și, în numele **acestei tradiții de idealism** , eu vă mulțumesc.Eu vă mulțumesc ,

cum **vă mulțumesc și pentru generația mea** ,pe care ați binevoit s-o onorați .

Vă mulțumesc **pentru această lume de profesori, de scriitori, de artiști, de gânditori**, care **nu este drept să fie așezată pe ultima treaptă de sărăcie și umilință**

a unei **vieți care există prin credință , prin muncă**

și care nu poate trăi decât prin lumina ei" (**aplauze**)

Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ România nu a avut partide politice

" Cred însă că în hotărârea dvs [**de a-l alege președ. de Senat !**]a stat puținel și dorința de a onora **o lungă luptă împotriva vechii organizațiuni de partid**.

Cred că acesta este sentimentul dvs , al tuturor ,

chiar și acelor ce împiedicați în voința și râvnirea dvs,

v-ați găsit prinși fără voie , prinși în această organizație .

" **S-a spus mult rău despre partide** în ele însăși,

și sunt dintre aceia care **nu cred** că singurul mijloc de a distruge partidele ,

este **să mai creeze încă unul , mai mare decât celelalte** [**aluzie la FRN**]

Vă mărturisesc că nu este **credința mea** , care nu merge nici la limitarea factorilor politici

printr-o nouă creațiune , dar **nu merge nici către tagăduirea oricărei idei de grupare a unor oameni onești , inteligenți și muncitori , în jurul unei credințe**.

Credința nu se poate scoate din inimile oamenilor și nimeni nu poate uita un trecut

în care a fost un soldat credincios al unei idei .

" Dar să-mi dați voie : cum încă de la 1907 , în toate Parlamentele am manifestat această părere , să-mi dați voie și acum să o manifestez .

Noi nu am avut partide .Alte țări le-au avut , bune sau rele .

Nu s-au desființat partidele care erau ,

ci au încetat de a exista partidele care nu erau .

Acesta este adevărul ."

" Nu este de ajuns să se adune un șef cu autoritate ,
împreună cu oameni care încearcă să beneficieze de autoritatea lui
pentru a impune Coroanei guverne, pe care Coroana de atâtea ori nu le-a voit ,
nu este de ajuns să existe o strânsă asociație de oameni care să se satisfacă reciproc ,
prin îndestularea ambițiunii și poftelor lor, ca să se spuie că am avut partide.
" În trecutul țării noastre au fost tovarășii boierești pentru putere ,
până la regulamentul Organic . Până în vremea Regulamentului ,
n.-a fost altceva decât o funcționărimă boierită care se prindea în dregătorii .
Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Partidele Constituția din 1866 ...

▣ Carol I și partidele

" Constituția din 1866 a găsit o admirabilă boierime care nu și-a știut menținea rolul.
Era înstrăinată prea mult ca să poată domina țara .

Dacă ar fi fost mai mult Români, și mai puțin supuși unor influențe străine,
ea ar domina istoria politică a României și astăzi ,
și numele lor istorice s-ar găsi în fruntea noastră .

Dacă nu sunt, este o pagubă pentru țară .

" Constituția a găsit un partid ieșit din nobile aspirațiuni naționale,
dar și el împiedicat de un crez internațional mazzinian ,
care de la republică a trecut la monarhia constituțională
și a ajuns [la putere] cu o singură condiție :

să asculte de cei care au creat-o . Acesta este adevărul .

Revoluționari pe jumătate pocăiți [liberalii]

și nobili cavaleri ai evului mediu românesc [conservatorii] ,
care își opriseră locuri de conducere , aceasta nu formează două partide .

"Marele Rege Carol I a încercat să le facă , dar nu a reușit .

De aceea creațiunea lui a avut un caracter șubred
și el nu a putut să transmită urmașilor lui două partide

care să aibă două ideologii deosebite ,

căci organizația cu două ideologii în aparență deosebită , în fond era una și aceeași.

N-a putut să transmită această bază pentru monarhia constituțională.

"Dar monarhia constituțională era viciată în ea însăși ,

într-o Constituție străină de acest popor , și străină de toate tradițiile lui,

traducere de câteva ceasuri , într-o noapte zbuciumată , în așteptarea unui Suveran

care a făcut marele act de jertfă de a accepta o Constituție la care el însuși nu a colaborat .

" Constituția unui popor , a unui popor monarhic în spiritul său și în toată viața sa,
iese din sfatul plin de înțelegere între purtătorul Coroanei și între aceia care reprezintă ,
împreună cu dânsul, vitalitatea națională .

" Păcatul cel mare al Constituției de la 1866 , este că a plecat de la un club ,

a intrat într-o adunare care pecetluia trădarea , dărâmarea tronului lui Cuza-Vodă ,

și nu a avut nici legătură, sus, prin colaborarea Suveranului ,

nici jos, cu poporul, care gândea altfel,

nici legătură cu trecutul care, orice am face, ne va domina totdeauna

și se va întoarce peste formele noastre trecătoare , la necesitățile lui permanente.

Acesta este adevărul . " [LD : nimic despre **Constituția** din 1923]

Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Constituția Carol II

[LD : cuvinte parțial ilizibile., deci nu-i citat]

Și lupta politică dusă atâta vreme a ajuns astăzi la biruință , întrunind cele două elemente

pe care nu le-am avut înainte : **Coroana a intrat în rolul ei** , care continuă domniile noastre de odinioară: **Regele Domnește (aplauze) iar poporul este fericit**
(**dovadă :rezultatul Plebiscitului , sărbătoarea de 10 mai,răspunsul la mobilizarea din martie)**
Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Etică politică

▣ Boicotul grupului Maniu din PNT

" Încolo, eu am prieteni personali. Prietenii mele politice au fost totdeauna foarte puține, fiindcă eu le-am voit puține. **Iar de jigniri nu m-am ținut nici o dată .** [LD : vezi mai jos !]

Cine și- a făcut o plăcere de a-mi da, îi mulțumesc, fiindcă a fost foarte interesant pentru mine. [LD : nimic despre jignirea lui CZCodreanu,

care s-a sfârșit cu procesul, condamnarea și asasinarea lui]

Dar **urme dintre-aceasta , nu mi-au rămas.** [LD : Iorga ranchiunosul !]

Așa încât prezidarea mea , va fi o **prezidare de deplină dreptate .**

" De aceea, eu mă adresez peste dvs cei prezenți , și la cei care sunt absenți , [**opozitia anti- carlistă**] pentru a le spune de aici, cred și în numele dvs, a le spune un lucru , care nu este numai sincer pentru mine, dar este , în același timp foarte folositor pentru țară.

Ce îi oprește de a fi , aici, cu noi ? Aceasta este întrebarea. **Anumite forme ?**

Ce plătesc formele acum când se joacă soarta însăși a națiunilor și dănuirea Statelor ?

Când noi stăm , cum am spus-o și altădată , cu fața înaintea - nu aș zice a dușmanului

sau a dușmanilor - ci **stăm cu fața înaintea primejdiei ?**

Cum , nici la un ceas ca acesta , **nu poate uita cineva** anumite guvernări trecute , care **s-au dovedit deseori total incapabile** de a rezolva chestiunile cele mari ale țării ?

Nici acum nu se pot uita **anumite satisfacții de iscălituri , de automobil, de remunerație și de călătorii ?** Nici acum **nu se poate judeca mai presus de o formă** , care poate fi una , poate fi alta : din moment ce forma aceasta întrupează necesitatea națională din momentul aceasta , **forma aceasta o primim , suntem datori să o primim cu toții** , și **trebuie să fie cineva îngust la minte** , ca să nu înțeleagă aceasta . "

" **Demonstrațiile de idei nu mai interesează pe nimeni .**

Demonstrațiile de stradă nu va cuteza nimeni să le încerce .

Iar **conspirațiile ridicole**, am văzut de acestea în toate frondele, dar nu am văzut nici o dată ca **eroii frondelor să iasă altfel decât cu discreditul** , pe care **în chip larg i-l atribuie istoria . "**

Nicolae Iorga / 9 iunie '39

▣ Incident parlamentar : uniforme FRN

Înainte de alegerea președintelui , **dimineața, s-au prezentat 4 persoane , senatori de drept, care au dorit să ia parte la ședință .** Din partea **organelor administrative**

li s-a pus în vedere că există un **decret -lege** , pe care nu avem să-l judecăm, un decret-lege care are putere legiuitoare , **prin care se cere ca membrii Parlamentului , și la Cameră și la Senat** , să îmbrace haina pe care o port eu și dvs toți .

În cuvântarea mea am spus că **nu înțeleg cum se poate face dintr-o chestiune de formă un impediment pentru participarea cuiva la lucrările acestea** ,

în care poate să aducă aportul său de informațiuni , de judecată .

Eu de aici, de la locul pe care-l ocup, **mă îndrept către cei care n-au putut intra** ,

fiind că legea oprea acest lucru ... și trebuie să ne supunem

Mă adresez către d-ilor și le reamintesc serviciile foarte importante pe care le-ar putea aduce țării , **și fac apel la însușirile** Prin urmare **îi rog frățește să binevoiască să treacă**

peste ceea ce poate să le displacă , în ceea ce privește forma,

și **să vină aici pentru a arăta ceea ce-i deosebește de majoritatea Senatului ...**

[-----]

ACCuza , N.Iorga / 9 iun.'38

59.) Grigore Gafencu , **expozeu : politica externă a României , 9 iunie'39**

(DAD, MO nr. 2, șed. din 9 iunie'39, p. 9-12)

/ **Incident protocolar** :în Senat , **Victor Iamandi** propune întreruperea ședinței, **participarea Senatului la ședința Camerei** , pentru a audia **expozeul lui Gr.Gafencu.**

Iorga sare ca ars : dacă Gafencu dorea să comunice Senatului, trebuia să vină în Senat ! Cine va conduce camerele reunite ?

Consimte ca senatorii să mergă la ședință cu titlu " personal "

Grigore Gafencu / 9 iunie.'39

▣ **Omagiu lui Al.Vaida -Voevod**

[**LD** : toate firele evoluțiilor și carierelor politice se întrepătrund , vădind prietenii și continuități între " vechiul regim" și "regimul ou " . Se adaugă la atâtea și atâtea argumente , și acest filon de continuitate privind amicițiile politice.

Dar el mai demonstrează ceva : pe de o parte , daunele pe care le-a provocat ruperea PNT și existența dizidenței vaidiste , pe de altă parte , o anumită doză de oportunism , ca reflex a " căderii" sau "creșterii" în grațiile regale ale momentului .

Dacă a avut dreptate Maniu ? Dacă a avut dreptate Vaida ? Dacă adevărul a fost de partea unuia sau altuia ? Totul în funcție de moment . Atunci , în 1939, Vaida câștigase .]

" Numele lui **Alexandru Vaida -Voevod** este și rămâne legat de **istoria acestei țări** .

El amintește de **un trecut de luptă** , de luptă îndârjită, și **o credință însuflețită** în viitorul neamului ; el amintește **o biruință minunată , îndreptățită** , încoronarea unei cauze drepte .

El este , în sfârșit, legat de **strângerea la olaltă , într-un cheag puternic și plin de viață, a neamului românesc** , este legat de **unitatea desăvârșită și deplină a României**

(**aplauze prelungite**) **Camera**, care înfățișează și exprimă această **desăvârșită unanimitate** și această **desăvârșită unitate**, nu putea să-și aleagă **un președinte mai nimerit** .

Să-mi fie îngăduit să amintesc că , în timpul celei din urmă cărmuiri a lui [**guvernul '32-'33**]

am avut cinstea să fiu unul dintre cei mai **aproiați colaboratori ai d-lui Vaida -Voevod, președinte [al PNT și al Consiliului de miniștri]** , și mi-a fost dat

să încep a lucra la Ministerul de Externe , sub **părinteasca d-sale îndrumare** .

De aceea, **sunt fericit** că pot face această expunere de politică externă ,

în fața noului Parlament, sub președinția d-sale "

////////////////////////////////////

Gr.Gafencu / 9 iun.'39

60.) **Al.Rosetti (raportor),Proiectul de Răspuns la Mesaj,Adunarea Deputaților,13 iun.'39**

(DAD, MO nr.3, șed. din 13 iun.'39, p. 13-15)

Ședința durează **20 minute** (10,35 - 10,55), cât durează citirea Raportului

Prezenți **225 deputați** ; absenți 33 . Se ia act de constituirea Comisiei de redactare

Vaida are titulatura " **consilier regal, președinte** " . **Al Rosetti** citește **proiectul** .

[**LD** : Al.Rosetti - dir.**Fundației Regale** ; în **Consiliul Superior Național** al FRN,

deputat și raportor pentru R. M.R. Nu este cazul să fac eu profilul și contribuția sa la promovarea culturii . Dar pot să pun întrebarea :

un intelectual de talia sa, **să fi trecut de partea regimului carlist cu detașare ?**

Să-i fi plăcut mai mult **regimul autoritarist** decât **cel democratic ?**

Să fi fost un atare **inamic al partidelor politice** , încât **intră abia acum în viața politică ?**

Să nu-l fi deranjat **regimul cenzurii** și atâtea **limitări ale drepturilor** : libertatea de asociere, libertatea de opinie ?!Să-l fi contaminat **tendința " stângii"?**

Ori răspunsul este "**da** " și trebuie asumat de el și de atâția intelectuali ai timpului .

Ori este atât de **oportunist** încât , în schimbul unor sinecure , **devine docil** .

Ori , la fel ca alții , **răsuflase ușurat** de pericolul **acapărării puterii de către extrema dreapta** , și considera **regimul salvator și de " uniune națională "** .

În funcție de răspunsul la aceste întrebări , valabile pentru numeroși intelectuali de epocă ,poate fi evaluat la justa valoare și **atitudinea intransigent opozantă.**]

Al.Rosetti / 13 iun.'39

▣ **Reforma constituțională :10 februarie 1938**

"Sire,

Parlamentul de azi , ales în condiții de **excepțională libertate** de manifestare a opiniilor , după **criterii de reprezentare a tuturor breslelor** , cu o **extraordinară și însuflețită participare** a cetățenilor de alegători de toate categoriile , apare ca un **organism cu totul nou** , adaptat realităților noastre .

"Structura sa este o strălucită dovadă a primatului naționalității românești .

Reforma constituțională din 10 februarie 1938 , izvora dintr-o **necesitate adânc simțită**; germenii ei pluteau în aer , **dar nimeni nu avea curajul să rupă cu trecutul**

și să privească în față viitorul , **luând asupra sa răspunderile** momentului .

"**Adâncă înțelegere** a nevoilor obștești de care a dat dovadă **Maiestatea Sa** cu acest prilej, va rămâne **înscrisă în istorie** printre **paginile cele mai glorioase ale Domniei** **Maiestății Voastre** . **Steaua Maiestății Voastre** , înălțată astăzi atât de sus, strălucește ca o **solie de noroc asupra noastră** "

Al Rosetti / 13 iun '39

▣ **Întărirea autorității în Stat**

▣ **Pacificarea internă**

▣ **Sfârșitul luptelor dintre partide**

"Sire,

Suntem astăzi, în **Parlament**, **reprezentanții singurei organizațiuni politice din țară** : **Frontul Renașterii Naționale** .

Prin instaurarea unui **regim de întărire a autorității de Stat** , regim **consimțit de întreaga țară** , fiindcă se simțea lipsa lui pentru **restabilirea ordinii interne**, **luptele dintre partide au luat sfârșit** .

" **Era nevoie ca Statul** , al cărui **prestigiu** se găsea în timpul din urmă într-o **periculoasă și amenințătoare descreștere** , **să reintre în drepturile sale**

pentru a putea prezenta **adăpostul ce se cuvine muncii tuturor** spre întărirea țării .

" **Guvernul Maiestății Voastre** , punând **pe primul plan** al preocupărilor sale

pacificarea internă și realizând-o deplin ,

a pășit imediat la **opera necesară de reconstrucție** . "

Al.Rosetti / 13 iun.'39

Adunarea Deputaților

" Sub semnul **marilor reforme** întreprinse de **Maiestatea Voastră** , **Adunarea Deputaților** înțelege să-și **înceapă opera legislativă** , aducând un **pios omagiu memoriei fostului președinte de Consiliu**, primul patriarh al României , **Înal Prea Sfințitul Miron**, de curând dispărut .

Amintirea lui va rămâne **pe veci legată de marea operă săvârșită** .

" **Ferm hotărâți să contribuim** la opera constructivă a **Guvernului Maiestății Voastre** , vom depune toate străduințele noastre pentru **a secunda guvernul în noua operă legislativă** , **Evitând în dezbateri discuțiile sterile** și cu caracter personal, pentru a ne consacra toată energia **muncii creatoare de valori**.

Preocuparea noastră imediată va fi de a **cerceta noile legi** ce vor fi prezentate de **Guvernul Maiestății Voastre** : **Statutul funcționarilor publici , legea breslelor , și legea pentru valorificarea produselor agricole** . "

Al Rosetti / 13 iun '39

" Strâns uniți în jurul Tronului , strigăm cu toții într-un glas :

Să trăiți, Sire !
Trăiască Măria Sa Voevodul Mihai !
Trăiască Dinastia !"(aplauze prelungite, îndelung repetate)
Al.Rosetti(raportor) Răspuns la Mesaj / 13 iun.'39

61.) **I.Nistor (raportor , ex-PNL)**, Regulamentul Senatului , 13 iun.'39

N.Iorga - intervenții , lămuriri

C.D.Dimitriu (ex-PNL) , opinie la Regulament .

Anibal Teodorescu (ex.PND) , intervenție

Iorga -demisionează ; **ACCuza** - președ. de vârstă

(D.S. , MO 3 , șed. din 13 iun.'39, pag. 39-44)

[LD : Dacă la deputați nu se manifestase o opoziție deschisă, în Senat se produc fenomene de rezistență și respingere a noilor instituții și, mai ales, a știrbirii prerogativelor și demnității parlamentare . În discursul lui Dimitriu se vede **confuzia - deruta - capcana** - în care s-au pomenit antrenați oamenii politici democrați , izvorâtă din îngrijorarea nedoritei evoluții spre un regim extremist , și din pericolele externe. Apoi , treptatele " surprize " .
Și deși Iorga face toate manevrele pentru ca Regulamentul să fie votat de senatori , cade la vot ceea ce atrage demisia mahnită a lui Iorga .]

-**N.Iorga** : Declară deschisă discuția la Regulament .

-**CCBrăescu** : Cere amânarea discuției până se cunoaște Regulamentul

-**Iorga** : **Regulamentul** este , în cea mai mare parte, **vechiul regulament**, pe care îl cunoaște toată lumea, care a fost **redactat de eminentul jurist Pherekyde** S-au introdus numai **modificările** de care este vorba în raportul citit , care rezultă din prevederile noii Constituții .

S-au introdus câteva măsuri care asigură **bunul mers al dezbaterilor** .

Senatul va avea să se ocupe de **3 proiecte de legi** importante și de **alegerea Patriarhului**.

De aceea cere **să nu se zăbovească** la discutarea Regulamentului .

////////////////////////////////////

CDDimitriu (senator de drept , ex.PNL) / 13 iun.'39

▣ **Adeziunea la noul regim**

" D-le președinte, d-lor senatori , când **s-a făcut apel** la noi pentru **unirea tuturor** , **credincioși tradiției și educației noastre politice** , **am răspuns**.

S-a vânturat atunci ideea că o **adeziune în masă** ar fi fost cea mai potrivită afirmare a credințelor noastre neabătute de **sprijinitori ai Coroanei** .

" Răspunsul meu la acest apel nu înseamnă renegarea trecutului , ci primirea loială a înaltei chemări pentru solidarizarea tuturor în vederea apărării intereselor superioare ale Statului .

Am înțeles și înțelegem să **sprijinim toate măsurile chibzuite** care se iau **pentru apărarea acestor interese superioare** .

Înainte și în afara oricăror altor considerații, aceste cerințe constituiesc , pentru mine și pentru toți dintre noi ,

dominante ale crezului nostru politic de totdeauna.

" Ne găseam de **excepțională gravitate** pe **planul politic național** , cât și pe **cel internațional**, și o **altă atitudine din partea noastră** , **decât cea a aprobării Constituției** , **nu se putea concepe.**

CDDimitriu / 13 iun.'39

▣ **Surpriza : regulamentul FRN , uniformele !**

" **Într-o bună dimineață** , însă , am văzut apărând în **Monitorul Oficial** , pe 40 de pagini, un **regulament** [al FRN] , prin care **se institua o uniformă** pentru aproape toți cetățenii români și m-am întrebat : **la ce poate servi aceasta , ce se urmărea cu aceasta ?**

Nu dorim cu toții unitatea sufletească , indiferent de haina pe care o avem ?

Vă mărturisesc că **am avut o strângere de inimă** , când niște prieteni din altă țară mă întrebau : cum se poate ca atunci când **lumea întregă este zguduită de atâtea îngrijorări** , când **se pun probleme atât de importante**

și **se ridică amenințări împotriva vechilor așezări politice** ,

când **se dărâmă și se suprimă granițele** ,

dvs- Români să vă ocupați de câțiva centimetri de fireturi ,

pe care trebuie să le aibă uniformele ?!

-Iorga : "Dvs vă preocupați de proiectul de lege al Regulamentului sau faceți o cuvântare la **Mesaj ?** Dați-mi voie să vă pun că **discutați o chestiune care este terminată printr-o lege asupra căreia nu avem a reveni aici** .

- **Dimitriu** : Am citit scrisoarea dvs. de astăzi . N-o să vorbesc prea mult la Regulament .

-Iorga : Dar tocmai despre Regulament trebuie să vorbiți .

-Dimitriu : Regulamentul este în funcție de cine îl aplică , și când **Senatul este prezidat de profesorul Iorga** , nu mă îndoiesc că **discuțiile vor fi libere** , pentru că în persoana covârșitoare a președintelui, **găsesc toate garanțiile** "

CDDimitriu / 13 iun.'39

▣ **Obligativitatea uniformelor = neconstituțională** .

"Mă voi ocupa însă de chestiunea care rezultă din **scrisoarea** pe care a adresat-o dl președinte și de **dispozițiunile principale** aflate în **partea întâi a Regulamentului** , de **obligația de a purta uniformă** și **de a face o decădere** din **nerespectarea** acestei obligațiuni **pentru senatorii de drept** .

" O să mă întrebați : de ce vorbesc de acest lucru , când **eu însumi sunt în uniformă ?** Principal , lucrul pare de foarte puțină importanță . Dar **am cerut în scris d-lui președinte** permisiunea și **rog să-mi fie îngăduit** a răspunde cu toată bunăcredința de care am fost animat în **activitatea mea politică timp de 30 de ani** .

Îmi permit să arăt că **dispozițiunea exercitării mandatului** ,

condiționată de portul uniformei , nu este constituțională .

Art. 48 din Constituție nu cere decât o singură condițiune a exercitării mandatului : **jurământul** ,

atât și nimic mai mult . Iar **art. 49** , în care se vorbește de Regulament ,

se spune că **fiecare Adunare determină** , prin Regulament, **modul cum se constituie**

și în care se exercită mandatul . Din acest text și din toate celelate ,

nu se poate să rezulte , cu nici o interpretare , vreo **decădere pentru senatorul de drept** , care nu îmbracă uniformă.

Nu veți găsi nici o dispozițiune în Regulamentul vreunui **Senat** din nici o țară din lume, din care s-ar putea trage o asemenea **consecință** .

-Iorga : Dle senator , noi nu putem judeca după ceea ce este în altă țară .

Țara aceasta are în momentul acesta anumite legi .

Înalta Curte de Casație a aprobat rezultatele alegerilor pe baza acestei legi .

De aceea, **de ce să discutăm lucruri care pot privi alte parlamente** ,

și de ce , **dvs, care purtați această uniformă** , să protestați împotriva ei

și să **îndemnați pe colegii dvs să se supue** unei operații vestimentare , care este imposibilă în momentul de față ?

-**Dimitriu** : Am ținut să fac numai o observațiune , ca **să aduc un serviciu** atât d-lui președinte , cât și Senatului .

-Iorga : **Mulțumesc pentru un astfel de serviciu !**

-Dimitriu : **Sunt apărătorul declarat al Constituției și al Coroanei** .

Eu vă rog să **renunțați la această măsură** , sau să-i dați un caracter facultativ ,

iar nu obligatoriu. **Fac apel la Senat , fac apel la președintele nostru**

care **reprezintă în viața culturală și politică a țării un izvor nesecat de înțelegere creatoare**

și de lumină și-l rog **să ajute să nu umbrească cu nimic această lumină** ,

în care el trebuie **să rămână în istoria neamului** .

Eu vorbesc pentru principiul în sine. **Puteți suprima prin Constituție senatorii de drept**.

Dar o dată admiși , nu se pot crea decăderi neprevăzute

Cred că este o greșeală , ca la dorința tuturor de a sprijini acțiunea de redresare

inițiată de lubitul nostru Suveran, **să împiedicați pe unii de la această colaborare** .
Ar fi și o lipsă de abilitate. [-----]
////////////////////////////////////

▫ Respingerea Regulamentului

Se citesc și se votează succesiv cele **117 articole** ale Regulamentului .Printre articole :
/ art. 89 : **Fiecare senator are dreptul de a cere** de la Guvern , prin petițiune scrisă ,
orice acte și dosare, guvernul fiind dator să le comunice în cel târziu 15 zile.
/ art. 93 : În timpul când sesiunea este închisă , **nici un membru al Senatului**
nu poate fi urmărit și arestat fără a se înștiința biroul Senatului , și fără a se arăta motivul .
/ art. 94 : **Senatorii vor purta** , la toate lucrările Senatului , **uniforma prevăzută prin lege**
reprezentanților națiunii , adăugându-se **insigna distinctivă** .
- **lorga** : Este o **insignă cu SPQR , semnele Senatului roman**. S-au introdus anume aceste
semne , pentru a se arăta că **Senatul înțelege să aibă și el o influență**
asupra felului **cum se prezintă membrii săi** , un **semn care să fie al Senatului** .
Deși lorga cere votarea prin ridicare de mâini, Senatul cere și obține **votarea prin vot secret** .

Votanți : 135
Pentru : 47
Contra : 88

////////////////////////////////////
- **lorga** : " D-lor senatori, **proiectul de Regulament s-a respins**.
Înainte de a cere votarea, eu precizasem pentru dvs
cuvintele pe care să-mi îngăduiți a le citi :

< **Respingerea Regulamentului** la a cărui **redactare am colaborat ,**
o consider ca dorința dvs de a fi conduși altfel
decât după ideile pe care le-am enunțat în cuvântarea mea și care sunt
la baza credinței mele politice , sprijinită pe **păstrarea ordinii în folosul nației,**
care altfel poate cădea în păcate mai grele decât vechiul regim.

Vă rog , deci, **a primi demisia mea irevocabilă** și de a proceda la
alegerea unui alt președinte , căruia îi urez mai mult noroc
și dvs ceea ce trebuie pentru **a nu se periclita opera începută** .>

-**Gr. Periețeanu** : invită pe **ACCuza** să ocupe locul prezidențial ,
până la alegerea noului președinte .

-**ACCuza** : ocupă locul președintelui, mulțumește și-și exprimă regretul
că prof. lorga a demisionat .

////////////////////////////////////

Regulamentul Senatului / demisia lui lorga / 13 iun.'39

62.)Alegerea președintelui Senatului ,15 iun.'39

lorga : propune pe ACCuza ;**ACCuza** : refuză ;

C.Argetoianu - ales președinte .

(DS, MO 3, șed. din 15 iun.'39 , pag. 45- 47)

[LD : în loc ca lucrurile să se clarifice, se complică și mai mult .

Nu se înțelege dacă Senatul a respins regulamentul sau pe lorga ?

Nu se înțelege dacă lorga , cu pretenția sa de a fi ales **președintele Senatului pe 9 ani** ,
voia să mai conserve ceva din prerogativele parlamentare ... voia un rol "cheie" în noul
mecanism ... deranjând, astfel , guvernul sau chiar pe Carol !

În orice caz , respingerea Regulamentului nu a venit dinspre un Senat "opozant" noului regim,
ci, dimpotrivă , **un Senat** care votează cu frenezie pe "**reacționarul**" **Argetoianu** ,
inamic dintotdeauna al democrației parlamentare pluripartidiste și al drepturilor individuale
și cetățenești , un **susținător fățiș al regimului autoritarist** instaurat de Carol ,
gata să -și asume **rolul de lichidator** al atribuțiilor parlamentului,
transformat în **anexă subordonată executivului** .]

N.Iorga / 15 iun.'39

▣ **Automotivare : adjudecarea președinției Senatului pe 9 ani**

" În legătură cu ședința de alaltăeri , vreau să vă comunic dvs în particular ceea ce cred că este necesar , pentru a lămuri mai bine situația .

Dvs ați găsit cuvinte bune pentru mine în momentul când am părăsit președinția , însă ați adăugit că m-am grăbit luând asupra mea un vot care privea numai regulamentul sau o parte din regulament . Dați-mi voie să vă îndrept puțin .

Era o deosebire adâncă de păreri între mine și majoritatea care a provocat retragerea mea , și anume iată care : în situația de acum , eu cred că trebuie să fie un factor permanent , care să reprezinte în același timp și experiența țării .

" Banca ministerială nu a fost nici o dată permanentă , și cu toate că îi doresc o cât mai lungă dăinuire , cu toate acestea , se poate întâmpla să nu dureze 9 ani , în care caz , dealtminteri , s-ar istovi și aceste puteri așa de încercate .

" Camera Deputaților este alcătuită din elemente noi .

Regele către care în tot ceea ce facem se duce gândul nostru ,

Regele are nevoie de un sprijin statornic.

Intenția mea era aceasta , de a l-I da în Senatul de aici și nu pentru o vană ambiție de a figura acolo , unde au figurat și oameni mai tineri decât mine , și care , poate , nu vor rămânea în judecata vremii , deasupra mea .

Pentru aceasta am cerut permanenta președinției , pentru ca să existe în momentul

[indescifrabil] Și în momentul când se discută legăturile dintre puterea executivă și puterea legislativă , eu am voit să fie acolo , la președinție , cineva care să aibă în trecutul lui destul pentru a asigura deplina independență a acestui Senat .

.Eu aduceam o voință , o voință puternică în stare de a nu îngenunchea înaintea nimănui .

Nu este nevoie de dânsa ? Eu am locul meu aici și în munca mea , și adaug :

am locul meu în istoria țării , iar dacă în locul unde nu mai este voință activă ,

Senatul dorește un simbol , un simbol mai frumos decât dvs , dle președinte [ACCuza]

, care întrupați o lungă luptă pentru descătușarea Coroanei ,

pentru înălțarea ideii naționale , pentru triumful moralității .

[-----]

C.Argetoianu / 15 iun.'39

▣ **Fără șovăire și fără reticențe în slujba FRN și a regimului Constituțional**

(primit cu aplauze prelungite) :

" Vacanța ivită la președinția Senatului alaltăeri , vacanța pe care eu unul o regret poate cel mai mult , pentru că acum cade asupra mea sarcina care , poate ,

că era mai bine așezată pe umerii altuia ,

pentru a pune sfârșit unui oarecare flotament în atmosfera Senatului ,

și ca soldat disciplinat al Frontului nostru , primesc cu recunoștință

sarcina pe care astăzi binevoii să mi-o încredințați . (aplauze prelungite)

vă rog să-mi îngăduiți o declarație și câteva lămuriri

în trăsături generale , pentru a contura spiritul în care îmi propun să îndrumez

desbaterile Maturului Corp .

" Declarațiunea este că mă încadrez fără șovăire și fără reticențe în Frontul

Renașterii Naționale (aplauze puternice) și în regimul creat prin Constituția

promulgată în primăvara anului trecut . "

C.Argetoianu / 15 iun.'39

▣ **Parlamentul de ieri și de azi**

" D-lor senatori , este bine să ne dăm seama de anumite lucruri pe care le gândim toți , dar pe care nu ni le lămurim destul .

Este că din vechile instituțiuni parlamentare ,

sub regimul actual , pe care țara le-a primit cu atât entuziasm , **n-au rămas** ,
în ceea ce privește **Senatul și Camera** , **decât două nume identice.**

" În tot cursul veacului trecut și în tot timpul romantismului politic,
Parlamentul, atât **Camera** cât și **Senatul**, au fost mai mult **citadelele drepturilor individuale**
, **drepturilor cetățenești** care constituiau în acea ideologie **panaceea universală**
pentru dobândirea fericirii obștești . Era mai mult o **citadelă de drepturi individuale** ,
de drepturi obștești- bineînțelese prin însumarea lor -

decât adunări constructive , care să se ocupe cu organizarea Statului ,
această parte fiind **lăsată** aproape exclusiv **în seama executivului** .

" **În regimul actual** , cred că **nu mai poate fi vorba de drepturi individuale**
și **nici chiar de drepturi colective** , întrucât ele reprezintă însumarea celor individuale ,
ci numai de îndatoriri , de datorii.

" **Parlamentul actual** , în concepțiunea Constituțiunii de anul trecut,
atât **Senatul** cât și **Camera**, n-are decât o **singură datorie** :

este **să ajute puterea executivă în confecționarea legilor**
și , prin urmare , în organizarea Statului . (**aplauze prelungite**)

" D-lor , chiar originea **parlamentelor actuale** , în care s-a ținut seama de
toate ramurile activității sociale, de **toate ramurile** producției economice ,
de **toate îndeletnicirile** profesionale,

arată că **Parlamentul** a trebuit să înceteze și trebuie să înceteze de a fi
reprezentantul intereselor politice .

" Nici acestea însă n-au fost nesocotite , căci în toți **actualii senatori de drept**,
care au fost **menținuți în noua organizație** , nu putem vedea
decât pe **reprezentanții acelor forme politice** care s-au străduit să dureze ,
și , după cum foarte bine spunea d-l profesor Iorga , **și-au făcut** , cum s-au priceput,
datoria pentru binele obștesc.

" Prin urmare, **concepția Parlamentului actual** este **cu totul alta**
decât aceea de acum câțiva ani . Noi trebuie să lăsăm deoparte ,
nu numai ambițiile noastre personale, dar orice **satisfaceri ale unui drept legitim.**

C.Argetoianu / 15 iun.'39

▣ **Regimul actual = regimul cel mai bun.**

" **Regimul** pe care-l avem de un an de zile **este bun.**

Declar că este **mult mai bun decât tot ce am avut până acum** .

Că sunt anumite greșeli , care s-au săvârșit , se poate , este omenesc.

Dar tocmai aici este rostul nostru . De aceea, cred că **a fost bună inspirația**

de a se proceda la alegeri și la constituirea Parlamentului ,

ca **să putem ajuta** cu toată sinceritatea și în mod cinstit **guvernul să facă și mai bine**,
decât a făcut până acum . (**aplauze prelungite**)

" În acest spirit de **sinceritate și cinstită colaborare** - voi căuta să îndrumez dezbaterile
cu obiectivitate și rezumându-mă numai pe **drepturile pe care mi le conferă regulamentul** .

Pe acesta însă , îl voi păzi ca un **câine credincios al regimului sub care trăiesc** "

(**aplauze prelungite**)

Iorga ,Argetoianu / 15 iun.'39

63) **Ion Al.Brătescu - Voinești (raportor) ,Proiectul de Răspuns la Mesaj, Senat , 15 iun.'39**

(DS, MO 3 , șed. din 15 iun.'39 , p. 47- 48)

[LD : **Parcă la întrecere cu AI.Rosetti (raportorul de la Cameră) raportorul de la Senat , I.AI.Brătescu -Voinești** , **dă dovadă de un exces de zel jenant** , în preamărirea **Maiestății Sale.**

Pasajul cu care , înainte , debutau toate **Răspunsurile la Mesaj**

- **înclinație protocolară demnă către monarhie, dinastie și rege-**
devine **dominanta lingușitoare a întregului document** .

Decupând din istoria **României** întregite **doar domnia lui Carol al II .lea** , de la care au izvorât

toate binefacerile și toate reformele înțelepte , acest Răspuns la Mesaj poate servi ca **mostră** pentru a ilustra cum se construiește la români **cultul personalității .**]

[**Regina Maria**]

[**Carol II**]

[**Constituția Carol II**]

[**Monarhie autoritară** - toate puterile în mâna MSR]

[**Întăietatea naționalității române** - inițiativa MSR]

[**Atmosferă politică** - cf . moralei cetățenești simbolizate de MSR]

[**Realizările Guvernului** - meritul MSR]

[**Apărarea hotarelor** - MSR gata de jertfă]

[**Politica externă** - prestigiul MSR peste hotare]

[**Biserica** - în sprijinul MSR]

[**Senatul** - gata de conlucrare cu guvernul MSR]

[**Carol II**]

[LD : Nimic despre **Regele Ferdinand** , nimic despre primul deceniu , despre reformele democratice - **împroprietărirea și votul universal** - care au pus bazele societății democratice postbelice . Aluzii diminuate și defăimătoare la adresa **Constituției din 1923** .

Un adevăr însă recunoscut: că de la urcarea pe tron, **Carol al II-lea le pusese gând rău !** Firesc, nu ?! După **8 ani de domnie** , fuseseră **suprimate sau știrbite!**]

" La scurtă vreme , după sfârșitul marelui război , a început a încolți și a crește , atât în **conștiințele treze** , cât și în **instinctul masei poporului** , credința că **normele noastre de cârmuire nu se mai potriveau cu năzuințele de propășire și de înălțare ale neamului nostru întregit** .

" **Din fericire** , această credință era și a Maiestății Voastre și, spre norocul nostru , al tuturor , **din primele clipe ale urcării treptelor Tronului [1930]** , **ați urmărit , fără întrerupere** , după cum o dovedesc cu mărturie documentare , ultimele cercetări istorice , **hotărârea de a pune capăt unei stări de lucruri care ne ducea pe un drum de rătăcire . "**

[**Constituția Carol II**]

" **Dumnezeu v-a ajutat și ne-a ajutat pe toți** să aduceți la îndeplinire acea hotărâre și să dați țării , prin **noua Constituție** , rezultată din **conlucrarea Maiestății Voastre** cu aceia care reprezentau în acel moment însuși **experiența politică a ultimului deceniu** , **un așezământ real , sănătos și trainic , în locul celui vechiu** , clădit în mare parte pe **iluziile metafizice** care au călăuzit **o mentalitate romantică** .

[**Monarhie autoritară**]

" Prin acest act de curaj , de care istoria va ține seama , **ați redat Monarhiei românești rolul ei istoric , strângând în mâna Ei puterile** , care , până acum , din considerații pentru **un constituționalism de împrumut** , erau **imprăștiate** , și din această pricină , **adeseori , în discordanță "**

[**Atmosferă politică - cf . moralei cetățenești**]

" În ce măsură **marele act săvârșit de Maiestatea Voastră** , prin întocmirea acestui nou așezământ , **era dorit de opinia publică** , a dovedit-o aproape **unanimitatea voturilor** cu care a fost adoptat **Plebiscitul** , iar modul , atât de **demn și de cuviincios cum s-au desfășurat alegerile din urmă** , dovedește **crearea unei alte atmosfere politice** , în conformitate cu **cerințele moralei cetățenești . "**

[**Senatul**]

[LD : Este adevărat că nici când **Senatul României** nu avusese pe băncile sale atâția intelectuali Până în 1939 , existaseră în parlament doar **intelectualii care se manifestaseră politic** , în sensul înregimentării în partide . Prin **senatorii de drept** , prin **înregimentarea în FRN**

și candidaturile din partea unor **asociații profesionale**, prin **de desemnarea unor senatori de către rege**, numărul **intelectualilor-senatori este copleșitor**.

Merg până la a afirma că dacă a existat vreodată **o adeziune importantă a intelectualilor la un regim politic, aceasta s-a întâmplat în regimul carlist**.

Se poate, oare, trage, vreo concluzie din asta ?]

" **Senatul**, în care **Maiestatea Voastră** a chemat la conlucrare **reprezentanți de valoare recunoscută a intelectualității** noastre, conștient de **sporul de prestigiu ce a câștigat astfel**, asigură pe **Maiestatea Voastră** de **absolutul său devotament** și de **ferma sa voință de a da deplin sprijin guvernului**, veghind ca, prin a sa colaborare, legiuirile ce se vor da țării, nu numai să corespundă nevoilor ei reale, dar și să păstreze **neatins marea sa prestigiu, dobândit de Maiestatea Voastră**, prin toate **activitatea Sa înțeleaptă și plină de grijă pentru binele patriei** ."

Pr. Răspuns la Mesaj / 15 iun.'39

64) **Radu Portocală (raportor)**, *Regulamentul interior* al Adunării Deputaților, 21 iun.'38

(DAD, MO nr.4 ,șed. din 21 iun.'39, p. 19-20)

[LD : **știrbirea atribuțiilor legislativului** - ca putere în stat, de control,- față de puterea executivă ; **dispariția entităților parlamentare : "majoritari" și "opozanți"** ; **dispariția atâtor puncte de vedere** susținute de **reprezentanții partidelor** și înlocuirea lor cu **"vocea" unei "partide unice"** ; **eliminarea argumentării programelor, confruntărilor și polemicilor**, privind toate problemele politice și legislative ; **suprimarea bogăției documentare** cuprinsă în dezbaterile parlamentare ; toate acestea **au transformat Parlamentul doar în " mașină de vot " la discreția executivului**. Altfel, unele disfuncții și tare ale parlamentarismului democratic pluralist ... erau reale .]

R.Portocală / 21 iun.'39

▫ Expunerea de motive

Regulamentul a suferit schimbări importante ori de câte ori vremurile au pus noi probleme politice generale care au atins structura așezămintelor publice .

Ultima reformă radicală i-a fost adusă la **9 dec. 1920**, când **prima Adunare** aleasă prin **vot universal**, în noua și marea Românie, aducea **un însemnat spor al numărului deputaților**, o tendință de **permanentizare a dezbaterilor**, " ecou al fazei nebuloase în care se elaborau **noile curente sociale și politice** " .

Astăzi, ca și la 1920, o **prefacere adâncă** a așezat pe **alte temeieri**, atât **reprezentanța noastră națională [parlament FRN]**, cât și **celelate expresiuni [dispariția partidelor]** ale vieții politice românești . **Constituția ' 38 și Legea electorală ' 39**, alcătuind un **Parlament din reprezentanți calificați numai a categoriilor de muncă productivă și micșorând cu o treime numărul lor**, impun armonizarea regulamentului cu noua structură .
[-----]

▫ Modificările survenite

Față de Regulamentul vechi, s-au introdus :

- dispoziția constituțională a jurământului deputaților** ;
- suprimarea validărilor**, care a trecut în competența Înaltei Curți de Casație ;
- dispoziția din legea electorală privind portul uniformei FRN**, la ședințe și solemnități ;
- mijloacele prin care **președintele Adunării** să asigure **dezbateri ordonate și liniștite** ;
- regruparea comisiilor permanente, reducerea membrilor**, dreptul de a fi **convocate și în vacanțe** ;
- interpelările și petițiunile deputaților**, cât și **răspunsurile guvernului**, numai în scris ;
- examinarea fiecărui deputat privind **incompatibilitățile ivite**

Regulamentul deputaților / 21 iun.'39

Vezi fișierul următor